

CONSILIUL CONCURENȚEI
СОВЕТ ПО КОНКУРЕНЦИИ
COMPETITION COUNCIL

Republica Moldova, MD- 2068, Chișinău, str. A. Russo, nr. 1
E-mail: office@competition.md; www.competition.md

Nr. DCA – 01/78-754 din 31.05.2024

Dlul Igor GROSU,
Președintele Parlamentului Republicii Moldova

Prin prezenta Consiliul Concurenței, în conformitate cu prevederile art. 33, alin. (5) din Legea concurenței nr. 183 din 11.07.2012, prezintă Parlamentului Republicii Moldova **Raportul privind activitatea Consiliului Concurenței pentru anul 2023**, aprobat prin Decizia Plenului Consiliului Concurenței nr. DCA-10 din 31.05.2024.

Se anexează:

- 1. Decizia Plenului Consiliului Concurenței nr. DCA-10 din 31.05.2024 - 1 filă.*
- 2. Raportul privind activitatea Consiliului Concurenței pentru anul 2023 - 89 file.*

Alexei Gherțescu

Președinte

Ex:Cristina Bortnic
Tel. 076060176

SECRETARIATUL PARLAMENTULUI		
REPUBLICII MOLDOVA		
D.D.P. Nr.	1421	
"03"	06	2024
Ora		

PLENUL CONSILIULUI CONCURENȚEI

Republica Moldova, MD-2068, Chișinău, str. Alecu Russo, 1
E-mail: office@competition.md; www.competition.md

DECIZIE mun. Chișinău

din 31.05.2024

Nr. DCA- 10

Plenul Consiliului Concurenței,
acționând în temeiul Hotărârii Parlamentului Republicii Moldova nr. 33/2022 privind numirea în funcție a unui membru și președinte al Plenului Consiliului Concurenței, Hotărârii Parlamentului Republicii Moldova nr. 331/2018, Hotărârii Parlamentului nr. 380/2023, Hotărârii Parlamentului nr. 381/2023 și Hotărârii Parlamentului nr. 382/2023 privind numirea în funcție a membrilor Plenului Consiliului Concurenței, precum și în conformitate cu art. 33 alin. (5) și art. 41 alin. (1), lit. u) al Legii concurenței nr. 183 din 11.07.2012

DECIDE:

1. Se adoptă Raportul privind activitatea Consiliului Concurenței pentru anul 2023 (se anexează) și se prezintă Parlamentului Republicii Moldova.
2. Raportul privind activitatea Consiliului Concurenței pentru anul 2023 se publică pe pagina web oficială a autorității (www.competition.md).

Alexei GHERȚESCU
Președinte

PLENUL CONSILIULUI CONCURENȚEI

Republica Moldova, MD-2068, Chișinău, str. Alecu Russo, 1
E-mail: office@competition.md; www.competition.md

DECIZIE mun. Chișinău

din 31.05.2024

Nr. DCA- 10

Plenul Consiliului Concurenței,
acționând în temeiul Hotărârii Parlamentului Republicii Moldova nr. 33/2022 privind numirea în funcție a unui membru și președinte al Plenului Consiliului Concurenței, Hotărârii Parlamentului Republicii Moldova nr. 331/2018, Hotărârii Parlamentului nr. 380/2023, Hotărârii Parlamentului nr. 381/2023 și Hotărârii Parlamentului nr. 382/2023 privind numirea în funcție a membrilor Plenului Consiliului Concurenței, precum și în conformitate cu art. 33 alin. (5) și art. 41 alin. (1), lit. u) al Legii concurenței nr. 183 din 11.07.2012

DECIDE:

1. Se adoptă Raportul privind activitatea Consiliului Concurenței pentru anul 2023 (se anexează) și se prezintă Parlamentului Republicii Moldova.
2. Raportul privind activitatea Consiliului Concurenței pentru anul 2023 se publică pe pagina web oficială a autorității (www.competition.md).

Alexei GHERȚESCU
Președinte

Raport de activitate al Consiliului Concurenței

Chișinău 2024

CUPRINS

ABREVIERI ȘI ACRONIMELOR.....	3
CUVÂNT ÎNAINTE.....	4
DESPRE AUTORITATE.....	8
I. MODIFICAREA LEGII CONCURENȚEI.....	9
MODIFICAREA LEGII CONCURENȚEI	9
MODIFICAREA LEGII CU PRIVIRE LA AJUTORUL DE STAT	10
II. CONTRACARAREA PRACTICILOR ANTI CONCURENȚIALE ȘI A ACTIUNILOR DE CONCURENȚIALE NELEGILE.....	12
ACORDURI ANTICONCURENȚIALE.....	12
ABUZ DE POZIȚIE DOMINANTĂ	14
ACTIUNI ANTI CONCURENȚIALE ALE AUTORITĂȚILOR PUBLICE.....	16
ACTIUNI DE CONCURENȚIALE NELEGILE.....	17
III. CONTROLUL CONCENTRĂRIILOR ECONOMICE	19
IV. ASIGURAREA RESPECTĂRII LEGII CU PRIVIRE LA AJUTORUL DE STAT	23
NOTIFICAREA ȘI AUTORIZAREA AJUTORULUI DE STAT	23
PROCEDURA DE EXAMINARE PREVĂZUTĂ DE ART. 10 AL LEGII CU PRIVIRE LA AJUTORUL DE STAT	27
RAPORTAREA AJUTOARELOR DE STAT	28
V. CONTROLUL RESPECTĂRII LEGII SLAȚIILOR ÎN PRIVIRE LA PUBLICITATE.....	29
CARACTERISTICA GENERALĂ A PIȘETEI DE PUBLICITATE	29
PARTICIPANȚII, STRUCTURA PIȘETEI DE PUBLICITATE	30
EXERCITAREA ATRIBUȚIILOR DE CĂTRE CONSILIUL CONCURENȚEI ÎN DOMENIUL PUBLICITĂȚII.....	38
VI. REZULTATELE ACTIUNILOR ÎN INSTANȚE JUDECATĂ.....	39
VII. ACTIVITATEA DE AVIZARE, PROMOVAREA CULTURII CONCURENȚIALE ȘI CALCULUL INDICATORULUI ÎNTEGRAT DE RISC DE DISTORSIONARE A CONCURENȚEI	43
ACTIVITATEA DE AVIZARE.....	43
ACTIUNI DE PROMOVAREA CULTURII CONCURENȚIALE ÎN SOCIETATE.....	50
REZULTATELE CALCULUI INDICATORULUI ÎNTEGRAT DE RISC DE DISTORSIONARE A CONCURENȚEI	54
ASIGURAREA TRANSPARENȚEI ȘI ACCESUL LA INFORMAȚIE	58
VIII. COOPERAREA INTERNAȚIONALĂ.....	60
IX. CAPACITATEA INSTITUȚIONALĂ A CONSILIULUI CONCURENȚEI.....	67
EVALUAREA EXTERNĂ A CONSILIULUI CONCURENȚEI	67
ORGANIZARE ȘI RESURSE UMANE	67
ASIGURAREA CONDIȚIILOR DE MUNCĂ	71
X. IMPLEMENTAREA ANGAJAMENTELOR PRIVIND PARCURSUL EUROPEAN AL REPUBLICII MOLDOVA ÎN DOMENIILE DE COMPETENȚĂ ALE CONSILIULUI CONCURENȚEI.....	73
PRIORITĂȚI PENTRU ANUL 2024.....	76

ANEXA NR.1: RAPORTUL NARATIV REFERITOR LA EXECUTAREA BUGETULUI – 9 PAG.

ANEXA NR. 2: INDICATORII CANTITATIVI PENTRU ANUL 2023- 2 PAG.

ABREVIERI ȘI ACRONIME

Acord de Asociere RM-UE	Acordul de Asociere între Republica Moldova, pe de o parte, și Uniunea Europeană și Comunitatea Europeană a Energiei Atomice și statele membre ale acestora, pe de altă parte, ratificat de Parlament prin Legea nr. 112 din 02.07.2014
APC	Autorități publice centrale
APL	Autorități publice locale
CE	Comisia Europeană
DG Comp	Directoratul General pentru Concurență a Comisiei Europene
AA/DCFTA	Acordul de Liber Schimb între UE și Republica Moldova
ICN	Rețeaua Internațională de Concurență
IIRDC	Indicator Integrat de Risc de Distorsionare a Concurenței
ÎM	Întreprindere municipală
ÎS	Întreprindere de stat
Legea concurenței	Legea concurenței nr. 183 din 11. 07. 2012
Legea cu privire la ajutorul de stat	Legea nr.139 din 15.06.2012 cu privire la ajutorul de stat
OECD	Organizația pentru Cooperare și Dezvoltare Economică
OMC	Organizația Mondială a Comerțului
Peer-Review	Audit extern al Consiliului Concurenței
RCC GVH-OECD	Centrul Regional de Concurență al OCDE din Budapesta
SA	Societate pe Acțiuni
SI	Sistem informațional
SIEG	Servicii de Interes Economic General
SIA RAS	Sistemul informațional automatizat „Registrul Ajutoarelor de Stat al Republicii Moldova”
SRL	Societate cu Răspundere Limitată
TAIEX	Instrumentul de asistență tehnică și schimb de informații al Uniunii Europene
UE	Uniunea Europeană
UNCTAD	Conferința Națiunilor Unite pentru Comerț și Dezvoltare

Anul 2023 a reprezentat o perioadă de tranziție pentru Consiliul Concurenței, fiind marcat de mai mulți factori ce au influențat activitatea autorității.

Am început treptat implementarea unor abordări noi, mai ales în ceea ce ține de calitatea actelor emise și calitatea investigațiilor efectuate. A fost modificată componența Plenului Consiliului Concurenței. Au fost finalizate, adoptate și au intrat în vigoare modificările majore în Legea concurenței. S-au introdus modificări în Legea cu privire la ajutorul de stat. O perioadă din anul curent Consiliul Concurenței și-a desfășurat activitatea în sediul care era în reparație capitală. Am realizat un exercițiu complex de evaluare externă și am fost implicați în numeroase activități pentru îndeplinirea angajamentelor asumate în procesul de integrare europeană. Toate acestea s-au desfășurat în condițiile unei crize continue de resurse umane. Am fost chiar și ținta unor atacuri cibernetice care nu au avut succes.

În ciuda provocărilor existente și a dificultăților întâmpinate, Consiliul Concurenței și-a îndeplinit atribuțiile legale și a continuat procesul de întărire a capacităților sale instituționale. A fost necesară o reevaluare a tuturor dosarelor aflate în derulare, deoarece s-a constatat că, în trecut, au fost inițiate mai multe dosare cu impact limitat, unele bazate pe criterii pur formale. A devenit esențial să începem procesul de finalizare a acestor dosare.

În 2023, în baza modificărilor ce acordă Consiliului Concurenței o marjă de discreție mult mai largă la prioritizarea cazurilor, planificăm să abordăm această problemă mai cu îndrăzneală – din toate investigațiile istorice ce se află în derulare la Consiliul Concurenței să identificăm doar cele mai importante cazuri, cu impact semnificativ pentru economia țării, cu probleme complexe abordate, iar restul investigațiilor ne semnificative să fie înțetate. Este absolut necesar să scoatem Consiliul de sub povara cazurilor vechi și ne semnificative care îl blochează și reduc considerabil eficiența autorității de concurență.

Totodată, în cadrul câtorva dosare finalizate în 2023, au fost emise decizii prin care s-au constatat încălcările Legii concurenței: au fost adoptate 3 decizii prin care s-a constatat existența înțelegerilor de tip cartel în cadrul procedurilor de achiziții publice, și printr-o decizie a fost aplicată sancțiunea pentru o concentrare nenotificată. În total, prin deciziile emise de către Consiliul Concurenței au fost aplicate sancțiuni în valoare totală de 39 583 mii lei.

În baza deciziilor emise în perioadele anterioare, au fost înțasate sancțiuni în valoare totală de peste 10 169 mii lei.

În 2023, au fost inițiate 16 investigații noi, care țin de diferite domenii de activitate sau tipuri de încălcări examinate.

În domeniul ajutorului de stat, au fost emise decizii în privința a 34 de măsuri de sprijin în notificate, dintre care 30 decizii de autorizare și 4 decizii de constatare a faptului că măsurile de sprijin notificate nu constituie ajutor de stat. În cazul a 2 notificări a fost dispusă inițierea procedurii de examinare prevăzută de art. 10 alin. (2) lit. c) al Legii cu privire la ajutorul de stat pentru verificarea compatibilității lor cu mediul concurențial normal. Pe parcursul anului 2023 au fost monitorizate 49 de decizii de autorizare / autorizare condiționată a ajutorului de

stat.

În perioada de raportare, Consiliul Concurenței a intensificat eforturile pentru alinierea legislației la acquis-ul european. Au fost promovate și adoptate modificări majore în Legea concurenței și în Legea cu privire la ajutorul de stat. Prin aceste modificări, legislația Republicii Moldova a fost ajustată pentru a răspunde atât nevoilor actuale ale autorității naționale de concurență, cât și pentru a sprijini dezvoltarea economiei naționale.

La sfârșitul anului, a fost inițiată elaborarea mai multor acte normative secundare în domeniul concurenței, necesare atât pentru aplicarea corectă a prevederilor legilor noi, cât și pentru alinierea legislației naționale cu legislația UE.

Cu sprijinul Delegației Uniunii Europene în Moldova, în 2023, a fost realizată în sfârșit evaluarea externă („*peer-review*”) a Consiliului Concurenței al Republicii Moldova și a politicilor de concurență din țară de către o echipă de experți UE. Necesitatea acestui exercițiu a fost discutată de mai mult timp în anii precedenți. Experții au evidențiat aspecte care necesită îmbunătățiri atât în activitatea Consiliului Concurenței, cât și în activitățile altor instituții publice implicate în elaborarea și implementarea politicilor de concurență și ajutor de stat. Unele din aceste recomandări deja se realizează (în acest sens, a fost efectuată analiza structurii Consiliului Concurenței cu scopul de a consolida resursele instituției prin restructurare). Altele vor sta la baza elaborării unei noi strategii de dezvoltare instituțională a autorității.

În 2023, Consiliul Concurenței a fost implicat în realizarea multiplelor acțiuni legate de procesul de integrare europeană: Planul de acțiuni privind ridicarea nivelului de pregătire pentru aderarea la Uniunea Europeană și aliniere la legislația UE pe cele 33 de capitole din acquis (PA33), Planul de acțiuni pe Deltas, Planul măsurilor pentru limitarea influenței excesive a intereselor private asupra vieții economice, politice și publice (deoligarhizare), Planul de Acțiuni pentru implementarea măsurilor propuse de către Comisia Europeană în Avizul său privind cererea de aderare a Republicii Moldova la Uniunea Europeană, Planul de Acțiuni Prioritare pentru anii 2023-2024, setul de măsuri pe termen scurt pentru accelerarea procesului de integrare europeană.

Vorbind despre relații cu partenerii externi, trebuie să remarcăm progresul substanțial în consolidarea relațiilor cu partenerii de dezvoltare și colegii din alte țări. Datorită proiectelor lansate sau reluate în 2023, am avut posibilitatea să inițiem mai multe inițiative care au drept scop dezvoltarea instituției. Am inițiat o platformă regională de cooperare între autorități de concurență din Europa Centrală și de Est. În cadrul acesteia au fost realizate numeroase activități de formare profesională și schimb de experiență, inclusiv două evenimente majore care au fost organizate la Chișinău cu participarea experților din mai multe state UE. A fost lansat un proiect nou cu USAID datorită căruia va fi creat sistemul informațional de gestionare electronică a proceselor interne și a investigațiilor, va fi elaborată o nouă pagină web a Consiliului Concurenței.

În 2024, aceste activități vor fi suplimentate cu inițiative în domeniul comunicării și implementării standardului internațional ISO 37001, Sistemul de Management Anti-Mită, iar

Împreună cu Delegația UE a fost coordonată lansarea în 2024 a unui proiect twinning pentru Consiliul Concurenței.

În ceea ce ține de prestația autorității de concurență la instanțele de judecată, trebuie de remarcat că în 2023 de către instanțele naționale a fost irevocabil confirmată legalitatea a 9 acte administrative ale Plenului Consiliului Concurenței. A fost confirmată corectitudinea aplicării amenzilor prin 6 acte în cuantum de 13 584 657, 19 lei. A fost anulat doar un singur act emis anterior de către Plenul Consiliului Concurenței – o decizie de respingere a plângerii (instanța a obligat Consiliul Concurenței să inițieze o investigație în situația în care inițial Plenul Consiliului Concurenței nu a constatat semne de încălcare pe o plângere de concurență neloyală). Respectiv, rata de menținere a actelor administrative ale Plenului Consiliului Concurenței de către instanța de judecată în anul 2023 a constituit 90%

A crescut substanțial volumul de lucru legat de expertizarea proiectelor actelor normative din perspectiva impactului asupra mediului concurențial. În 2023, Consiliul Concurenței a emis 171 de avize la proiecte de acte normative ce vizează diferite domenii de activitate. Deși unele propuneri/recomandări ale Consiliului Concurenței au fost acceptate, trebuie să constatăm că în unele cazuri ele nu au fost luate în considerare.

Un factor extrem de important care a influențat activitatea Consiliului Concurenței în 2023, dar va avea un efect pozitiv în anii ce vin, a fost efectuarea reparației la sediul autorității și asigurarea angajaților cu condiții normale de lucru. Provocarea majoră a fost legată de faptul că trebuia să continuăm activitatea de bază concomitent cu lucrările de construcție. Totuși, am reușit nu doar să finalizăm toate lucrările, dar datorită unui proces de achiziții transparent, am obținut economii care ne-au permis să procurăm echipamente moderne pentru angajații Consiliului Concurenței. Importanța asigurării personalului cu condiții normale de lucru nu poate fi subestimată – în perioada precedentă mai mulți angajați au plecat de la Consiliul Concurenței din cauza condițiilor mizerabile de activitate.

În decembrie 2023, au fost numiți 3 membri noi ai Plenului Consiliului Concurenței. Sperăm că schimbarea componenței Plenului va aduce perspective noi și expertiză diversificată, esențiale pentru îmbunătățirea și eficientizarea activității Consiliului Concurenței. Schimbările care ar trebui implementate de noul Plen includ o redefinire a priorităților strategice și o ajustare a procedurilor interne pentru a reflecta viziunea și abordările noi ale organului decizional al Consiliului Concurenței, cu scopul de a întări capacitatea instituțională și a spori eficiența instituției.

În anul 2023, Consiliul Concurenței a continuat să se confrunte cu o criză a resurselor umane, având un grad de ocupare de doar 49,2%. Deși au fost desfășurate concursuri pentru 29 de funcții, doar 9 au fost ocupate, reflectând dificultățile în atragerea personalului calificat. Factorul principal rămâne nivelul de salarizare necorespunzător (în special discrepanța între salariile de la Consiliul Concurenței și cele din alte instituții publice), precum și complexitatea lucrului desfășurat. Totuși, trebuie să constatăm o anumită stabilizare a fluctuației personalului comparativ cu anii precedenți, ceea ce ne dă speranța că, în viitorul apropiat, vom putea îmbunătăți situația privind asigurarea instituției cu personal calificat.

În anul trecut, am continuat activitățile de promovare a culturii concurențiale. Astfel, pe parcursul anului au fost organizate 65 de evenimente (seminare, ședințe, lecții deschise etc.) care au vizat subiecte de concurență și ajutor de stat, în special prin prisma noilor prevederi ale legislației în domeniu și angajamentelor asumate de Republica Moldova în parcursul său european. Aceste eforturi urmează să fie intensificate în 2024: va trebui revizuită și pusă în aplicare noua strategie de comunicare și de promovare a culturii concurențiale.

În concluzie, anul 2023 a fost unul plin de provocări și tranziții pentru Consiliul Concurenței. Totuși, prin eforturi comune am reușit să le facem față și să punem baza pentru un progres semnificativ în perioada ce urmează. Evoluțiile din anii precedenți ne dau încrederea că am reușit să stabilizăm activitatea instituției și suntem pe drumul cel bun în dezvoltarea ei. Privim cu optimism către anul 2024, convinși că măsurile și strategiile implementate ne vor permite să ne consolidăm poziția și să contribuim eficient la dezvoltarea unei economii competitive și echitabile în Republica Moldova.

**Președintele Consiliului Concurenței,
Alexei GHERTESCU**

DESPRE AUTORITATE

CONSILIUL CONCURENȚEI este o autoritate publică autonomă, responsabilă față de Parlament, ce asigură aplicarea și respectarea legislației din domeniul concurenței, ajutorului de stat și publicității în limitele competenței sale.

SCOPUL activității Consiliului Concurenței este asigurarea respectării legislației în domeniul concurenței, prin acțiuni de prevenție și aplicare a practicilor anticoncurențiale, înlăturarea încălcărilor concurențiale, promovarea și creșterea culturii concurențiale.

VIZIUNEA – autoritate publică modernă, recunoscută pe plan național și european, care prin obiectivitate și imparțialitate, cooperare și transparență asigură protejarea, menținerea și stimularea concurenței capabile să contribuie la dezvoltarea economică a Republicii Moldova, în vederea asigurării bunăstării consumatorilor.

MISIUNEA – aplicarea măsurilor eficiente pentru protecția, stimularea concurenței, în vederea menținerii unui mediu concurențial funcțional, asigurării activității libere de întreprinzător și promovării intereselor legitime ale consumatorilor.

Consiliul Concurenței este format, conform Legii concurenței, din conducere, aparat executiv, care este constituit din subdiviziuni specializate și operaționale, și filiale teritoriale.

Consiliul Concurenței este condus de către Plenul Consiliului Concurenței. Plenul este un organ colegial decizional compus din 5 membri. Fiecare membru al Plenului Consiliului Concurenței are dreptul la două mandate consecutive.

La finele anului 2023, a fost modificată componența organului decizional al Consiliului Concurenței, în legătură cu expirarea mandatelor a 3 membri și au fost numiți în funcția de membri ai Plenului Consiliului Concurenței, dl Roman Pușcă, dna Gorincioi Cornelia și dna Lapteacru Diana, pentru un mandat de 5 ani.

Componența Plenului Consiliului Concurenței:

Alexei GHERȚESCU, Președinte al Consiliului Concurenței, Președinte al Plenului Consiliului Concurenței, începând cu data de 17.02.2022, numit în funcție prin Hotărârea Parlamentului nr. 33/2022.

Roman PUȘCA, Vicepreședinte al Consiliului Concurenței, Vicepreședinte al Plenului Consiliului Concurenței, numit în funcție prin Hotărârea Parlamentului Republicii Moldova Nr. 380/2023

Mihail CIBOTARU, Vicepreședinte al Consiliului Concurenței, Vicepreședinte al Plenului Consiliului Concurenței, numit în funcție prin Hotărârea Parlamentului Republicii Moldova Nr. 331/2018.¹

Cornelia GORINCIOI, membru al Plenului Consiliului Concurenței, numită în funcție prin Hotărârea Parlamentului Republicii Moldova Nr. 381/2023.

Diana Lapteacru, Membru al Plenului Consiliului Concurenței, numit în funcție prin Hotărârea Parlamentului Republicii Moldova Nr. 382/2023.

În perioada de raportare, Plenul Consiliului Concurenței s-a întrunit în 57 de ședințe și 6 ședințe de audieri.

¹ Exercițiu funcția în baza prevederilor alin. (4) al art. 44 din Legea concurenței

I. MODIFICAREA LEGISLAȚIEI CONCURENȚIALE

Întru menținerea și armonizarea cadrului normativ național, în vederea asigurării liberei concurențe pentru întreprinderi, a fost realizat procesul de transpunere, la nivel de cadru normativ național, a [Directivei \(UE\) 2019/1 a Parlamentului European și a Consiliului din 11 decembrie 2018 privind oferirea de mijloace autorităților de concurență din statele membre astfel încât să fie mai eficace în aplicarea legii și privind garantarea funcționării corespunzătoare a pieței interne.](#)

Scopul ajustării cadrului legal rezidă în asigurarea eficienței instituției și a randamentului maxim în domeniile specifice de activitate ale Consiliului Concurenței.

Modificarea Legii Concurenței

Modificarea Legii concurenței este necesară pentru reformarea și asigurarea independenței operaționale a Consiliului Concurenței, inclusiv pentru exercitarea eficientă a atribuțiilor conferite de lege la investigarea și asigurarea respectării principiilor generale ale dreptului Uniunii Europene în materie de concurență.

Având în vedere scopul de armonizare a legislației naționale cu cadrul normativ al Uniunii Europene și implementarea bunelor practici ale statelor membre ale Uniunii Europene, noua lege vine cu mai multe amendamente, în special se impune interpretarea noțiunilor din lege în conformitate cu jurisprudența Curții de Justiție a Uniunii Europene și alte instrumente de interpretare ale instituțiilor Uniunii Europene.

La data de 18 septembrie 2023 au intrat în vigoare noile prevederi ale Legii concurenței. Modificarea Legii concurenței a fost realizată în vederea implementării angajamentelor internaționale asumate de Republica Moldova, în contextul obținerii statutului de țară candidat pentru aderare la Uniunea Europeană și Programul de Asociere dintre Uniunea Europeană și Republica Moldova 2021-2027.

Noile prevederi ale Legii concurenței, vin cu mai multe amendamente referitoare la reglementarea operațiunilor de concentrări economice, în special cu propunerea de majorare a pragurilor de notificare. Astfel, operațiunile de concentrare economică urmează a fi notificate Consiliului Concurenței înainte de punerea în aplicare, atunci când cifra mondială totală de afaceri realizată cumulativ de întreprinderile implicate, înregistrată în anul anterior operațiunii, depășește 50.000.000 de lei și există cel puțin două întreprinderi implicate în operațiune care au realizat pe teritoriul Republicii Moldova, fiecare în parte, o cifră totală de afaceri mai mare de 20.000.000 de lei în anul anterior operațiunii.

O altă prevedere importantă ține de acordarea Consiliului Concurenței a dreptului de a-și stabili prioritățile în ceea ce privește cazurile pe care le investighează. Acest lucru îi va permite să se concentreze asupra celor mai semnificative probleme din economia țării.

Au fost puse în acord cu prevederile Directivei (UE) 2019/1, drepturile și obligațiile Consiliului Concurenței în cadrul inspecțiilor. Autoritatea de concurență poate să efectueze inspecțiile necesare la orice întreprindere, asociere de întreprinderi sau autoritate publică.

Noile prevederi clarifică regulile de desfășurare a inspecțiilor cu scopul de a asigura obținerea probelor de săvârșire a încălcărilor legislației concurențiale. În plus, noile prevederi permit expres utilizarea diferitor instrumente IT, echipamentelor și programelor specializate pentru identificarea, colectarea și ridicarea informațiilor relevante în timpul inspecțiilor.

O altă modificare va oferi posibilitatea audierii persoanelor la diferite etape de examinare a presupuselor semne de încălcare, inclusiv de la distanță, cu ajutorul dispozitivelor electronice.

De asemenea, a fost introdus un nou instrument, în partea ce ține de recunoaștere săvârșirii unei practici anticoncurențiale interzise de art. 5 și art. 11 din Legea Concurenței, care constituie o modalitate de eficientizare a procedurii administrative, ce va permite Consiliului Concurenței să aplice acest mecanism pentru a recompensa cooperarea așteptată de la întreprinderile implicate și va garanta un nivel de recompensă pentru contribuțiile concrete aduse prin accelerarea procedurii de investigație. Procedura de recunoaștere aplicată în cazurile de acordare a tratamentului favorabil întreprinderilor sau asocierilor de întreprinderi care recunosc săvârșirea unei practici anticoncurențiale va permite Consiliului Concurenței să examineze mai multe cazuri, utilizând mai eficient aceleași resurse și în consecință va reduce numărul de contestații în instanțele de judecată.

Asigurarea independenței Consiliului Concurenței în exercitarea competențelor sale prevăzute de Legea concurenței este absolut necesară pentru aplicarea eficientă a normelor de concurență, așa cum stabilește Directiva (UE) 2019/1. În acest scop, se prevede în mod expres în lege eliminarea oricărei posibile intervenții externe, intervenții politice sau intervenții de orice altă natură, ce ar putea pune sub semnul îndoielii imparțialitatea Consiliului Concurenței în adoptarea deciziilor ce țin de competența sa.

Totodată, prevederile ce au intrat în vigoare includ noile atribuții ale Consiliului Concurenței în materia de reglementare a traficului feroviar și a practicilor comerciale nelocale, stabilite conform prevederilor legislației naționale.

Noile prevederi vor contribui la ridicarea nivelului culturii concurențiale în Republica Moldova. Aceste modificări legislative aduc mai multă claritate și certitudine atât în ceea ce ține de concurența pe piață, promovând astfel un mediu mai echitabil și predictibil pentru întreprinderi, cât și în relațiile între întreprinderi și Consiliul Concurenței, ceea ce trebuie să ridice nivelul de încredere în activitatea autorității de concurență din Republica Moldova.

Aceste modificări nu sunt doar un pas spre alinierea cu normele europene, ci și un instrument important pentru crearea unui mediu de afaceri mai transparent și competitiv, ceea ce poate duce la creșterea investițiilor și a prosperității economice pe termen lung.

Modificarea Legii cu privire la ajutorul de stat

În același context al obținerii de către Republica Moldova a statutului de țară candidat pentru aderare la Uniunea Europeană și Programului de Asociere dintre Uniunea Europeană și Republica Moldova 2021-2027, în vederea realizării angajamentelor internaționale asumate de Republica Moldova, și anume de a menține și armoniza cadrul normativ național privind controlul ajutoarelor de stat, s-a stabilit la pct. 2.24 din Planul de acțiuni al Guvernului pentru

anul 2023 (PAG 2023) aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 90/ 2023, ca acțiune prioritară în contextul accelerării nivelului de pregătire pentru aderarea UE – aprobarea proiectului de lege pentru modificarea Legii cu privire la ajutorul de stat în scopul majorării pragului de minimis. În acest sens, în anul 2023 a fost inițiată procedura de modificare a Legii cu privire la ajutorul de stat. Principalele modificări la legea nominalizată sunt:

- ✓ completarea Articolului 1 cu un nou alineat care să prevadă expres exceptarea de la aplicarea legii a produsele agricole care fac obiectul anexei nr.1 la Acordul privind agricultura, ratificat prin Legea nr. 218/2001 pentru aderarea Republicii Moldova la Organizația Mondială a Comerțului;
- ✓ completarea Articolului 3 cu noi definiții prevăzute în jurisprudența UE, cum ar fi: data acordării ajutorului de stat, data plății ajutorului de stat, costuri eligibile, intensitatea ajutorului;
- ✓ majorarea pragului ajutoarelor de minimis;
- ✓ completarea actului cu prevederi ce reglementează procedura de notificare simplificată a ajutorului de stat;
- ✓ extinderea termenului de investigație a cazurilor de încălcare a legislației din domeniul ajutorului de stat până la 18 luni de la inițierea procedurii;
- ✓ modificarea modului de calculare al dobânzii pentru ajutorul de stat acordat ilegal care urmează să fie recuperat.
- ✓ Totodată, proiectul legii vine cu propuneri de corelare a terminologiei utilizate în Legea cu privire la ajutorul de stat cu terminologia utilizată de Legea concurenței, având în vedere că unele prevederi, cum ar fi cele ce reglementează procedura de desfășurare a investigației stabilită de Legea concurenței, se aplică și cauzelor de presupuse încălcare a Legii cu privire la ajutorul de stat;
- ✓ completarea legii cu prevederi ce stabilesc expres care informație, de regulă, nu poate fi tratată ca informație confidențială de către autoritatea de concurență în procesul de exercitare a controlului ajutorului de stat acordat beneficiarilor;
- ✓ modificarea datei prezentării de către Consiliul Concurenței a Raportului anual privind ajutoarele de stat acordate în anul precedent în Republica Moldova pentru Parlament și Guvern.

Proiectul legii privind modificarea Legii cu privire la ajutorul de stat a fost adoptat prin Legea nr. 341/2023. Prevederile ce țin de majorarea pragului de minimis au intrat în vigoare de la 01.01.2024, celelalte prevederi au intrat în vigoare de la 13.01.2024.

De asemenea, menționăm faptul că în anul 2023 a fost inițiat procesul de ajustare a cadrului normativ secundar în domeniul concurenței, care urmează a fi finalizat în anul 2024.

II. CONTRACARAREA PRACTICILOR ANTICONCURENȚIALE ȘI A ACȚIUNILOR DE CONCURENȚĂ NELOIALĂ

Activitatea Consiliului Concurenței vizează menținerea și dezvoltarea unui mediu concurențial loial - factor generator de creștere a eficienței economice, cu beneficii directe asupra consumatorilor. În acest scop, Consiliul Concurenței realizează investigarea, constatarea și sancționarea încălcărilor legislației concurențiale.

În ceea ce privește practicile anticoncurențiale și acțiunile de concurență neloială, pe parcursul perioadei de raportare, au fost inițiate 16 investigații.

În perioada de referință, din totalul de 62 de investigații privind practicile anticoncurențiale și acțiunile de concurență neloială, aflate în derulare, 15 investigații au fost finalizate, după cum urmează:

- 3 cazuri de acorduri anticoncurențiale;
- 4 cazuri de abuz de poziție dominantă;
- 3 investigații privind acțiuni de concurență neloială;
- 2 cazuri de acțiuni anticoncurențiale ale autorităților publice;
- 1 caz cu obiect multiplu²

Drept urmare a finalizării investigațiilor privind practicile anticoncurențiale și acțiunile de concurență neloială, de către Plenul Consiliului Concurenței, au fost adoptate decizii de aplicare a amenzilor în sumă de 37216 mii lei.

De asemenea menționăm că pe parcursul anului 2023 au fost executate și achitate amenzi aplicate de Consiliul Concurenței în total la bugetul de stat în sumă de 10 169443 lei 32 bani.

Acorduri Anticoncurențiale

Pe parcursul anului 2023, per total s-au aflat în derulare 23 de investigații cu privire la semnele încălcării articolului 5 din Legea concurenței, dintre care inițiate în anul de referință au fost 6 investigații. În cazul unei investigații a fost aprobată extinderea obiectului.

În privința acestui tip de încălcare, Plenul Consiliului Concurenței a adoptat 3 decizii ce vizează constatarea acordurilor anticoncurențiale în cadrul procedurilor de achiziții publice. Amenda totală aplicată în cazul celor 3 decizii a fost de 37 216 854,7 lei.

Descrierea succintă a investigațiilor finalizate

Cazul de trucare a ofertelor de către întreprinderile „AVB Lider” SRL și „Alfa Electro-Montaj Grup” SRL, participante în cadrul procedurilor de achiziții electronice

La data de 10.03.2020, prin Dispoziția Plenului Consiliului Concurenței nr. 06, a fost inițiată investigația privind semnele încălcării prevederilor art. 5 din Legea concurenței de către întreprinderile „AVB Lider” SRL și „Alfa Electro-Montaj Grup” SRL, participante în cadrul

² Pe marginea unei investigații cu obiect multiplu a fost emisă o decizie în partea ce ține de acțiunile de concurență neloială, însă aceasta continuă în partea ce ține de presupusele semne ale încălcării prevederilor art. 11 din Legea concurenței.

procedurilor de achiziții electronice în anul 2019. În cazul investigat, întreprinderile și coordonau comportamentul, participând cu oferte trucate în cadrul procedurilor electronice de achiziții publice organizate și/ sau desfășurate în anul 2019, pe teritoriul Republicii Moldova.

Urmare, Plenul Consiliului Concurenței a constatat prin [Decizia Plenului Consiliului Concurenței nr. DA - 06/20-66 din 29.12.2023](#), încălcarea prevederilor art. 5 alin. (1) și (3) lit. d) și art. 7 alin. (1) lit. d) din Legea concurenței (în redacția în vigoare la momentul săvârșirii faptei), de către SRL „AVB Lider” și SRL „Alfa Electro-Montaj Grup

În context, au fost aplicate amenzi întreprinderilor „AVB Lider” SRL – 52 044,70 lei și „Alfa Electro-Montaj Grup” SRL – 193 838,77 lei.

Cazul de trucare a ofertelor de către întreprinderile „Verilarproiect” SRL și „Protecția” SA participante în cadrul procedurilor electronice de achiziții publice

La data de 03.07.2020, prin Dispoziția Plenului Consiliului Concurenței nr. 19 a fost inițiată investigația privind semnele încălcării prevederilor art. 5 din Legea concurenței de către întreprinderile „Verilarproiect” SRL și „Protecția” SA³ participante în cadrul procedurilor electronice de achiziții publice organizate și/ sau desfășurate în anul 2019-2020, pe teritoriul Republicii Moldova. În cazul investigat, s-a constatat faptul că întreprinderile și coordonau comportamentul și participau cu oferte trucate în cadrul procedurilor electronice de achiziții publice organizate și/ sau desfășurate în anul 2019-2020.

Urmare, Plenul Consiliului Concurenței a constatat prin [Decizia Plenului Consiliului Concurenței nr. DA - 19/20-65 din 29.12.2023](#), încălcarea prevederilor art. 5 alin. (1) și (3) lit. d) și art. 7 alin. (1) lit. d) din Legea concurenței (în redacția în vigoare la momentul săvârșirii faptei), de către „Verilarproiect” SRL și „Protecția” SA și a aplicat o amendă întreprinderii „Verilarproiect” SRL – 1 944 230,80 MDL.

Cazul privind constatarea unui acord anticoncurențial orizontal între întreprinderile SRL „Antrațit”, SRL „Cătădeni-Lux”, SRL „Tincomerț-Grup”, SRL „Mastercons Grup” și SRL „Laridan Lux”, participante la procedurile de achiziții analizate, ale căror obiect a fost achiziționarea combustibilului solid (cărbune)

Consiliul Concurenței, urmare a coroborării informațiilor acumulate pe parcursul investigației, inițiate din oficiu prin Dispoziția nr.32 din 13.10.2015, a identificat probe relevante și suficiente care ar demonstra încheierea unui acord anticoncurențial orizontal între întreprinderile SRL „Antrațit”, SRL „Cătădeni-Lux”, SRL „Tincomerț-Grup”, SRL „Mastercons Grup” și SRL „Laridan Lux”, participante la procedurile de achiziții analizate, ale căror obiect a fost achiziționarea combustibilului solid (cărbune), fapte constatate în [Decizia Plenului Consiliului Concurenței nr. DA - 32/15 - 64 din 29.12.2023](#).

Materialul probator identificat pe parcursul investigației a demonstrat că părțile implicate nu au avut un comportament independent la achizițiile analizate, acționând în mod concertat, în acest sens, fiind identificate documente de natură a constata existența unor contacte între întreprinderile concurente, care au influențat comportamentul concurențial pe piață al acestora,

³ Potrivit Deciziei ASP din 22.03.2022 a fost iradiată din Registrul de stat al persoanelor juridice.

aspect dovedit de conduita întreprinderilor în cadrul a 14 proceduri de achiziție desfășurate în perioada 2013-2018. În acest sens, întreprinderile vizate au fost sancționate cu amendă în sumă totală de 35 026 740,46 milioane lei.

Abuz de poziție dominantă

Pe parcursul perioadei de raportare, s-au aflat în derulare 13 investigații privind semnele încălcării art. 11 din legea concurenței, dintre care în perioada de referință s-au inițiat 2 investigații. În privința acestui tip de încălcare, Plenul Consiliului Concurenței a adoptat 4 decizii de finalizare a investigațiilor.

Descrierea succintă a investigațiilor finalizate

Cazul „Transautogaz” (piața comercializării cu amănuntul a gazelor naturale comprimate pentru vehicule în stații de alimentare)

La data de 02. 11. 2023, Consiliul Concurenței a emis decizia, prin care a înțetat investigarea acțiunilor întreprinderii „Transautogaz” SRL pe piața comercializării cu amănuntul a gazelor naturale comprimate pentru vehicule (GNCV) în stații de alimentare.

Consiliul Concurenței a concluzionat că „Transautogaz” SRL nu s-a angajat într-o acțiune abuzivă interzisă de Legea concurenței atunci când a aplicat la data de 21.01.2022 majorarea prețului la GNCV în stații de alimentare anterior modificării prețurilor provizorii reglementate la gazele naturale de către ANRE.

Pe parcursul investigației nu s-a demonstrat că măsura respectivă a fost aplicată neproportional și inechitabil în contextul pieței și al condițiilor specifice acesteia. Pe cale de consecință, nu s-a reținut un posibil comportament abuziv al „Transautogaz” SRL de natură să afecteze concurența pe piață sau să prejudicieze consumatorii, astfel neîndeplinirea acestei condiții a dus la concluzia inexistenței încălcării art. 11 alin. (1) și (12) a) din Legea concurenței. În acest sens, Plenul Consiliului Concurenței a dispus prin [Decizia Plenului Consiliului Concurenței nr. APD - 01/22-54 din 02.11.2023](#) înțetarea investigației.

Cazul „Gările auto private”

La data de 11. 10. 2018, Plenul Consiliului Concurenței a dispus inițierea investigației referitor la semnele încălcării prevederilor art. 11 din Legea concurenței de către „RZ-TRANSCOM” SA, „Baza de Transport Auto-29” SA, „Baza de Transport Auto nr. 18” SA, „Pond-Trans” SRL, „Servicii Transport Auto” ÎS, „Baza de transport Auto-28” SA și „Căra Nord” SA privind impunerea unor condiții inechitabile de tranzacționare la activitatea de autogară operatorilor de transport rutier

În cadrul investigației s-a constatat că operatorii de autogări în limita teritoriilor administrate dețin poziție dominantă pe piața activității de autogară în raport cu operatorii de transport rutier care au ca punct de pornire, tranzit și sosire autogările date.

Totodată, s-a constatat că activitatea economică a operatorilor de transport rutier nu a fost afectată deoarece penalitățile stipulate în contractele privind transportul auto de călători și bagaje nu au fost puse în aplicare de către operatorii autogărilor, prin urmare, concurența pe

piețele prestării serviciilor de transport rutier de persoane contra cost pe rutele regulate unde î și desfășoară activitatea operatorii de transport rutier nu a fost distorsionată. În acest sens, Plenul Consiliului Concurenței a dispus prin [Decizia nr. APD-38/18-09 din 07.04.2023](#) încetarea investigației.

Cazul „Aron Group” SRL vs „Avia Invest” SRL

La data de 14.11.2019, Plenul Consiliului Concurenței, având la bază plângerea parvenită de la întreprinderea „Aron Group” SRL a dispus declanșarea investigației referitor la semnele încălcării art. 11 alin. (1) și (2) lit. f) din Legea concurenței de către „Avia Invest” SRL, și anume privind un presupus refuz neîntemeiat de a acorda spații în locațiune în incinta aerogării Aeroportului Internațional Chișinău (AIC)

Obiectul supus investigației l-a constituit refuzul „Avia Invest” SRL de a acorda spații comerciale asociate din incinta AIC unor agenți economici ce prestează o serie de activități economice, și anume: comercializarea biletelor de avion, prestarea serviciilor de închiriere a automobilelor, prestarea serviciilor bancare și prestarea serviciilor de handling la sol companiilor aeriene.

Consiliul Concurenței a constatat că „Avia Invest” SRL a deținut poziție dominantă pe piața furnizării spațiilor comerciale asociate în limitele teritoriului aerogării AIC în perioada investigată. Totodată, s-a constatat că furnizarea de către „Avia Invest” SRL a spațiilor comerciale asociate în aerogara AIC, nu constituie un produs indispensabil în vederea desfășurării activităților economice cu privire la comercializarea biletelor de avion, prestarea serviciilor de închiriere a automobilelor și prestarea serviciilor bancare, dat fiind faptul că acestea pot fi prestate pe întreg teritoriul Republicii Moldova.

De asemenea, Consiliul Concurenței a ajuns la concluzia că refuzul „Avia Invest” SRL de a acorda spații comerciale asociate în incinta aerogării în vederea prestării serviciilor de handling la sol nu a afectat concurența pe piața dată, deoarece întreprinderea ce prestează servicii de handling la sol, în perioada 01.01.2014 - 13.11.2020 a prestat tot pachetul deplin de servicii de handling la sol companiilor aeriene. În concluzie, Plenul Consiliului Concurenței, prin [Decizia nr. APD-48/19-07 din 02.03.2023](#), a dispus încetarea investigației.

Cazul „Franzețuța” SA vs „Apă-Canal Chișinău” SA

La data de 19.08.2021, Plenul Consiliului Concurenței, în baza plângerii depuse de „Franzețuța” SA a dispus declanșarea investigației referitor la semnele încălcării prevederilor art. 11 alin. (1) și (2) lit. a) din Legea concurenței de către furnizorul „Apă-Canal Chișinău” SA privind impunerea unor condiții inechitabile de tranzacționare în raport cu „Franzețuța” SA pentru prestarea serviciului public de canalizare a apelor uzate.

În cadrul investigației s-a constatat că „Apă-Canal Chișinău” SA deține poziție dominantă pe piața prestării serviciului public de canalizare a apelor uzate în mun. Chișinău. Totodată, s-a constatat că datoria impusă spre achitare „Franzețuța” SA a fost calculată în conformitate cu prevederile art. 27 alin. (3) din Legea privind serviciul public de alimentare cu apă și de canalizare nr. 303 din 13.12.2013. Uterior, prin tranzacția de împăcare din 31.10.2022,

„Franzeluța” SA a recunoscut și a achitat integral datoria pretinsă de către „Apă - Canal Chișinău” SA.

Astfel, ținând cont de faptul că datoria impusă spre achitare „Franzeluța” SA a avut la bază o normă legală, fiind ulterior recunoscută și achitată integral în temeiul unei tranzacții de împăcare, s-a constatat lipsa inechității faptei investigate. În acest sens, Plenul Consiliului Concurenței, prin [Decizia nr. APD - 27/21-45 din 12.10.2023](#), a dispus încetarea investigației.

Acțiuni Anticoncurențiale ale Autorităților Publice

Pe parcursul anului 2023, s-au aflat în derulare 10 investigații privind presupusele acțiuni anticoncurențiale ale autorităților publice și instituțiilor administrației publice centrale sau locale, dintre care 1 investigație a fost inițiată și 2 finalizate.

Descrierea succintă a investigațiilor finalizate

Cazul cu privire la presupusele acțiuni anticoncurențiale ale Agenției Naționale Transport Auto

Prin Dispoziția de inițiere nr. 08 din 10.03.2020, Plenul Consiliului Concurenței a dispus inițierea din oficiu a investigației privind semnele încălcării art. 12 din Legea concurenței de către Agenția Națională Transport Auto.

Problema concurențială investigată a constituit inacțiunea de emitere a deciziei privind retragerea autorizației de transport rutier de persoane prin servicii regulate în trafic internațional de către ANTA pentru cursa internațională Orhei 09:30 - Praga 11:30, în condițiile în care întreprinderea „Ledianța Tur” SRL nu a executat timp de 12 luni consecutiv 100% din curse, iar „Sarvalteh Auto” SRL pentru aceeași cursă, operată la paritate, timp de 3 luni consecutiv nu a executat 100% din curse, acestea fiind trecute la compartimentul-suspendate.

Reieșind din actele și faptele elucidate în cadrul investigației, s-a stabilit că inacțiunile ANTA aferente neemitirii deciziei de retragere a autorizației de transport rutier de persoane prin servicii regulate în trafic internațional nu au avut ca efect limitarea dreptului de comercializare/prestare a serviciilor de transport rutier în trafic internațional a întreprinderilor. Astfel, Plenul Consiliului Concurenței prin [Decizia nr. AAP - 08/20-40 din 25.08.2023](#) a decis încetarea investigației.

Cazul cu privire la presupusele acțiuni anticoncurențiale ale Biroul Vamal Centru, Direcția Culturală a Primăriei Chișinău, Direcția Generală Educație, Tineret și Sport Chișinău, Direcția Tineret și sport sect. Botanica, direcția tineret și Sport sectorul Buiucani, Ministerul Sănătății

Prin Dispoziția de inițiere a Plenului Consiliului Concurenței nr. 25 din 17.09.2020 a fost inițiată investigația privind semnele încălcării art. 12 din Legea concurenței de către mai multe autorități publice, și anume: Biroul Vamal Centru, Direcția Culturală a Primăriei municipiului Chișinău, Direcția Generală Tineret și Sport a municipiului Chișinău, Direcția Educație Tineret

și Sport Botanica, Direcția Educație Tineret și Sport Buiucani și Ministerul Sănătății, Muncii și Protecției Sociale.

Problema concurențială investigată o constituiau acțiunile autorităților contractante de includere în documentația procedurilor de achiziții publice a cerințelor privind neadmiterea subcontractării serviciilor, prezentarea a 3 licențe diferite: pentru internet prin fibra optică, televiziune și internet mobil pe numele participantului, nedivizarea procedurii de achiziție pe loturi ci din contra, includerea într-un singur lot a serviciilor ce au coduri CPV separate, precum și alte specificații tehnice concrete în documentația de atribuire, condiții specifice pentru fiecare procedură de achiziție, separat, conform caietelor de sarcini elaborate de către autoritățile contractante.

Reieșind din actele și faptele elucidate în cadrul investigației, Plenul Consiliului Concurenței prin **Decizia nr. AAP- 25/20-53 din 02.11.2023**, a decis încetarea investigației deoarece pe parcursul desfășurării investigației nu au fost descoperite probe suficiente privind încălcarea prevederilor art. 12 din Legea concurenței, care ar justifica aplicarea de măsuri corective sau sancțiuni.

Acțiuni de concurență neloială

În perioada supusă raportării, activitatea Consiliului Concurenței a vizat examinarea acțiunilor de concurență neloială, manifestate cel mai frecvent prin discreditarea concurenților și confuzia ce reprezintă fapte interzise de legislația din domeniul concurenței. Pe parcursul anului 2023, în derulare s-au aflat 10 investigații, dintre care 6 investigații au fost inițiate și 3 investigații finalizate.

Descrierea succintă a investigațiilor finalizate

Cazul „Inovare-Prim” SRL vs „ÎM „Level 7” SRL

La data de 11.01.2021, întreprinderea „Inovare-Prim” SRL a reclamat presupusele acțiuni de concurență neloială, realizate de către întreprinderea ÎM „Level 7” SRL Potrivit celor invocate în plângere, ÎM „Level 7” SRL prezintă pe pagina web www.ihost.md un filtru care permitea efectuarea unei comparații între ei și alte companii de hosting, printre care și „Inovare-Prim” SRL Tabelul (filtru) conținea informații comparative eronate cu privire la ofertele companiei „Inovare-Prim” SRL și ofertele altor companii de hosting.

Astfel, s-a invocat că prin prezentarea eronată a informației plasate pe pagina web www.ihost.md sunt induși în eroare consumatorii care nici nu ajung să contacteze și să verifice informațiile cu privire la ofertele și capacitățile reale ale companiei „Inovare-Prim” SRL, precum și a altor companii de hosting, fapte care indică la semnele încălcării art. 15 al Legii concurenței. Suplimentar, de către „Inovare-Prim” SRL a fost sesizată încălcarea de către ÎM „Level 7” SRL a prevederilor art. 16 al Legii concurenței, manifestate prin instigare la rezilierea contractului cu concurentul, acordând avantaj și prin oferta de 50% în cazul migrării la iHost.

Urmare a investigației nu au fost descoperite probe suficiente pentru a constata încălcarea prevederilor art. 15 lit. b) și art. 16 din Legea concurenței. Astfel, prin **Decizia nr. CN - 08/21-**

01 din 23.01.2023, Plenul Consiliului Concurenței a înținat investigația inițiată prin Dispoziția Plenului nr. 08 din 25.02.2021.

Cazul „Cariera Șaptebani” SA vs „Servprodland” SRL

Potrivit celor invocate în plângere, presupusele acțiuni de concurență neloială realizate de către întreprinderea „Servprodland” SRL se manifestă prin preluarea unei părți semnificative a clientelei întreprinderii „Cariera Șaptebani” SA, ce reprezintă secret comercial, precum și prin instigarea clienților întreprinderii „Cariera Șaptebani” SA la executarea necorespunzătoare, neexecutarea și/ sau rezilierea contractelor încheiate cu ultima și contractarea întreprinderii reclamate, fapte care indică la semnele încălcării art. 16 și art. 17 din Legea concurenței.

Urmare a investigației s-a stabilit că prin acțiunile sale, întreprinderea „Servprodland” SRL nu a încălcat prevederile art. 16 și art. 17 din Legea concurenței.

Astfel, prin Decizia nr. CN - 09/21-05 din 09.02.2023, Plenul Consiliului Concurenței, a înținat investigația inițiată prin Dispoziția Plenului nr. 09 din 15.03.2021.

Cazul „Mouzenidis Travel” SRL⁴ vs „Pandatur” SRL

La data de 26.07.2021, întreprinderea „Mouzenidis Travel” SRL a depus plângerea privind presupusele acțiuni de concurență neloială realizate de către întreprinderea „Pandatur” SRL

Potrivit celor invocate în plângere, presupusele acțiuni de concurență neloială realizate de către întreprinderea „Pandatur” SRL se manifestă prin răspândirea unor afirmații false despre activitatea „Mouzenidis Travel” SRL, ce dăunează activității acesteia, fapte ce indică la semnele încălcării art. 15 lit. b) ale Legii concurenței.

În cadrul investigației nu au fost descoperite probe suficiente pentru a constata că întreprinderea „Pandatur” SRL a încălcat prevederile art. 15 lit. b) din Legea concurenței. Respectiv, Plenul Consiliului Concurenței, prin Decizia nr. CN - 28/21-46 din 12.10.2023 a înținat investigația inițiată prin Dispoziția Plenului nr. 28 din 19.08.2021.

Cazurile finalizate în anul 2023 vizau acțiunile de discreditare a concurentului. Este cert faptul că răspândirea unei informații, care nu corespunde adevărului, despre un concurent, constituie o încălcare a principiului bunei-credințe, dar și a uzanțelor oneste în afaceri. Corectitudinea în relațiile de afaceri și comunicarea doar a informațiilor veridice constituie fundamentul raporturilor atât între companii, cât și între consumatori și companii. Fiecare parte este îndreptățită să se bazeze pe faptul că operatorii de pe o piață relevantă comunică doar informații corecte, atât despre sine, cât și despre concurenții săi. Cu toate acestea, este condamnabilă doar răspândirea informațiilor false despre concurent, activitatea și produsele acestuia și care dăunează activității acestuia. Situația în care informația răspândită este falsă, dar nu dăunează activității concurentului, poate cădea sub incidența legislației care reglementează protecția consumatorului sau altor reglementări.

⁴ începând cu data de 23 noiembrie 2021 „Best Travel Operator” SRL

III. CONTROLUL CONCENTRĂRILOR ECONOMICE

În vederea evaluării compatibilității operațiunilor de concentrare economică notificate cu mediul concurențial, în anul 2023 au fost examinate 19 formulare complete de notificare a unei concentrări economice. Ca urmare a evaluării compatibilității operațiunilor de concentrare economică notificate, examinarea a 8 operațiuni a fost finalizată cu Deciziile Plenului Consiliului Concurenței de autorizare a tranzacțiilor notificate, examinarea a 2 tranzacții a fost finalizată prin scrisori de informare despre faptul că operațiunile notificate nu cad sub incidența Legii concurenței la realizarea a 2 operațiuni de concentrări economice partea notificatoare a renunțat. Din formularele de notificare depuse în anul 2023, examinarea a 7 notificări urmează a fi finalizată în anul 2024.

Descrierea succintă a celor mai importante concentrări economice notificate/autorizate

1. Notificarea operațiunii de concentrare economică privind preluarea controlului unic asupra întreprinderii „Eurolab” SRL de către întreprindea „Imunotehnomed” SRL

Operațiunea de concentrare economică privind preluarea controlului unic asupra întreprinderii „Eurolab” SRL de către întreprindea „Imunotehnomed” SRL prin achiziționarea a 100% cote-părți din capitalul social, a fost notificată în conformitate cu prevederile art. 22 alin. (1) al Legii concurenței.

În procesul de examinare a operațiunii de concentrare economică notificată privind compatibilitatea cu mediul concurențial, au fost analizate două piețe relevante: *prestarea serviciilor de recoltare a analizelor de laborator și serviciile de examinare a analizelor de laborator în centrele medicale private.*

În urma analizei operațiunii de concentrare economică notificată, sa constatat că tranzacția notificată, pe unele piețe relevante stabilite a fost succesibilă de a ridica probleme de ordin concurențial în urma punerii în aplicare.

În temeiul art. 41 alin. (1) lit. f) din Legea concurenței nr. 34/2008, modificată de 09.02.2023, prin Dispoziția Plenului Consiliului Concurenței nr. 06, s-a dispus inițierea investigației concentrării economice ce urma a se realiza între întreprinderile SC „Imunotehnomed” SRL și „Eurolab” SRL.

După examinarea tranzacției în faza a II-a, Plenul Consiliului Concurenței prin [Decizia nr. DCE - 06/23-21 din 14.06.2023](#) a declarat operațiunea de concentrare economică ce se referă la procurarea a 100% cote-părți din capitalul social al „Eurolab” SRL ca fiind compatibilă cu mediul concurențial.

2. Notificarea operațiunii de concentrare economică privind preluarea controlului unic asupra „Băncii Comerciale Române Chișinău” SA de către Banca Comercială „Victoriabank” SA

Operațiunea de concentrare economică ce se referă la preluarea controlului de către Banca Comercială „Victoriabank” SA asupra „Băncii Comerciale Române Chișinău” SA prin achiziționarea a 100% acțiuni, a fost notificată în conformitate cu prevederile art. 22 alin. (1) al

Legii concurenței.

Ținând cont de genul de activitate desfășurat de către întreprinderile implicate în operațiunea de concentrare economică, având ca bază deciziile Comisiei Europene, reieșind din considerentul că creditele și depozitele bancare reprezintă principalele activități ale instituțiilor financiar-bancare și luând în considerare clasificarea din punct de vedere al practicilor bancare, precum și a regulatorului, în procesul de analiză al operațiunii notificate au fost stabilite următoarele piețe ale produsului: piața creditelor bancare pentru persoane fizice; piața depozitelor bancare pentru persoane fizice; piața creditelor bancare pentru persoane juridice și piața depozitelor bancare pentru persoane juridice.

În cadrul evaluării compatibilității cu mediul concurențial a operațiunii notificate prin prisma piețelor relevante identificate, s-a constatat că punerea în aplicare a operațiunii de concentrare economică notificată nu va avea ca efect distorsionarea mediului concurențial.

Prin [Decizia nr. DCE - 33 din 26.07.2023](#), Plenul Consiliului Concurenței a declarat operațiunea notificată ca fiind compatibilă cu mediul concurențial.

3. Notificarea operațiunii de concentrare economică privind preluarea controlului asupra întreprinderii "Cariera Ivanos" SRL de către întreprinderea "Cariera Șaptebani" SRL

Operațiunea de concentrare economică ce se referă la achiziționarea de către dl Iurie Nastas, acționarul „Pietriș” SA, a 66,67% acțiuni ordinare nominative a „Broker M-D” SA, întreprindere care deține controlul în întreprinderea „Cariera Ivanos” SRL, a fost notificată în conformitate cu prevederile art. 22 alin. (1) al Legii concurenței.

Totodată, operațiunea notificată se referea inclusiv la trecerea de la controlul în comun la controlul unic în cadrul „Cariera Șaptebani” SA

Compatibilitatea operațiunii notificate cu mediul concurențial a fost analizată prin prisma *pieței comercializării pietrei sparte de calcar și pieței fabricării articolelor din beton, ciment și ipsos* pe întreg teritoriul Republicii Moldova.

Urmare a analizei operațiunii prin prisma piețelor relevante stabilite s-a constatat că punerea în aplicare a tranzacției date nu va avea ca efect distorsionarea mediului concurențial.

Astfel, prin [Decizia nr. DCE - 20 din 05.06.2023](#), Plenul Consiliului Concurenței a declarat operațiunea ce urma a se realiza prin preluarea controlului de către „Pietriș” SA a 66,67% a controlului asupra „Broker M-D” SA și a controlului unic asupra întreprinderii „Cariera Ivanos” SRL, compatibilă cu mediul concurențial.

4. Notificarea operațiunii de concentrare economică privind dobândirea dreptului de folosință de către S.C. întreprinderea „Alimer – Comerț” SRL asupra unor active utilizate anterior de către SRL „Europrod Invest”

Operațiunea de concentrare economică ce se referă la dobândirea dreptului de folosință de către „Alimer – Comerț” SRL asupra unor active utilizate anterior de către SRL „Europrod Invest” a fost notificată în conformitate cu prevederile art. 22 alin. (1) al Legii concurenței.

Întreprinderile activează sub marca "Family Market" și "Meat House".

În urma evaluării piețelor comercializării cu amănuntul de produse preponderent alimentare de consum curent prin magazinele cu suprafață mică și medie, delimitate pe o distanță de 30 minute de mers pe jos în jurul magazinelor care constituie obiectul operațiunii de concentrare economică urmare a analizei efectelor, s-a constatat că aceasta nu va avea ca efect distorsionarea mediului concurențial pe piețele relevante identificate.

Prin [Decizia nr. DCE - 11 din 12.04.2023](#), Plenul Consiliului Concurenței a declarat tranzacția notificată ca fiind compatibilă cu mediul concurențial.

5. Notificarea operațiunii de concentrare economică privind preluarea controlului asupra întreprinderii „Moldasig” SA de către întreprinderea „Transtest” SRL

Operațiunea de concentrare economică privind preluarea controlului asupra întreprinderii „Moldasig” SA de către întreprinderea „Transtest” SRL a fost notificată în conformitate cu prevederile art. 22 alin. (1) al Legii concurenței.

Compatibilitatea operațiunii notificate cu mediul concurențial a fost analizată prin prisma pieței prestării serviciilor de asigurare, pieței fabricării pesmeților, biscuiților și a pișcoturilor, semințelor prăjite de floarea – soarelui, arahidelor și migdalelor, pieței comercializării cu amănuntul al jucăriilor și jucăriilor pentru copii în magazine specializate pe pieței prestării serviciilor de testări și analize tehnice auto pe întreg teritoriul Republicii Moldova.

Urmare a analizei operațiunii prin prisma piețelor relevante stabilite s-a constatat că punerea în aplicare a tranzacției date nu va avea ca efect distorsionarea mediului concurențial.

Prin [Decizia nr. DCE - 61 din 26.12.2023](#) Plenul Consiliului Concurenței a declarat tranzacția notificată ca fiind compatibilă cu mediul concurențial.

6. Notificarea operațiunii de concentrare economică privind dobândirea dreptului de proprietate de către întreprinderea „Moldretail Group” SRL asupra imobilului ce aparține întreprinderii „Universul Tău” SRL

Operațiunea de concentrare economică se referea la dobândirea dreptului de proprietate de către „Moldretail Group” SRL prin achiziționarea imobilului amplasat în mun. Orhei, str. Mihai Eminescu, nr. 7 de la întreprinderea „Universul Tău” SRL. În incinta imobilului asupra căruia „Moldretail Group” SRL intenționa preluarea controlului, desfășurarea activității comerciale SC „Alimer-Comert” SRL (Family Market) în temeiul contractului de locațiune. Astfel, operațiunea de concentrare economică notificată, se referea inclusiv la preluarea unor active nemateriale (vadul comercial, clientela).

Compatibilitatea cu mediul concurențial a operațiunii notificate a fost analizată prin prisma pieței achiziționării produselor de consum curent pe întreg teritoriul Republicii Moldova și a pieței comercializării cu amănuntul de produse preponderent alimentare de consum curent prin magazine de toate tipurile din mun. Orhei.

Urmare a analizei compatibilității cu mediul concurențial normal prin prisma piețelor relevante, s-a constatat că, realizarea acesteia va modifica structura pieței comercializării cu

amănuntul de produse preponderent alimentare de consum curent prin magazine de toate tipurile din mun. Orhei, prin preluarea de către „Moldretail Group” SRL a cotei de piață realizată de întreprinderea „Alimer-Comerț” SRL, prin urmare excluderea concurentului.

Reieșind din faptul că, operațiunea de concentrare economică notificată prezenta îndoieli grave privind compatibilitatea cu mediul concurențial, întreprinderea „Moldretail Group” SRL a fost informată despre acest fapt, oferindu-i în conformitate cu legislația concurențială posibilitate de a înlătura îngrijorările Consiliului Concurenței.

Uterior remiterii scrisorii de informare despre îngrijorările apărute, întreprinderea „Moldretail Group” SRL a solicitat retragerea din examinare a formularul de notificare depus.

Cazurile privind concentrările economice nenotificate

Pe parcursul anului 2023, în derulare au fost 8 investigații privind semnele încălcării art. 20 și art. 22 alin. (1) din Legea concurenței, și finalizate 2 investigații. De asemenea a fost inițiată din oficiu 1 investigație privind concentrarea economică realizată dintre întreprinderile „Capital Imobiliar” SRL și „Solar-Forse-Agro” SRL (Dispoziția nr. 10 din 12. 04. 2023).

IV. ASIGURAREA RESPECTĂRII LEGII CU PRIVIRE LA AJUTORUL DE STAT

Politica în domeniul ajutorului de stat este o componentă importantă a politicii de concurență datorită efectelor intervenției statului în economie. Monitorizarea permanentă a ajutoarelor de stat se efectuează cu scopul de a exclude denaturarea nejustificată a concurenței și pentru a direcționa mai bine măsurile de sprijin, contribuind astfel la dezvoltarea întregii economii.

Consiliul Concurenței asigură aplicarea și respectarea de către autoritățile publice și mediul privat a legislației în domeniul ajutorului de stat.

Notificarea și autorizarea ajutorului de stat

Pe parcursul anului 2023, au fost emise decizii în privința a 34 de măsuri de sprijin notificate, dintre care 30 decizii de autorizare și 4 decizii de constatare a faptului că măsurile de sprijin notificate nu constituie ajutor de stat. În cazul a 2 notificări a fost dispusă inițierea procedurii de examinare prevăzută de art. 10 alin. (2) lit. c) al Legii privind ajutorul de stat. De asemenea pe parcursul perioadei de referință au fost monitorizate 49 de decizii de autorizare / autorizare condiționată a ajutorului de stat.

Măsurile de ajutor de stat autorizate au fost acordate sub formă de reduceri la preț la bunurile și serviciile furnizate, subvenții, subsidii, transmiterea gratuită a mijloacelor fixe, scutiri de taxă și plată pentru locațiune, garanții în condiții preferențiale, renunțare la venituri etc.

Descrierea succintă a unor măsuri de sprijin examinate (autorizate/care nu constituie ajutor de stat) este redată în continuare.

1. Notificarea Primăriei comunei Burlănești, raionul Edineț, cu privire la predarea în gestiune la ÎM „Servicii Burlănești” a apeductului

Ca urmare a examinării măsurii de sprijin, prin [Decizia Plenului Consiliului Concurenței nr. ASS - 08 din 16.03.2023](#) s-a constatat că măsura de sprijin notificată constituie ajutor de stat în sensul art.3 din Legea cu privire la ajutorul de stat.

- Perioada de acordare: 2022-2031
- Forma de acordare: reduceri de preț la bunurile și serviciile furnizate, inclusiv vânzare a unor bunuri mobile și imobile sub prețul pieței (transmiterea în gestiune cu titlu gratuit a unor bunuri)
- Bugetul estimativ: 2 008 471,39 lei
- Obiectivul : SIEG
- Termenul de examinare a notificărilor: 26 de zile lucrătoare.

2. Notificarea Primăriei municipiului Bălți privind acordarea subvenției bugetare pentru compensarea diferenței de tarif acordată ÎM „GLC Bălți”

Ca urmare a examinării notificării, prin [Decizia Plenului Consiliului Concurenței nr. ASS - 27 din 26.06.2023](#) s-a constatat că măsura de sprijin notificată constituie ajutor de stat în sensul art.3 din Legea cu privire la ajutorul de stat.

- Perioada de acordare: anual
- Forma de acordare: acordare de subvenții

- Bugetul estimativ: 8 200 mii lei
- Obiectivul : SIEG
- Termenul de examinare a notificărilor: 36 de zile lucrătoare.

3. Notificarea parvenită de la Primăria comunei Gălășeni, r- nul Râșcani privind transmiterea în gestiune ÎM GC „Inovație Gălășeni” a infrastructura tehnico-edilitare aferente serviciului de alimentare cu apă

Ca urmare a examinării notificării, prin Decizia Plenului Consiliului Concurenței nr. ASS - 39 din 25.08.2023 s-a constatat că măsura de sprijin notificată constituie ajutor de stat în sensul art.3 din Legea cu privire la ajutorul de stat.

- Perioada de acordare: 2022-2031
- Forma de acordare: reduceri de preț la bunurile și serviciile furnizate, inclusiv vânzare a unor bunuri mobile și imobile sub prețul pieței (transmiterea în gestiune cu titlu gratuit a unor bunuri)
- Bugetul estimativ: 2 383,4 mii lei
- Obiectivul : SIEG
- Termenul de examinare a notificărilor: 40 de zile lucrătoare.

4. Notificarea Ministerului Dezvoltării Economice și Digitalizării cu privire la măsura de sprijin acordată ÎS „Radiocomunicații” în vederea asigurării funcționării Multiplexului național A de televiziune digitală terestră

Prin Decizia Plenului Consiliului Concurenței nr. ASO - 57 din 28.11.2023 s-a constatat că măsura de sprijin notificată de către Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalizării constituie ajutor de stat, în sensul art. 3 din Legea cu privire la ajutorul de stat, pentru beneficiarul direct (ÎS „Radiocomunicații”) și beneficiarii indirecti (furnizorii de servicii media audiovizuale selectați de către Consiliul Audiovizualului pentru a difuza în Multiplexul național A de televiziune digitală terestră), care este compatibil cu mediul concurențial normal.

- Perioada de acordare: 2022-2024
- Forma de acordare: alocații bugetare
- Bugetul estimativ: 112889,3 mii lei
- Obiectivul : SIEG
- Termenul de examinare a notificărilor: 31 zile lucrătoare.

5. Notificarea parvenită de la Primăria comunei Fârlădeni, raionul Căușeni cu privire la transmiterea în gestiune economică cu titlu gratuit a unor bunuri ÎM „SER COM Fârlădeni” pentru prestarea serviciului public de alimentare cu apă și a serviciului public de salubritate

Prin Decizia Plenului Consiliului Concurenței nr. ASR-04 din 09.02.2023 s-a constatat că măsura de sprijin acordată ÎM „SER COM Fârlădeni” pentru prestarea serviciilor publice de alimentare cu apă și salubritate, constituie ajutor de stat, în sensul art. 3 din Legea cu privire la ajutorul de stat, care este compatibil cu mediul concurențial normal.

- Perioada de acordare: 2022-2031
- Forma de acordare: reduceri de preț la bunurile și serviciile furnizate, inclusiv vânzare a

unor bunuri mobile și imobile sub preț ul pieț ei (transmiterea în gestiune cu titlu gratuit a unor bunuri)

- Bugetul estimativ: 1 619,34 mii lei.
- Obiectivul : SIEG
- Termenul de examinare a notificărilor: 30 zile lucrătoare.

6. Notificarea parvenită de la Consiliul municipal Chișinău cu privire la acordarea unor măsuri de sprijin ÎM „Regia Transport Electric” pentru prestarea serviciului public de transport de călători în municipiul Chișinău și în localitățile din suburbiile acestuia

Prin Decizia Plenului Consiliului Concurenței nr. ASR - 10 din 07.04.2023 s-a constatat că măsurile de sprijin acordate ÎM „Regia Transport Electric” pentru prestarea serviciilor de transport public de continuitate în mun. Chișinău, în localitățile din suburbiile mun. Chișinău, constituie ajutor de stat, în sensul art. 3 din Legea cu privire la ajutorul de stat, care este compatibil cu mediul concurențial normal.

- Perioada de acordare: 2022-2023
- Forma de acordare: subvenții și alocații bugetare, exceptări de la plata taxelor locale, renunțări de la venituri din profit, precum și scutiri anuale de la plata pentru locațiunea mijloacelor fixe
- Bugetul estimativ: 861 031,1 mii lei
- Obiectivul : SIEG
- Termenul de examinare a notificărilor: 33 zile lucrătoare.

7. Notificarea parvenită de la Consiliul municipal Chișinău cu privire la acordarea unor măsuri de sprijin ÎM „Parcul Urban de Autobuze” pentru prestarea serviciului public de transport de călători în municipiul Chișinău și în localitățile din suburbiile acestuia

Prin Decizia Plenului Consiliului Concurenței nr. ASR - 18 din 26.05.2023 s-a constatat că măsurile de sprijin acordate ÎM „Parcul Urban de Autobuze” pentru prestarea prestării serviciilor de transport public de continuitate în mun. Chișinău, în localitățile din suburbiile mun. Chișinău, constituie ajutor de stat, în sensul art. 3 din Legea cu privire la ajutorul de stat, care este compatibil cu mediul concurențial normal.

- Perioada de acordare: 2022
- Formele de acordare: alocații bugetare, exceptări de la plata taxelor locale, scutiri anuale de la plata pentru locațiunea mijloacelor fixe, precum și scutiri de la plata taxelor vamale și taxei pe valoare adăugată la importul autobuzelor cu parcurs
- Bugetul estimativ: 18 515,0 mii lei
- Obiectivul : SIEG
- Termenul de examinare a notificărilor: 35 zile lucrătoare.

8. Notificarea parvenită de la Direcția Generală de Dezvoltare Economică și Turism a UTA Găgăuzia cu privire la acordarea unei măsuri de sprijin sub forma unei scheme,

instituită în baza prevederilor Legii UTA Căgăuzia nr. 73 din 09.08.2016 cu privire la investiții (modificată prin Legea UTA Căgăuzia nr. 30 din 24.01.2023)

Prin **Decizia Plenului Consiliului Concurenței nr. ASR - 28 din 26.06.2023** s-a constatat că măsura de sprijin notificată de către Direcția Generală de Dezvoltare Economică și Turism a UTA Căgăuzia sub forma unei scheme, instituite în baza prevederilor Legii UTA Căgăuzia nr. 73 din 09.08.2016 cu privire la investiții, constituie ajutor de stat în sensul art. 3 din Legea cu privire la ajutorul de stat, care este compatibil cu mediul concurențial normal.

- Perioada de acordare: 2023-2025
- Forma de acordare: subsidii
- Bugetul estimativ: 20 563 mii lei
- Obiectivul : dezvoltare regională, susținerea și dezvoltarea întreprinderilor mici și mijlocii
- Termenul de examinare a notificărilor: 23 zile lucrătoare.

9. Notificarea parvenită de la Ministerul Finanțelor cu privire la acordarea unei măsuri de sprijin SA „CET-Nord” pentru prestarea serviciilor de producere, distribuție, furnizare a energiei termice și producerea energiei electrice

Prin **Decizia Plenului Consiliului Concurenței nr. ASR - 30 din 25.07.2023** s-a constatat că măsura de sprijin acordată SA „CET-Nord” pentru prestarea serviciilor de producere, distribuție, furnizare a energiei termice și producerea energiei electrice, nu constituie ajutor de stat, în sensul art. 3 din Legea cu privire la ajutorul de stat.

10. Notificarea parvenită de la Ministerul Finanțelor cu privire la acordarea unei măsuri de sprijin SA „Energocom” pentru achiziția și realizarea stocurilor de gaze naturale, precum și diversificarea furnizorilor și a surselor de aprovizionare cu resurse energetice

Prin **Decizia Plenului Consiliului Concurenței nr. ASR - 55 din 13.11.2023** s-a constatat că activitatea exercitată de către SA „Energocom” în speța dată, poate fi apreciată ca o sarcină publică a statului și face parte din funcțiile esențiale de asigurare a securității energetice ale statului, astfel măsura de sprijin notificată, nu constituie ajutor de stat, în sensul art. 3 din Legea cu privire la ajutorul de stat.

11. Notificarea parvenită de la Agenția Proprietății Publice cu privire la acordarea unei măsuri de sprijin ÎS „Calea Ferată din Moldova” pentru renovarea parcului de material rulant de tracțiune și reabilitarea infrastructurii feroviare

Prin **Decizia Plenului Consiliului Concurenței nr. ASR - 56 din 13.11.2023** s-a constatat că măsura de sprijin acordată ÎS „Calea Ferată din Moldova” pentru realizarea proiectului de achiziție a locomotivelor și de restructurare a infrastructurii feroviare, nu constituie ajutor de stat în sensul art. 3 din Legea cu privire la ajutorul de stat.

12. Notificarea măsurii de sprijin acordată prin intermediul Schemei de Garantare a Portofoliului de Credit, gestionată de Fondul de Garantare a Creditelor, parvenită de la Instituția Publică „Organizația pentru Dezvoltarea Antreprenoriatului”

Prin **Decizia Plenului Consiliului Concurenței nr. ASER-62 din 28.12.2023** s-a constatat că

măsura de sprijin notificată de către Instituția Publică „Organizația pentru Dezvoltarea Antreprenorialului”, sub formă de garanții de portofoliu pentru creditele acordate întreprinderilor mici și mijlocii, în cadrul Schemei de Garantare a Portofoliului de Credit, gestionată de Fondul de Garantare a Creditelor, constituie ajutor de stat în sensul art. 3 din Legea cu privire la ajutorul de stat.

Forma de acordare: garanții de stat, garanții acordate de autorități/ instituții publice și persoane asimilate autorităților publice, întreprinderi de stat/ municipale și de către societățile comerciale cu capital integral sau majoritar public

Perioada de acordare: 2023-2028

Bugetul estimativ: 3,6 mil. lei

Obiectivul : ajutor acordat întreprinderilor mici și mijlocii

Termenul de examinare a notificărilor: 22 zile lucrătoare.

Celelalte măsuri de sprijin autorizate au fost acordate în vederea asigurării prestării continue a serviciilor de interes general precum: alimentarea cu apă și canalizare, salubritate, etc.

În altă ordine de idei, menționăm că pe parcursul anului 2023, au fost examinate în scopul alinierii următoarele scheme ce prezentau semne de ajutor de stat, după cum urmează:

- **Schema de ajutor de stat existent acordată în baza art. 124 alin. (15) din Codul fiscal, măsura de sprijin prevede acordarea facilității fiscale privind scutirea de la plata accizului la alcoolul etilic nedenumit de la pozițiile tarifare 220710000 și 220890910 destinat producerii farmaceutice și utilizării în medicină în limita volumului contingentului anual stabilit de Guvern**

Prin [Decizia Plenului Consiliului Concurenței nr. ASS-12 din 12.04.2023](#) s-a constatat că măsura de sprijin notificată nu constituie ajutor de stat.

- **Măsuri de ajutor de stat existent ce constau în scutiri TVA la energia electrică importată și livrată către rețelele de distribuție sau importată de acestea, cu excepția serviciilor de transport al energiei electrice importate**

Măsurile de sprijin sunt fundamentate pe prevederile stabilite în art. 103 alin. (1) pct. 18) din Codul fiscal nr. 1163-XIII din 24.04.1997, ce constau în scutiri de TVA la energia electrică importată și livrată către rețelele de distribuție sau importată de acestea, cu excepția serviciilor de transport al energiei electrice importate. Valoarea totală a scutirilor aplicate la importul și livrarea energiei electrice, în perioada anilor 2011-2020, a constituit 1 259 460,64 mii lei (scutiri aplicate la importul energiei electrice – 1 033 760,64 mii lei și scutiri aplicate la livrarea energiei electrice – 225 700,00 mii lei).

Prin [Decizia Plenului Consiliului Concurenței nr. ASR-03 din 09.02.2023](#) s-a constatat că măsurile de sprijin acordate în temeiul art. 103 alin. (1) pct. 18) din Codul fiscal nr. 1163-XIII din 24.04.1997, nu constituie ajutor de stat în sensul art. 3 al Legii cu privire la ajutorul de stat.

Procedura de examinare prevăzută de art. 10 al Legii cu privire la ajutorul de stat

Pe parcursul perioadei de raportare, Consiliul Concurenței a finalizat 1 investigație și a inițiat

alte 2 investigații privind procedura de examinare prevăzută de art. 10 alin. (2) lit. C) al Legii cu privire la ajutorul de stat .

Descrierea succintă a investigației finalizate

A fost finalizată investigația inițiată prin Dispoziția Plenului Consiliului Concurenței nr. 26 din 29. 12. 2022, cu privire la inițierea procedurii de examinare măsurii de sprijin notificată de către Agenția Proprietății Publice (nr. 00760) cu referire la scutirea ÎS „Fabrica de sticlă din Chișinău” de la defalcarea în bugetul de stat a unei părți din profitul net obținut pentru anul 2021.

Prin [Decizia Plenului Consiliului Concurenței nr. ASO-26/22-13 din 13.04.2023](#), s-a luat act de renunțarea Agenției Proprietății Publice privind scutirea ÎS „Fabrica de sticlă din Chișinău” de la defalcarea în bugetul de stat a unei părți din profitul net obținut pentru anul 2021.

Raportarea ajutoarelor de stat

În anul 2023, Consiliul Concurenței a elaborat cel de-al X-lea Raport privind ajutoarele de stat acordate în Republica Moldova, de la intrarea în vigoare a Legii cu privire la ajutorul de stat.

Prin Decizia nr. ASER-63 din 28.12.2023, Plenul Consiliului Concurenței a aprobat [Raportul privind ajutoarele de stat acordate în Republica Moldova, pentru anul 2022](#), care ulterior a fost remis în adresa Parlamentului și Guvernului Republicii Moldova.

Documentul conține atât analiza ajutoarelor existente care au continuat a fi acordate în anul de raportare, cât și a ajutoarelor examinate de către Consiliul Concurenței, ajutoare *de minimis*, măsurilor de sprijin oferite pentru prestarea *SIEG* și ajutoarelor destinate remedierii pagubelor cauzate de calamități naturale sau de alte situații excepționale.

Raportul a fost întocmit în baza informațiilor prezentate de către furnizorii de ajutor de stat și ajutor *de minimis* (APC, APL etc.) prin intermediul Sistemului informațional automatizat „Registrul Ajutoarelor de Stat”. În perioada de raport, circa 330 de furnizori au raportat măsurile de sprijin prin SI ARAS .

V. CONTROLUL RESPECTĂRII LEGISLAȚIEI CU PRIVIRE LA PUBLICITATE

Viața societății moderne este imposibil de conceput fără publicitate care este motorul comerțului. Aceasta este un instrument pentru crearea unui avantaj competitiv extern, iar activitatea unei întreprinderi moderne este imposibil de imaginat fără activitate publicitară. Piața publicității face parte din sistemul economic, funcționează în unitate cu alte piețe și se dezvoltă în cadrul legilor generale ale economiei de piață, asigurând nevoia publică de servicii publicitare. Astfel, starea lucrurilor din întreaga economie a țării se reflectă perfect pe piața publicitară.

Actualmente, piața publicității din Republica Moldova traversează perioadă de expectativă, determinată în mare parte de factori economici, politici și sociali – pandemia de COVID-19, urmată de războiul din Ucraina. Totodată, nu este de neglijat schimbările tehnologice și anume – apariția și dezvoltarea continuă a unor tehnologii sau platforme de publicitate, cum ar fi schimbările în algoritmiile rețelelor sociale, inovațiile în publicitatea digitală sau noile metode de măsurare a eficienței publicității – factori, ce pot determina o perioadă de adaptare. Totodată, schimbările în comportamentul și preferințele consumatorilor, cum ar fi migrarea către noi platforme media sau schimbarea atitudinilor față de anumite formate de publicitate, pot face ca industria să-și evalueze strategiile.

În astfel de perioade, companiile și agențiile publicitare adesea adoptă o atitudine de așteptare și de observare a tendințelor și a comportamentului consumatorilor înainte de a lua decizii majore.

În concluzie, o perioadă de expectativă pe piața publicității nu înseamnă neapărat stagnare, ci poate reprezenta o oportunitate pentru inovare, adaptare și recalibrare a strategiilor pentru a răspunde mai eficient la noile realități.

Caracteristica generală a pieței de publicitate

Industria publicității este un sector complex și diversificat, alcătuit dintr-o varietate de actori și componente care lucrează împreună pentru a crea, distribui și măsura eficacitatea campaniilor publicitare. Principalele componente ale industriei publicitare din Republica Moldova includ: agenții de publicitate, case de producție, furnizori de servicii media și alte companii specializate în domeniul marketingului și al publicității. Aceste companii lucrează împreună cu clienții pentru a crea și a implementa campanii publicitare eficiente, care să ajute la atingerea obiectivelor de marketing ale acestora.

Fiind o piață cu caracter specific în virtutea multitudinii de aspecte relevante aferente, piața publicității comportă o serie de *trăsături distinctive*, precum ar fi:

- Stratificarea pieței în funcție de sursa de difuzare a publicității (publicitatea exterioară, publicitatea audiovizuală, publicitatea tipărită, publicitate difuzată prin intermediul canalelor on-line);
- Specializarea agenților economici care activează pe piața publicității (intermediari, case de vânzări, agenții de publicitate);

- Procedurile administrative specifice în contextul plasării și difuzării publicității.

În conformitate cu prevederile art. 3 din Legea cu privire la publicitate nr. 62 din 17.03.2022, publicitatea este definită ca informație difuzată în orice mod și utilizând orice mijloace, adresată unui număr nedeterminat de persoane, în vederea generării și/ sau susținerii interesului public față de un obiect al publicității.

Totodată, norma legală citată supra definește următorii participanți ai pieței publicitare – furnizor, producător, difuzor și distribuitor de publicitate, astfel:

furnizor de publicitate – persoana care determină obiectul publicității;

producător de publicitate – persoana care conferă publicității, în totalitate sau în parte, forma finală necesară pentru difuzare;

difuzor de publicitate – orice persoană, inclusiv mass-media, care difuzează publicitate către consumatorii de publicitate;

distribuitor de publicitate – persoana care distribuie publicitate către difuzorul de publicitate în interesul furnizorului de publicitate;

Controlul privind respectarea legislației în domeniul activității publicitare se realizează de către:

- **Consiliul Concurenței** – în limita atribuțiilor sale prevăzute de Legea concurenței ;

- **Consiliul Audiovizualului** – în limita atribuțiilor sale prevăzute de Codul serviciilor media audiovizuale pe domeniul publicității și al altor forme de comunicări comerciale audiovizuale, difuzate de serviciile media audiovizuale liniare și serviciile media audiovizuale neliniare;

- **Poliție** – în limita atribuțiilor sale prevăzute de Legea nr. 131/ 2007 privind siguranța traficului rutier și Legea nr. 320/ 2012 cu privire la activitatea Poliției și statutul polițistului.

Potrivit art. 32 din Legea nr. 62/2022 cu privire la publicitate, autorizația pentru dispozitivele publicitare fixe se eliberează de către autoritatea administrației publice locale și autoritatea emitentă prevăzută de Legea nr. 160/ 2011 privind reglementarea prin autorizare a activității de întreprinzător, în cazul în care dispozitivul publicitar fix urmează a fi amplasat și exploatat în zona de protecție a drumurilor publice din extravilanul localităților.

Competența constatării și examinării cauzelor contravenționale de încălcare a legislației cu privire la publicitate revine și Agenției Naționale pentru Sănătate Publică, Agenției Naționale pentru Siguranța Alimentelor, precum și Inspectoratului de Stat pentru Supravegherea Produselor Nealimentare și Protecția Consumatorilor – fiecare având domeniu determinat de competență.

Participanții, structura pieței de publicitate

În Republica Moldova, ca și în alte țări, piața publicității este diversificată și include diverse canale și forme de publicitate, cum ar fi:

- *Publicitatea audiovizuală*: Aceasta include publicitatea la televiziune, radio. Deși media tradițională continuă să fie utilizată în Republica Moldova, publicitatea digitală câștigă tot mai

mult teren.

- *Publicitatea online*: Publicitatea digitală a crescut semnificativ în ultimii ani în Republica Moldova. Acest lucru include anunțurile pe site-uri web, pe rețelele sociale, în e-mailuri și alte forme de publicitate online.

- *Publicitatea exterioară*: Aceasta include panouri publicitare, reclame pe clădiri, autobuze, stații de autobuz și alte medii exterioare.

- *Publicitatea în presa scrisă*: Publicitatea în ziare, reviste, pliante și flyere continuă să fie parte importantă a mix-ului de marketing al multor companii, deși în ultimii ani, cu creșterea publicității online, ponderea acestor medii tradiționale a scăzut în anumite domenii. Cu toate acestea, ele rămân o opțiune valoroasă pentru a ajunge la anumite segmente ale publicului.

Volumul pieței publicității pentru anul 2023 este redat în tabelul de mai jos, care a fost elaborat strict în limita informațiilor prezentate Consiliului Concurenței de către întreprinderi.

Tabelul 1

Volumul pieței publicității pentru anul 2023

Nr. d/o	Anul	2023
	Tipul publicității	Venit vânzări (lei)
1	Publicitatea TV	140 973 831.1
2	Radio	32 397 459.97
3	Exterioară	93 461 043.5
4	Indoor	2 183 239.66
5	Ziare Reviste	34 987 668.79
6	Online	172 149 914.4

Piața publicității TV este unul dintre segmentele cheie ale industriei media, jucând un rol crucial în comunicarea comercială și în generarea de venituri pentru rețelele și stațiile de televiziune.

O tendință importantă în publicitatea TV este utilizarea unor tehnologii mai avansate pentru a oferi reclame personalizate și a ajunge la audiențe specifice. Aceasta poate include utilizarea datelor demografice, geografice sau comportamentale pentru a direcționa mai eficient mesajele publicitare către publicul țintă.

Totodată odată cu sistarea activității a posturilor TV, a scăzut în continuare audiența, care se măsoară în puncte de rating sau Gross Rating Points (GRP). Deși în consecință numărul posturilor s-a redus, cele rămase pe piață nu pot profita prea mult de situația creată, astfel încât să atragă mai multă publicitate. Și asta deoarece industria TV moldovenească este încă în proces de formare. Audiența posturilor excluse migrează mai curând spre internet sau posturile retransmise de peste hotare prin intermediul companiilor de distribuție TV.

Actualmente, piața publicității TV este mai transparentă în comparație cu celelalte piețe publicitare, fiind singura măsurată și monitorizată integral. În anul 2021 aceasta deținea cea mai mare cotă din piața publicității – 44,38%. În anul 2022, piața publicității TV a scăzut

considerabil la 35, 16% fiind depășită de piața publicității online care a înregistrat o cotă de piață de 36, 42 % În anul 2023, volumul pieței publicității TV constituia 140 973 831 lei – cifră care s-a redus semnificativ comparativ cu anul 2022 (190,5 mil. lei) și anul 2021 (293,3 mil. lei).

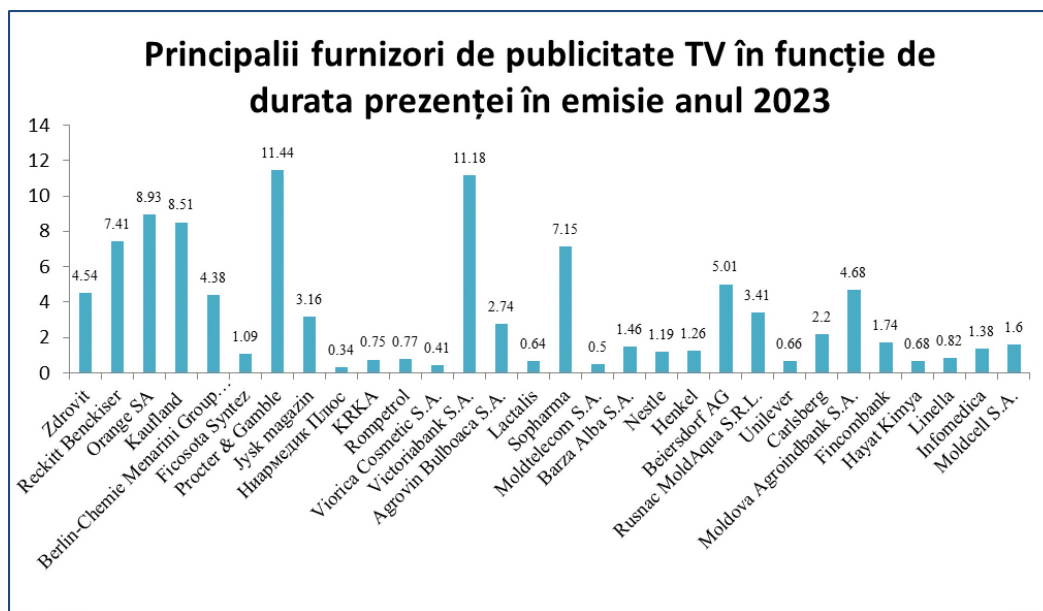
Publicitatea online a devenit o concurență puternică pentru publicitatea TV, în special în ceea ce privește atragerea bugetelor mai tinere și mai tehnologizate. Aceasta a dus la reformarea activității media tradiționale, cum ar fi integrarea digitală și colaborările între televiziune și platforme online, însă la momentul actual publicitatea TV este în scădere comparativ cu publicitatea online.

Totuși piața publicității TV rămâne un segment vital al industriei media, cu schimbări semnificative în modul în care sunt comercializate și consumate spațiile publicitare, în special în contextul evoluției tehnologice și al concurenței cu alte medii de comunicare.

În prezent, în Moldova există 3 Case de Vânzări: Casa Media, Sales Platform și Nova TV, care vând timp de publicitate pentru 20 de canale, în timp ce restul canalelor TV se ocupă de vânzări independente. Unele canale sunt vândute prin intermediul mai multor Case de Vânzări.

Televiziunea continuă să primească o parte semnificativă din bugetele publicitare globale, stațiile de televiziune își vând spațiul publicitar în funcție de audiența pe care o atrag și de ratingurile pe care le obțin. Ratingurile sunt esențiale pentru evaluarea performanței unui program și pentru stabilirea prețului publicității. Audiența este, în general, segmentată în funcție de demografie și alte caracteristici relevante pentru întreprinderi.

Figura nr. 1

Sursa: <https://agb.md/ro/prezentare-general-a-audientei-tv/>

Procesul de procurare a spațiului publicitar al posturilor de televiziune este inițiat de către furnizorul de publicitate, care are drept obiectiv promovarea produselor sale, lansarea unui produs nou pe piață sau îmbunătățirea recunoașterii brandului său. Împreună cu agenția de publicitate furnizorul de publicitate hotărăște care medii de publicitate vor fi utilizate pentru a

atinge scopul propus, inclusiv dacă va fi sau nu plasată publicitate la posturile de televiziune.

Agențiile de publicitate sunt angajate de către furnizorul de publicitate pentru a realiza cercetări de piață, a elabora strategii de marketing și/ sau a elabora campanii și materiale publicitare, dar aceste funcții pot fi îndeplinite și de către furnizorul de publicitate. Totodată, furnizorul de publicitate poate să gestioneze de sine stătător procesul de achiziție a spațiului publicitar.

Piața publicității online este una dintre cele mai dinamice și în continuă schimbare ramuri ale industriei publicitare. Ea cuprinde diverse platforme și formate, de la motoare de căutare și rețelele de socializare până la site-uri de știri și platforme de video-on-demand.

În ultimii ani, cheltuielile publicitare online au crescut semnificativ, reflectând schimbarea preferințelor consumatorilor care petrec tot mai mult timp online. Companiile și agențiile de publicitate își îndreaptă bugetele către online pentru a ajunge la audiența lor în mod eficient. Publicitatea online include o varietate de platforme și canale, cum ar fi motoarele de căutare (Google, Bing), rețelele de socializare (Facebook, Instagram, Twitter, LinkedIn), site-urile de știri, bloguri, platforme video (YouTube, TikTok) și multe altele. Această diversitate permite întreprinderile să își personalizeze strategiile și să atingă diferite segmente de public.

Una dintre marile avantaje ale publicității online este capacitatea de a oferi reclame personalizate și de a ajunge la audiențe specifice. Cu ajutorul datelor demografice, geografice și comportamentale, producătorii/ difuzorii/ distribuitorii de publicitate pot direcționa mesajele publicitare către consumatori cu interese și nevoi relevante. Piața publicității online este extrem de competitivă, iar concurența poate determina fluctuații în prețurile spațiilor publicitare.

Piața publicității online din Republica Moldova este monitorizată insuficient. În anul 2021 pieței online îi revenea 30% din volumul total al pieței de publicitate, fiind a doua după TV. Aceasta a demonstrat o creștere constantă în ultima decadă, accentuată în ultimii ani, inclusiv în anii pandemici. Astfel, online-ul a crescut de la 1,2 mil euro în 2012 până la 6,6 milioane euro în 2021. Totuși, în anul 2022, volumul pieței publicității online a constituit 36,42%, depășind astfel piața publicității TV care s-a micșorat până la 35,16%. În 2023 volumul pieței publicității online a constituit 36,16%.

Pe piața publicității online se înregistrează lipsa unui mecanism de identificare a difuzorilor de publicitate și, contextual, există un risc continuu de eludare a cadrului legal din partea agenților economici integrați în mediul online.

Astfel, există necesitatea implementării unui mecanism de monitorizare a publicității online, în special pe platformele „Facebook”, „Instagram”, „Google”, „TikTok” etc. La etapa actuală statul trebuie să dezvolte și să implementeze reglementări adecvate pentru a asigura un mediu echitabil și sigur pentru publicitatea online. Acest lucru poate include reglementări privind protecția datelor, combaterea fraudei în publicitate și asigurarea transparenței în practicile publicitare online.

În prezent întreprinderile care operează la nivel internațional și generează venituri din

publicitatea online pe teritoriul Republicii Moldova nu pot fi monitorizate, și din acest motiv se impune necesitatea creării unui mecanism pentru a asigura o evaluare precisă și corectă a veniturilor și a impozitelor asociate acestora.

Platformele online oferă un grad mai înalt de transparență în ceea ce privește costurile și rezultatele campaniilor în raport cu furnizorii de publicitate, ceea ce permite întreprinderilor să ia decizii informate și să optimizeze eficient bugetele. Conform, „Gemius Audience”⁵ cele mai populare pagini web după numărul real de utilizatori din Republica Moldova sunt redată în tabelul ce urmează.

Tabelul 2

Difuzorii de publicitate online

Pagina web	Utilizatori reali	Timp (s)	Vizualizări	Accesări
<u>999.md</u>	587,106	2,890,149,096.78	109,808,934	6,275,548
<u>point.md</u>	293,292	1,621,581,026.76	41,937,898	4,876,619
<u>stiri.md</u>	431,298	487,131,000.12	11,690,261	2,130,949
<u>gismeteo.md</u>	339,552	276,947,759.34	7,100,761	2,647,257
<u>makler.md</u>	185,202	338,877,000.36	7,076,390	854,624
<u>protv.md</u>	247,464	438,873,037.74	6,668,225	2,576,292
<u>unimedia.md</u>	232,452	175,067,999.64	3,676,704	1,145,526
<u>noi.md</u>	307,638	162,585,000.54	2,716,643	1,096,557
<u>tv8.md</u>	189,594	98,807,999.94	2,638,749	695,772
<u>newsmaker.md</u>	338,454	103,743,000.18	1,312,244	911,214
<u>perfecte.md</u>	132,606	64,563,040.62	1,052,901	685,895
<u>esp.md</u>	147,150	60,354,000.18	786,128	416,409
<u>rutube.ru</u>	127,152	888,818,999.58	666,166	453,862
<u>unica.md</u>	165,510	40,578,001.02	578,190	462,850
<u>zdg.md</u>	173,286	48,906,000.00	515,663	380,439
<u>ea.md</u>	81,288	39,699,000.00	488,811	429,598
<u>diez.md</u>	205,416	32,571,000.18	473,550	370,497
<u>agora.md</u>	131,976	24,906,000.06	425,582	238,828
<u>anticoruptie.md</u>	59,364	14,667,000.66	150,962	112,802
<u>mold-street.com</u>	23,580	5,078,999.88	129,234	45,858
<u>megogo.net</u>	14,634	32,730,000.30	88,258	33,490
<u>34oldova.org</u>	24,966	5,109,000.30	50,883	39,300
<u>ivi.ru</u>	846	297,004.14	9,366	6,412

Apariția publicității online a dus la o creștere semnificativă a cantității de date personale colectate și utilizate în scopuri publicitare. Statul trebuie să se asigure că aceste date sunt colectate și utilizate în conformitate cu legile și reglementările privind protecția datelor cu caracter personal.

⁵ <https://e-public.gemius.com/md/rankings/14544>

Totodată, o măsură necesară a fi abordată este adaptarea legislației fiscale pentru a ține pasul cu evoluțiile din domeniul publicității online. Acest lucru poate include stabilirea unor modalități adecvate de impozitare a veniturilor din publicitatea online și combaterea evaziunii fiscale în acest domeniu.

O problemă actuală este publicitatea distribuită/ difuzată de „influenceri” care a devenit o parte semnificativă a peisajului publicitar în era digitală. Această formă de marketing se bazează pe colaborarea între branduri și persoane influente pe social media, care au o urmărire semnificativă și o influență asupra audienței lor.

Colaborarea dintre influenceri și întreprinderi în scopuri publicitare poate ridica și unele aspecte fiscale care trebuie luate în considerare, atât din perspectiva influencer-ului, cât și din perspectiva întreprinderilor.

În context există necesitatea elaborării unor reglementări stricte privind publicitatea plătită, pentru ca influencerii să fie transparenți și să dezvăluie în mod clar și explicit orice colaborare plătită, pentru a nu prejudicia statul.

Piața de publicitate radio este o formă de publicitate care folosește stațiile de radio pentru a transmite mesaje publicitare către audiență. Această formă de publicitate implică plasarea de reclame audio sau mesaje sponsorizate în programele difuzate la radio.

Piața radio din Moldova este alcătuită din 61 de posturi de radio ⁶. Spoturile publicitare sunt mesaje audio de scurtă durată care sunt difuzate în pauzele publicitare sau în timpul programelor. Acestea sunt concepute pentru a atrage atenția ascultătorilor și pentru a transmite un mesaj clar și concis despre un produs, un serviciu sau o marcă.

În cadrul unui segment sponsorizat, o companie plătește pentru a fi asociată cu conținutul unui program specific. Aceasta poate include mențiuni ale brandului sau mesaje publicitare integrate în timpul emisiunii sau a segmentului.

Performanța publicității radio poate fi măsurată prin diverse metode, inclusiv sondaje de audiență, analize de trafic online și recunoaștere a mărcii. Aceste date oferă informații valoroase despre eficacitatea campaniilor publicitare și pot fi utilizate pentru a ajusta și optimiza strategiile de marketing.

Publicitatea la radio rămâne o modalitate eficientă de a ajunge la audiențe diversificate și de a și promova brandurile. Cu mesaje creative, strategii bine plasate și o înțelegere profundă a audienței, companiile pot obține rezultate semnificative prin intermediul publicității radio.

În 2023 piața de publicitate radio avea o cotă de 7% din totalul pieței. Bugetele pentru radio au fost relativ constante în ultima decadă. Această stabilitate se datorează formatului, care oferă certitudine, prețului stabil al publicității radio, dar și faptului că multe posturi au ajuns și pe Internet crescându-și auditoriul.

⁶ <https://consiliuaudiovizual.md/registers/registrul-furnizorilor-de-servicii-media-de-radiodifuziune-sonora/>

Datele studiului „Xplane” arată că audiența zilnică constituie 35,4 % iar cele mai populare posturi de radio după audiență sunt „Hit FM – 10,6 % și Kiss FM – 6,4%, „Retro FM” – 6,1 %, „Radio Noroc” – 4,4 %, „Europa Plus” – 4,1%.

Figura nr .2

Difuzorii de publicitate radio

Piața publicității scrise se referă la sectorul publicitar care implică utilizarea presei scrise sau a materialelor tipărite pentru a transmite mesaje comerciale către audiență. Acest tip de publicitate poate cuprinde diverse forme și medii, inclusiv ziare, reviste, pliante, afișe alte materiale tipărite.

Ziarele și revistele sunt principalii purtători de publicitate scrisă. Acestea oferă spațiu pentru reclame și anunțuri în paginile lor, care pot varia în funcție de dimensiune, poziționare și frecvență. Publicitatea în ziare și reviste poate fi utilizată pentru a atinge audiențe diverse și pentru a transmite mesaje specifice în funcție de tipul de publicație și de conținutul său. Materialele tipărite, cum ar fi pliantele și broșurile, sunt adesea utilizate pentru a promova produse și servicii în cadrul evenimentelor sau în locuri publice. Acestea oferă o modalitate tangibilă de a transmite informații și de a atrage atenția consumatorilor.

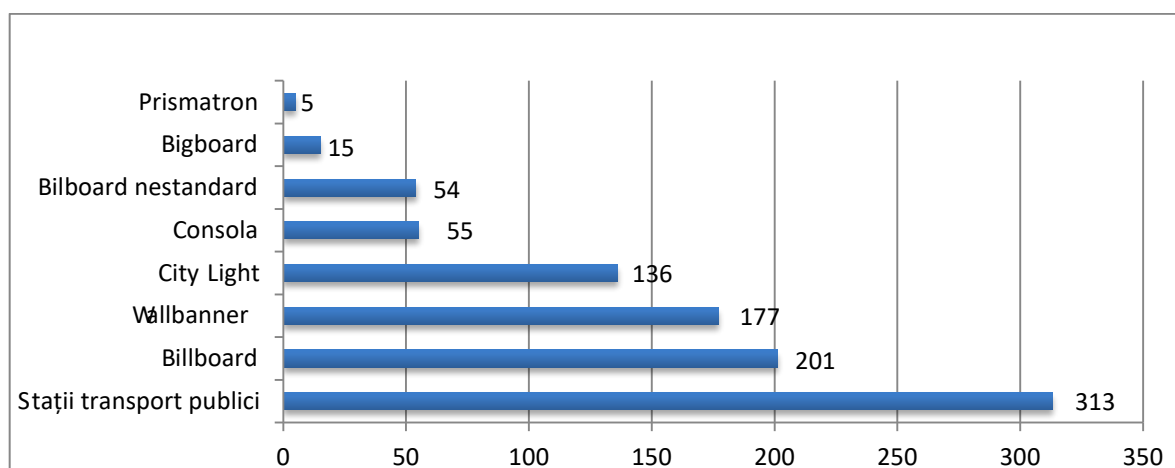
Publicitatea exterioară se poziționează pe locul trei pe piața de publicitate, acoperind 14,21 % din aceasta în anul 2021, iar în anul 2022 cota de piață constituia 16,22 % În 2023 piața publicității exterioare constituia 19,63 % după venitul obținut pe categorii de publicitate.

În Republica Moldova, există mai multe tipuri de format pentru piața publicității stradale:

Figura nr. 3

Distribuirea publicității exterioare după tipul acesteia

Reieșind, din informația colectată urmează a fi menționat faptul că în cadrul pieței publicității exterioare se conturează o lipsă la nivel strategic în ceea ce privește procedura de autorizare și amplasare a dispozitivelor publicitare în funcție de apartenența comercială a mijloacelor de transport. Conform art. 32 din Legea nr. 62/2022 cu privire la publicitate, autorizația pentru dispozitivele publicitare fixe se eliberează de către autoritatea administrației publice locale, însă la momentul actual nu există un act normativ la nivel național ce reglementează procedura de autorizare și amplasare a dispozitivelor publicitare, iar autoritățile prevăzute la art. 32 din legea nominalizată sunt nevoite să-și elaboreze propriul cadru normativ care poate distinct în dependență de unitatea administrativ teritorială.

Mai mult, reieșind din lipsa unor reglementări uniforme la nivel național, persistă problema taxelor pentru plasarea publicității exterioare or la etapa actuală în unele orașe din Republica Moldova mărimea taxei este nejustificat de mare comparativ cu mun. Chișinău.

Exercitarea atribuțiilor de către Consiliul Concurenței în domeniul publicității

În vederea exercitării atribuțiilor în domeniul publicității, pe parcursul anului 2023, agenții constatatori din cadrul Consiliului Concurenței au reprezentat în instanța de judecată interesele instituției. Ca urmare instanța de judecată a adoptat 4 (patru) hotărâri cu privire la contravențiile constatate, fiind stabilite amenzi în cuantum de 446 u. c.

Instrumentele de tranzacționare și de publicitate on-line, create pentru contactul la distanță cu consumatorii, permit concurenților nelegali să utilizeze tipuri de publicitate ilegale, cum ar fi: publicitatea neautentică, publicitatea neonestă etc.

Cu referire la cazurile instrumentate, menționăm că, pe parcursul anului 2023, Consiliul Concurenței a emis o decizie pe marginea investigării unui caz ce vizează acțiunile „O.O.H. Media” SRL, „Trendseter” SRL, „Varo-Inform” SRL, „Media Gallery” SRL, S.C „Vendostar” SRL, „Megaradio” SRL, „Casa Radio Vânzări” SRL și A.O „Triactiv Transparență Publică, Ambianță de Afaceri, Societate Civilă” pe piața a prestării serviciilor de publicitate exterioară pe teritoriul mun. Chișinău.

Astfel, Întreprinderea cu Capital Străin „Epamedia” SRL a invocat în plângere presupusele acțiuni de concurență nelegală realizate de către întreprinderile „O.O.H. Media” SRL, „Trendseter” SRL, „Varo-Inform” SRL, „Media Gallery” SRL, S.C „Vendostar” SRL, „Megaradio” SRL, „Casa Radio Vânzări” SRL și A.O „Triactiv Transparență Publică, Ambianță de Afaceri, Societate Civilă”, manifestate prin răspândirea informațiilor false despre activitatea ÎCS „Epamedia” SRL, fapte ce indică la semnele încălcării prevederilor art. 15 lit. b) din Legea concurenței – discreditarea concurențului.

Însă, reieșind din materialele acumulate în cadrul investigației, s-a constatat lipsa semnelor de încălcare a prevederilor art. 15 lit. b) din Legea concurenței.

Astfel, la data de 30. 10. 2023, Plenul Consiliului Concurenței, prin [Decizia nr. CN - 29/21-47 din 30.10.2023](#) a încetat investigația inițiată prin Dispoziția Plenului nr. 29 din 19.08.2021. Totodată, este de menționat faptul, că fiind un caz cu obiect multiplu, investigația nu a fost finalizată și continuă pe marginea investigării presupuselor semne de încălcare a art. 11 din Legea concurenței.

VI. REZULTATELE ACTIVITĂȚII ÎN INSTANȚA DE JUDECATĂ

Pe parcursul anului 2023, pe rolul instanțelor de judecată s-au aflat în examinare 82 de cauze, dintre care 59 de cauze în procedura contenciosului administrativ; 3 cauze în procedură civilă, 9 cauze de insolvabilitate, 9 cauze contravenționale. Respectiv, circa 72% din totalul cauzelor pe rol au constituit acțiuni în contencios administrativ și au vizat dispozițiile, deciziile Plenului Consiliului Concurenței, ordinele de inspecție și procesele-verbale cu privire la efectuarea inspecțiilor întocmite de către Consiliul Concurenței și alte acte administrative ale autorității

Respectiv, în anul 2023, în scopul reprezentării intereselor Consiliului Concurenței în instanța de judecată, reprezentanții acestuia au participat la 178 ședințe în judecată.

În rezultatul examinării de către instanțele de judecată a cauzelor Consiliului Concurenței, în perioada de referință, au fost finalizate 13 cauze, dintre acestea, în ordine de contencios – administrativ, unde Consiliul Concurenței a avut calitatea procesuală de pârât, au fost finalizate 10 cauze, în ordine civilă, unde Consiliul Concurenței a avut calitatea procesuală de terță persoană/reclamant, au fost finalizate 3 cauze.

În anul 2023, instanțele de judecată au menținut irevocabil legalitatea adoptării 9 acte administrative ale Plenului Consiliului Concurenței și a confirmat corectitudinea aplicării amenzilor prin 6 acte administrative ale Plenului Consiliului Concurenței în cuantum de 13 584 657, 19 lei și au anulat un singur act administrativ al Plenului Consiliului Concurenței – decizie de respingere a plângerii. Respectiv, rata de menținere a actelor administrative ale Plenului Consiliului Concurenței de către instanța de judecată în anul 2023 a constituit 90%

Este necesar de menționat faptul că în anul 2023, în cauzele de contencios – administrativ finalizate, unde Consiliul Concurenței a avut calitatea procesuală de pârât, Curtea Supremă de Justiție a adoptat soluții favorabile Consiliului Concurenței în proporție de 80 % din cauzele examinate. Curtea de Apel Chișinău a adoptat soluții favorabile Consiliului Concurenței în proporție de 100 % din cauzele examinate și finalizate în anul 2023. Judecătoria Chișinău, Râșcani a adoptat soluții favorabile Consiliului Concurenței în proporție de 60 % din cauzele examinate și finalizate în anul 2023.

Prin urmare, s-a atestat faptul că durata medie de examinare a celor 13 cauze finalizate de către instanțele de judecată a constituit 45 luni (3 ani 9 luni), iar cea mai lungă perioadă de timp a constituit 102 luni (8 ani și 6 luni) pentru examinarea cauzei de concurență neloială realizată de companiile de asigurare de „Carte Verde” și, respectiv cea mai scurtă perioadă de examinare a constituit 4 luni.

Pe parcursul anului 2023, în instanța de judecată, angajații Consiliului Concurenței au participat la examinarea a 9 cauze contravenționale, totodată, în continuare, în examinare au rămas 2 cauze contravenționale. Respectiv, din cele 9 cauze menționate s-a finisat examinarea a 7 cauze contravenționale, dintre care, instanța s-a pronunțat definitiv și irevocabil cu susținerea propunerii agentului constator de către instanța de judecată în cauzele contravenționale constatate de către angajații Consiliului Concurenței asupra a 6 cauze contravenționale și 1 proces-verbal cu privire la contravenție prin hotărârea instanței de

judecată (rămasă definitivă) a fost anulat.

Astfel, pentru anul 2023 rata de susținere a propunerii agentului constator de către instanța de judecată în cauzele contravenționale constatate de către angajații Consiliului Concurenței constituie 85,71%.

În continuare, prezentăm cele mai relevante cauze în ceea ce privește practica instanțelor judecătorești la soluționarea legalității deciziilor Plenului Consiliului Concurenței ce vizează constatarea încălcării Legii concurenței.

Cazul companiilor de asigurări „Grawe Carat Asigurări” SA, „Donaris Vienna Insurance Group” SA, „Moldasig” SA, „Asito” SA, „Moldova-Astrovaz” SA și „Moldcargo” SA prin care s-a constatat realizarea unui acord anticoncurențial

Investigația pieței serviciilor de intermediere a asigurărilor obligatorii de răspundere civilă auto externă „Carte Verde” prin intermediul brokerilor de asigurare-reasigurare pe teritoriul Republicii Moldova s-a finalizat cu constatarea încălcării Legii concurenței și sancționarea a 6 companii de asigurare: „Grawe Carat Asigurări” SA, „Donaris Vienna Insurance Group” SA, „Moldasig” SA, „Asito” SA, „Moldova-Astrovaz” SA și „Moldcargo” SA cu cea mai mare amendă din istoria autorității de concurență de 10 044 839, 22 lei.

Prin Decizia nr. DA-78/2015⁷ s-a constatat încălcarea art. 5 alin. (3) lit. a) din Legea concurenței prin punerea în aplicare, începând cu 01.08.2012 a acordului anticoncurențial realizat prin stabilirea comisionului fix de retribuire a brokerilor de asigurare-reasigurare pentru serviciul de intermediere de 15% din prima brută subscrisă în baza primelor de asigurare. Companiile de asigurare implicate au implementat practica anticoncurențială pe parcursul anilor 2012-2015.

Companiile de asigurări implicate au contestat decizia în judecată. Instanța de fond a anulat decizia Consiliului Concurenței. Uterior, apelul Consiliului Concurenței împotriva hotărârii primei instanțe a fost admis prin decizia Curții de Apel Chișinău din 12.07.2022. Instanța de recurs a declarat inadmisibile recursurile companiilor de asigurări și a menținut legalitatea și temeinicia deciziei Consiliului Concurenței.

Este de menționat că exercitarea controlului judecătorec în privința legalității Deciziei nr. DA-78/2015 a durat cca. 7 ani.

Cazul companiilor de asigurări CA „Klassika Asigurări” SA, CIA „Asito Direct” SA, CA „Alliance Investments Group” SA, CA „Donaris Vienna Insurance Group” SA, CA „Moldasig” SA prin care s-a constatat împotriva Consiliului Concurenței care s-a constatat acțiuni de concurență neloială prin discreditarea concurentului „Grawe Carat Asigurări” SA

În urma efectuării unei investigații pe piața emiterii și comercializării certificatelor internaționale de asigurare Carte Verde pentru perioada anilor 2013-2014, Plenul Consiliului Concurenței a constatat încălcarea art. 15 lit. b) din Legea concurenței de către 5 companii de asigurări: „Moldasig” SA, „Asito” SA, „Donaris Group” SA, „Victoria Asigurări” SA și „Klassika Asigurări” SA

⁷ <https://competition.md/public/files/D78c4cd6.pdf>

Astfel, Plenul Consiliului Concurenței a constatat că companiile de asigurări au realizat acțiuni de concurență neloială interzise de art. 15 lit. b) din Legea concurenței, manifestată prin răspândirea afirmațiilor false despre activitatea concurentului CA „Grave Carat Asigurări” SA, dăunând astfel intereselor societății respective prin adoptarea unei hotărâri de excludere a CA „Grave Carat Asigurări” SA din rândurile membrilor cu drepturi depline a Biroului Național al Asigurărilor de Autovehicule și retragerea autorizației de a elibera certificate internaționale de asigurare Carte Verde, în perioada 2013-2014.

Prin Decizia nr. SSP-26/2014⁸, companiile de asigurări au fost sancționate cu amendă în cuantum total de 1 415 725 lei.

Companiile de asigurări implicate au contestat decizia în judecată. Instanța de fond a anulat decizia Consiliului Concurenței. Uterior, apelul Consiliului Concurenței împotriva hotărârii primei instanțe a fost admis prin decizia Curții de Apel Chișinău din 19.04.2022. Instanța de recurs a declarat inadmisibile recursurile companiilor de asigurări și a menținut legalitatea și temeinicia deciziei Consiliului Concurenței. Respectiv, este de menționat că exercitarea controlului judecătoresc privind legalitatea Deciziei nr. SSP-26/2014 a durat cca. 8 ani.

Cazul FPC „Ex Factor - Grup” SRL prin care s-a constatat nenotificarea unei operațiuni de concentrare economică

Prin Decizia nr. DCE – 35/20-32/2021 s-a constatat nenotificarea unei operațiuni de concentrare economică de către întreprinderea FPC „ExFactor – Grup” SRL ca încălcare a art. 20 alin. (1) și art. 22 alin (1) din Legea concurenței, aplicând o amendă în cuantum de 354 090 lei.

Prin contractul de vânzare-cumpărare, FPC „Exfactor – Grup” SRL a preluat 60% din capitalul social al întreprinderii ”Radu Promo” SRL. În rezultatul semnării contractului menționat, ”Exfactor - Grup” SRL a achiziționat 60% din capitalul social al întreprinderii ”Radu Promo” SRL, având loc o tranzacție de preluare a controlului asupra ”Radu Promo” SRL în sensul art. 20 alin. (2) lit. b) din aceeași lege, întrunind în același timp condițiile de prag prevăzute la art. 22 alin. (1) al Legii concurenței.

În temeiul art. 20 alin. (2) lit. b) din Legea concurenței, intenția de realizare a acestei operațiuni de concentrare economică urma a fi notificată Consiliului Concurenței până la punerea în aplicare a acesteia conform art. 22 alin. (1) din Legea concurenței. Însă, ”Exfactor – Grup” SRL nu a notificat Consiliului Concurenței operațiunea dată de preluare a controlului asupra ”Radu Promo” SRL, până la punerea în aplicare a acesteia.

Totodată, prin Decizia nr. DCE – 35/20-32/2021, Plenul Consiliului Concurenței a declarat operațiunea de concentrare economică nenotificată compatibilă cu mediul concurențial, deoarece aceasta nu ridică obstacole în calea concurenței efective pe piață sau pe o parte substanțială a acesteia.

Respectiv, „Exfactor – Grup” SRL a contestat Decizia nr. DCE – 35/20-32/2021 la Judecătoria Chișinău, sediul Râșcani, invocând o singură critică de anulare care constă în dezacordul său

⁸ <https://competition.md/public/files/uploads/decizii/Binder2.pdf>

față de cuantumul amenzii aplicate pentru încălcarea prevederilor art. 20 alin. (1), art. 22 alin (1) din Legea concurenței.

În ședința de judecată din 15.03.2023 „Exfactor – Grup” SRL a renunțat la acțiunea depusă și a solicitat încetarea procesului, cererea acestuia fiind admisă prin Încheierea Judecătorei Chișinău, sediul Râșcani din 20.03.2023.

VII. ACTIVITATEA DE AVIZARE, PROMOVARE A CULTURII CONCURENȚIALE ȘI CALCULUL INDICATORULUI INTEGRAT DE RISC DE DISTORSIONARE A CONCURENȚEI

Activitățile de avizare, promovare a culturii concurențiale și calcularea indicatorului integrat de risc de distorsionare a concurenței au o importanță mai mare pentru Consiliul Concurenței. Ele asigură prevenirea distorsionării concurenței de către autoritățile publice prin adoptarea actelor normative, promovează respectarea normelor legale în mediul de afaceri, educă agenții economici și publicul în ceea ce privește beneficiile concurenței și sunt îndreptate spre monitorizarea piețelor cu scopul identificării condițiilor ce favorizează săvârșirea încălcărilor normelor concurențiale.

Activitatea de avizare

În scopul asigurării cadrului juridic de protecție a concurenței, precum și în vederea prevenirii practicilor anticoncurențiale ale întreprinderilor și ale autorităților publice centrale sau locale, Consiliul Concurenței avizează proiectele de acte normative ce reglementează activitatea economică, evaluând astfel impactul de reglementare al proiectelor actelor normative asupra mediului concurențial din Republica Moldova.

Exercitarea de către Consiliul Concurenței a activității de avizare a proiectelor de acte normative ce reglementează activitatea economică are drept scop prevenirea adoptării unor acte normative care ar putea avea ca efect restrângerea, împiedicarea sau denaturarea concurenței. În vederea evaluării impactului de reglementare asupra mediului concurențial, Consiliul Concurenței, pe parcursul anului 2023 a emis 171 de avize asupra proiectelor de acte normative transmise pentru avizare și un proiect de act normativ a fost identificat din oficiu care a vizat proiectul *cu privire la Facilitarea accesului la finanțe pentru IMM* Programul 373. Prin 99 de avize asupra actelor normative au fost prezentate propuneri și recomandări de respectare a cadrului normativ din domeniul concurenței, ajutorului de stat și publicității. Din totalul proiectelor de acte normative asupra cărora Consiliul Concurenței a emis avize, 45 de avize au vizat domeniul ajutorului de stat, ceea ce constituie 26% din total.

Subsecvent, în vederea asigurării transparenței activității de avizare a proiectelor de acte normative ce reglementează activitatea economică, [avizele Consiliului Concurenței](#) sunt plasate pe pagina web oficială a autorității - www.competition.md, compartimentul - Transparența, rubrica – Avize.

De asemenea, menționăm faptul că în anul de referință, a avut loc o creștere importantă a numărului total de avize, puncte de vedere și opinii emise către autoritatea de concurență, comparativ cu anii precedenți, după cum este redat în tabelul de mai jos.

Tabelul 3

Anul	2021	2022	2023
Nr. de avize emise	60	54	171

În continuare menționăm principalele proiecte de acte normative asupra cărora Consiliul Concurenței a prezentat avize în anul 2023, prin care au fost semnalate îngrijorări concurențiale sau riscuri de incompatibilitate cu mediul concurențial.

1. Proiectul hotărârii de Guvern cu privire la aprobarea proiectului de lege pentru modificarea Legii nr.74/2020 privind achizițiile în sectoarele energiei, apei, transporturilor și serviciilor poștale

Prin proiectul parvenit spre avizare s-a propus ca la contractele de achiziții atribuite și concursurile de soluții organizate în scopul desfășurării activităților sectoriale reglementate de Legea privind achizițiile în sectoarele energiei, apei, transporturilor și serviciilor poștale nr. 74/2020, să nu se aplice prevederile legii în cazul în care activitatea este expusă direct concurenței pe o piață la care accesul nu este restricționat.

Astfel, proiectul stabilea că entitatea contractantă va solicita, în scris, Consiliului Concurenței punctul de vedere în termen de 30 de zile de la data recepționării tuturor informațiilor necesare cu privire la faptul dacă o anumită activitate este sau nu expusă direct concurenței.

Prin urmare, autorității de concurență i s-a atribuit o nouă competență neprevăzută la momentul de Legea concurenței. În context, autoritatea de concurență a propus ca noile prevederi ale proiectului să fie corelate cu Legea concurenței.

Subsecvent, proiectul stabilea că, în cazul constatării abaterilor grave care afectează rezultatul procedurii de atribuire, limitează concurența, iar Agenția Achiziții Publice sesizează organele de control competente.

Pe când Directiva 2014/25/UE la art. 99 alin. (2) prevede că, în cazul în care autoritățile sau structurile de monitorizare identifică, din proprie inițiativă sau după primirea unor informații, încălcări specifice sau probleme sistemice, acestea sunt împuternicite să indice aceste probleme autorităților naționale de audit, instanțelor sau altor autorități sau structuri competente, cum sunt Ombudsmanul, parlamentele naționale sau comitetele acestora.

Respectiv, Consiliul Concurenței a propus corelarea prevederilor art.87¹ alin. (3) lit. d) din proiect cu prevederile Legii concurenței, inclusiv a fi expusă norma în sensul că, în cazul identificării încălcărilor grave sau a semnelor de limitare a concurenței, care afectează rezultatul procedurii de atribuire, Agenția Achiziții Publice să sesizeze autoritățile competente.

Specificăm că la adoptarea modificărilor propuse la Legea privind achizițiile în sectoarele energiei, apei, transporturilor și serviciilor poștale nr. 74/2020 obiecțiile prezentate de către Consiliul Concurenței nu au fost luate în considerare.

2. Proiectul hotărârii de Guvern pentru aprobarea Programului de stimulare a investițiilor inovatoare „373”

Proiectul hotărârii de Guvern pentru modificarea unor acte normative - Facilitarea accesului la finanțe pentru IMM- Programul 373 a fost identificat din oficiu.

Activitățile de finanțare în cadrul Programului „373” se propunea a fi calificat ca o schemă de ajutor de minimis ce ar cădea sub incidența prevederilor Legii cu privire la ajutorul de stat și a Regulamentului privind ajutorul de minimis, aprobat prin Hotărârea Plenului Consiliului

Concurenței nr. 01/ 2020, însă conținutul Programului nu a fost corelat cu prevederile Legii cu privire la ajutorul de stat.

Proiectul Programului de stimulare a investițiilor „373” prevedea că expunerea maximă continuă nu poate depăși 35 000 000 lei.

Pe când redacția inițială a Programului de stimulare a investițiilor „373” prevedea limita valorii cumulative a soldurilor creditelor investiționale acordate unui beneficiar ce nu poate depăși 15 000 000 lei.

Totodată, Programul propunea ca valoarea cumulativă a compensațiilor alocate pentru un beneficiar, cumulată cu alte ajutoare de minimis acordate beneficiarului, să nu poată depăși limita ajutorului de minimis stabilită conform prevederilor Legii cu privire la ajutorul de stași ale Regulamentului privind ajutorul de minimis, aprobat prin Hotărârea Plenului Consiliului Concurenței nr. 01/ 2020.

Respectiv, autoritatea de concurență a atenționat că mărirea valorii cumulative a creditelor investiționale de la 15 000 000 lei până la 35 000 000 lei ar putea duce la depășirea pragului de minimis 5 000 000 lei per beneficiar stabilit de Legea cu privire la ajutorul de stat.

Subsecvent, Consiliul Concurenței a menționat că în cazul când valoarea compensării dobânzii la creditul investițional va depăși valoarea de 5 000 000 lei per beneficiar în conformitate Legea cu privire la ajutorul de stat, măsura de sprijin urmează a fi notificată Consiliului Concurenței ca prezentând o intenție de acordare a ajutorului de stat.

La definitivarea proiectului pentru aprobarea modificărilor la Programul „373” propunerile Consiliului Concurenței au fost luate în considerare.

3. Proiectul de hotărâre a Comisiei Electorale Centrale pentru aprobarea Regulamentului privind modul de furnizare, distribuire și difuzare a publicității politice, electorale și a mesajelor de interes public

Consiliul Concurenței a expus îngrijorări față de faptul că proiectul stabilește mai multe interdicții pentru întreprinzători care practică activitatea de reproducere, distribuire, furnizare și/ sau difuzare a publicității politice/ electorale.

Autoritatea de concurență a atenționat că prevederile pct. 17 și pct. 84 subpct. (3) din proiect ar putea limita dreptul subiecților publicității politice și electorale de a-și stabili liber tarife pentru publicitatea electorală și politică de a oferi sau de a procura articole promoționale la prețul de piață, fără temei legal.

În condițiile art. 3 alin. (3) din Legea concurenței, prețurile la produse se determină în procesul liberei concurențe, pe baza cererii și ofertei, dacă legea specială nu prevede altfel. Legea nr. 62/ 2022 cu privire la publicitate și Codul electoral nr. 1381/ 1997 nu prevede interdicții de stabilire a prețurilor și nu atribuie Comisiei Electorale Centrale competențe de reglementare a prețurilor/ tarifelor la serviciile de publicitate politică sau electorală. În scopul asigurării principiului de bază ale concurenței consacrat de Legea concurenței autoritatea națională de concurență a propus excluderea prevederilor date din proiect ce vizează stabilirea limitelor

costului publicității politice și electorale percepute de producătorii și difuzorii de publicitate și quantumul maxim al articolelor promoționale întrucât astfel, Comisia Electorală Centrală intervine pe piață, limitând libera concurență.

Totodată, proiectul de regulament stabilea o limită mai mare, de până la 30% a spațiului rezervat publicității electorale în publicațiile periodice publice din spațiul total al fiecărui număr și/ sau al fiecărui supliment, care nu era corelată cu limita de până la 20% stabilită la art. 24 alin. (4) din Legea nr. 62/ 2022 și totodată, proiectul de regulament stabilea o cotă de 50% a spațiului rezervat publicității politice și electorale în publicațiile periodice private din spațiul total al fiecărui număr și/ sau al fiecărui supliment, în pofida faptului că art. 24 alin. (2) din Legea nr. 62/ 2022 stabilește că în cazul publicațiilor periodice private, spațiul rezervat publicității este determinat de către fiecare publicație periodică. Astfel, autorul limita drepturile întreprinderilor de comercializare și prestare a serviciilor în situația în care aceste limitări nu sunt prevăzute de Legea nr. 62/ 2022.

În context, Consiliul Concurenței a atenționat că proiectul de regulament acorda privilegii pentru activitatea radiodifuzorilor naționali în dezavantaj ul radiodifuzorilor locali sau regionali care în perioada electorală potrivit prevederii date, nu vor putea difuza publicitatea politică. Excepția de la aplicarea regulilor prevăzute în Regulament ar putea limita neîntemeiat posibilitatea radiodifuzorilor locali sau regionali de a distribui și difuza publicitate politică și electorală în funcție de perioadă și circumscripție. Concomitent, a fost reiterat că, autorul proiectului nu poate interveni în domenii care nu sunt atribuite prin Legea nr. 62/2022 cu privire la publicitate, Codul electoral nr. 1381/ 1997 și Codul serviciilor media nr. 174/ 2018. Ținând cont de principiul previzibilității stabilit la art. 5 alin. (2) din Legea nr. 233006, Consiliul Concurenței a considerat că prevederea data trebuia să fie argumentată și revăzută, întrucât ar putea cădea sub incidența art. 12 al Legii concurenței.

În altă ordine de idei, s-a atestat un tratament diferit aplicat întreprinderilor aflate în situații echivalente prin prevederea care limita serviciile de publicitate fără nici o justificare obiectivă a excluderii de la această exceptare a informațiilor deja plasate pe afișele expuse anterior și impunerea neîntemeiată a obligației de a înălța/ retrage tot afișaj ul electoral și alte materiale publicitare electorale, dacă acestea au fost expuse anterior zilei alegerilor și în ziua precedentă zilei alegerilor care ar putea implica și costuri majore pentru conformare.

La aprobarea modificării în Regulamentului propunerile Consiliului Concurenței nu au fost luate în considerare.

4. Proiectul de hotărâre cu privire la modificarea Regulamentului privind organizarea activității și funcționarea Comisiei Naționale pentru Monopol Fiscal, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 916/2022

Consiliul Concurenței a reiterat poziția sa expusă și asupra proiectului de modificare a Legii nr. 845/ 1992 cu privire la antreprenoriat și întreprinderi și a atestat repetat riscurile de conflict de competență, care ar fi putut apărea în condițiile în care reprezentantul Consiliului Concurenței va participa la activitatea Comisiei Naționale pentru Monopol Fiscal cu drept de vot (fără dreptul de a se abține de la vot). Fiind o autoritate autonomă care exercită controlul

ex-post asupra acțiunilor întreprinderilor și autorităților publice în domeniul concurenței, Consiliul Concurenței nu poate, chiar și prin reprezentantul său inclus în componența Comisiei, să se expună *ex-ante* asupra problemelor stabilite de proiectul regulamentului.

Prin urmare, a fost menționat că executarea acestor atribuții este incompatibilă cu activitatea Consiliului Concurenței în calitate de autoritate de concurență. Mai mult, în cazul participării la vot a reprezentantului Consiliului, aceasta ar duce la imposibilitatea expunerii ulterioare în privința deciziilor adoptate de Comisia Națională pentru Monopol Fiscal sau acțiunilor întreprinderii/grupului de întreprinderi investite cu statut de monopol fiscal, drept urmare, autoritatea națională de concurență și-a reiterat poziția cu propunerea ca reprezentantul Consiliului Concurenței, inclus în componența Comisiei, să participe în activitatea ei fără drept de vot.

La aprobarea Regulamentului Comisiei Naționale pentru Monopol Fiscal propunerile Consiliului Concurenței nu au fost luate în considerare.

5. Proiectul hotărârii Guvernului privind aprobarea proiectului de lege pentru modificarea Legii nr. 77/2016 cu privire la parcurile pentru tehnologia informației

Prin aviz, Consiliul Concurenței a specificat faptul că propunerea de modificare a art. 15 din proiect constituie o intenție de modificare a ajutorului de stat existent și urmează a fi notificat Consiliului Concurenței.

În acest context, autoritatea națională de concurență a subliniată, acordarea regimului de impozit unic în temeiul art. 15 din Legea nr. 77/2016 cu privire la parcurile pentru tehnologia informației a fost autorizat prin Decizia Plenului Consiliului Concurenței nr. ASS-17 din 29.03.2018.

Totodată, s-a menționat că art. 15⁴ alin. (2) din proiect nu asigură respectarea condiției de autorizare a ajutorului de stat, cel puțin în partea ce vizează intensitatea maximă a ajutorului, pentru evaluarea compatibilității cu mediul normal a fiecărei categorii de ajutor de stat, fapt care impune ca norma juridică să fie revăzută în vederea respectării condițiilor Legii cu privire la ajutorul de stat.

Subsecvent, s-a atenționat că la implementarea noilor măsuri prevăzute în proiect, care cad sub incidența Legii cu privire la ajutorul de stat, furnizorul/ inițiatorul ajutorului de stat urmează să asigure respectarea normelor materiale și procedurale stabilite de către art. 8 din Legea și Regulamentul privind forma de notificare, procedura de examinare și adoptare a deciziilor cu privire la ajutorul de stat, aprobat prin Hotărârea Plenului Consiliului Concurenței nr. 1/ 2013.

6. Proiectul Planului de separare operațională a ÎS „Calea Ferată din Moldova”, Lista bunurilor propuse a fi externalizate din proprietatea/gestiunea întreprinderii evocate și proiectul Planului de externalizare a activelor non-cheie

Proiectul Planului de separare operațională a ÎS „Calea Ferată din Moldova” viza separarea personalului din administrație. Consiliul Concurenței a considerat necesar completarea proiectului Planului la secțiunea 9.3.4 *Deployed allocation principles and specific allocation “keys”* cu o prevedere expresă care să stabilească că fiecare întreprindere nou creată din

domeniul feroviar trebuie să dispună de personal propriu ca cerință legată de separare astfel încât să nu apară conflicte de interes, să se garanteze confidențialitatea informațiilor sensibile din punct de vedere comercial și să fie satisfăcută cerința de independență în modul stabilit de art. 4 al Directivei 2012/34/UE din 21 noiembrie 2012 privind instituirea spațiului feroviar unic european.

Totodată, subcapitolul 7.2 *CONTRACTUAL FRAMEWORK FOR THE INTERCOMPANY SERVICES* din proiectul Planului de separare operațională a ÎS „Calea Ferată din Moldova” propunea încheierea așa numitelor contracte ”umbrelă” pentru o perioadă provizorie de 612 luni. În acest context, Consiliul Concurenței a atenționat despre necesitatea manifestării unei maxime prudențe la încheierea acestor contracte umbrelă de către întreprinderile feroviare ce se vor crea prin separare, și asigurarea respectării regulilor de bază ale concurenței, întrucât aceste contracte ar putea facilita coordonarea comportamentului anticoncurențial pe piață și ca efect limita concurența.

În alt context, ÎS “Calea Ferată din Moldova” este beneficiar al ajutorului de stat autorizat prin Decizia Plenului Consiliului Concurenței nr. ASS -44 din 02.07.2015, sub formă de împrumut cu dobândă preferențială pentru ÎS „Calea Ferată din Moldova” ce a fost contractat în vederea reînnoirii parcului de locomotive din dotare și reabilitarea infrastructurii feroviare. Furnizor al ajutorului de stat fiind Ministerul Finanțelor.

Consiliul Concurenței a comunicat că potrivit art. 19 alin. (3) al Legii cu privire la ajutorul de stat, furnizorul ajutorului de stat are obligația să țină o evidență strictă a ajutoarelor de stat acordate, inclusiv a ajutoarelor exceptate de la obligația de notificare. În acest sens, Ministerul Finanțelor este obligat să asigure o evidență strictă a ajutoarelor de stat și să monitorizeze ajutorul acordat ÎS “Calea Ferată din Moldova”.

În conformitate cu pct. 97 din Regulamentul privind forma de notificare, procedura de examinare și adoptare a deciziilor cu privire la ajutorul de stat aprobat prin Hotărârea Plenului Consiliului Concurenței nr. 1/2013, întreprinderile nou create care, eventual, vor prelua ajutorul de stat acordat anterior Î. S. “Calea Ferată din Moldova”, în calitate de succesori de drept va deveni beneficiarul de ajutor de stat și va avea obligația de a ține evidența ajutorului de stat în conformitate cu Legea contabilității nr. 113/2007.

7. Proiectul hotărârii de Guvern cu privire la aprobarea Regulamentului privind modul de înființare și subvenționare de stat a farmaciilor în localitățile rurale

Proiectul propunea acordarea subvențiilor sub formă de transfer nerambursabil de resurse financiare din contul bugetului de stat pentru activitatea farmaceutică din localitățile rurale.

Consiliul Concurenței a menționat că prevederea pct. 15 din proiectul Regulamentului nu asigură previzibilitate și claritate, în condițiile în care licența pentru activitatea farmaceutică în localitățile rurale se eliberează pe un termen de 5 ani, însă nu a fost specificat dacă poate fi sau nu poate fi prelungită licența pentru activitatea farmaceutică în localitățile rurale.

În contextul în care art. 6 alin. (4) Legea privind reglementarea prin autorizare a activității de întreprinzător nr. 160/2011, stabilește că titularul licenței intenționează să desfășoare

genul de activitate indicat în actul permisiv după expirarea termenului de valabilitate, este în drept să solicite prelungirea acestui termen pe termenele prevăzute la anexa nr.1.

În altă ordine de idei, autoritatea națională de concurență a atenționat că, se atestă semne de ajutor de minimis reglementat de Legea cu privire la ajutorul de stat, în vederea asigurării respectării prevederilor Regulamentului privind ajutorul de minimis, aprobat prin Hotărârea Plenului Consiliului Concurenței nr. 01 / 2020, a propus completarea proiectului cu prevederi ce țin de declarația privind ajutorul de minimis.

Respectiv, s-a propus completarea secțiunii III pct. 18 cu un subpunct nou, 6) *Declarația privind ajutorul de minimis primit*”, pentru asigurarea că, valoarea cumulativă a subvențiilor de stat alocată pentru un beneficiar, cumulată cu alte ajutoare de minimis acordate beneficiarului, nu poate depăși pragul de minimis stabilit conform prevederilor Legii cu privire la ajutorul de stat și ale Regulamentului privind ajutorul de minimis, aprobat prin Hotărârea Plenului Consiliului Concurenței nr. 01/ 2020.

Subsecvent, proiectul la pct. 27 prevedea că, mărimea subvenției este stabilită în funcție de venitul din vânzări lunare medii fără TVA conform grilei, iar pct. 28 din proiect stabilea că dacă pentru trimestrul raportat volumul total al veniturilor din vânzări medii fără TVA depășește 450 000 lei, farmacia rurală nu va beneficia de subvenții de stat pentru acest trimestru.

Astfel, din conținutul pct. 27 și pct. 28 nu era clar dacă mărimea subvenției se va calcula în funcție de valoarea veniturilor de vânzări lunare medii fără TVA, realizat per farmacie sau realizat per întreprindere farmaceutică.

În acest context, s-a recomandat autorului proiectului să completeze pct. 27 și pct. 28 din Regulamentul proiectului cu prevederi, care să stabilească expres valoarea veniturilor de vânzări lunare medii fără TVA, realizat per farmacie sau realizat per întreprindere farmaceutică va fi luat în calcul.

La aprobarea Regulamentului propunerile Consiliului Concurenței au fost luate în considerare.

8. Proiectul hotărârii de Guvern cu privire la modificarea Hotărârii Guvernului nr. 690/2018 pentru aprobarea Regulamentului privind desfășurarea licitațiilor pentru oferirea statutului de producător eligibil

Proiectul prevedea modificarea Hotărârii Guvernului nr. 690/ 2018 pentru aprobarea Regulamentului privind desfășurarea licitațiilor pentru oferirea statutului de producător eligibil, în contextul modificărilor operate la Legea nr. 10/ 2016 privind promovarea utilizării energiei din surse regenerabile prin Legea 331/ 2023, care nu a fost transmisă Consiliului Concurenței, la etapa de proiect, pentru avizare.

Consiliul Concurenței a atenționat autorul proiectului că noile prevederi ale Regulamentului privind desfășurarea licitațiilor pentru oferirea statutului de producător eligibil vor întâmpina impedimente la punerea în aplicare, având în vedere că prevederile pct. 6 subpct. 1) și pct. 45 din proiect fac referire la Legea cu privire la ajutorul de stat, lege ce nu are ca obiect de reglementare aprobarea/ actualizarea limitei de capacitate și nici nu stabilește modalitatea de determinare a aditivității și neviabilității proiectului în condițiile pieței.

Referitor la modificarea pct. 86, subpct. (2) din proiect care stabilea că în cazul în care toate

oferțele menționate indică o capacitate instalată identică, se ia în considerare mai întâi investitorul cu cea mai mare experiență în dezvoltarea proiectelor de valorificare a surselor de energie regenerabilă.

Consiliul Concurenței a atenționat că noile prevederi instituite la pct. 86 subpct. (2) din proiect ar putea limita concurența prin îngrădirea posibilităților noilor investitori de a câștiga licențele pentru oferirea statutului de producător eligibil poziționându-i pe noii investitori într-un dezavantaj concurențial și prin acordarea stabilirea de condiții discriminatorii sau acordarea de privilegii pentru investitorii cu cea mai mare experiență în dezvoltarea proiectelor de valorificare a surselor de energie regenerabilă în comparație cu investitorii noi intrați pe piață.

Acțiuni de promovare a culturii concurențiale în societate

Asigurarea mediului concurențial loial poate fi realizată prin implicarea, nu doar a Consiliului Concurenței, dar și a întregii societăți. Prin urmare, promovarea culturii concurențiale are ca scop creșterea nivelului de informare asupra beneficiilor concurenței și responsabilizare a societății asupra necesității și importanței ei respectării legislației concurențiale.

În această ordine de idei, pe parcursul perioadei de raportare au fost desfășurate activități de sensibilizare în cadrul a 65 de evenimente în cadrul cărora au fost instruiți, informați și sensibilizați peste 760 de reprezentanți ai mediului academic, ai autorităților publice și asociațiilor de business, avocați, judecători SA din 198 de entități.

Evenimentele au vizat subiecte de concurență și ajutor de stat, în special prin prisma noilor prevederi ale legislației în domeniu și angajamentelor asumate de Republica Moldova în parcursul său european.

Consiliul Concurenței a realizat seminare de instruire pentru reprezentanții autorităților publice locale de nivelul I și II în cadrul campaniei de informare „Măsurile de sprijin ce pot constitui ajutor de stat”. Totodată, a fost lansată campania de informare privind inițiativa de elaborare a proiectelor noilor acte normative secundare în vederea armonizării legislației naționale din domeniul concurenței și ajutorului cu legislația Uniunii Europene în acord cu prevederile Planului național de acțiuni privind realizarea criteriilor de aderare a Republicii Moldova la Uniunea Europeană și privind implementarea Acordului de Asociere RMUE pentru anii 2023-2027.

Întru asigurarea conlucrării și comunicării continue în procesul de armonizare a legislației în domeniu și de realizare a tuturor angajamentelor asumate de Republica Moldova, la capitolul concurență și ajutor de stat, Consiliul Concurenței a realizat un șir de acțiuni de informare prin organizarea și participarea la diverse ședințe, reuniuni și conferințe.

Evenimente adresate societății civile

1. Măsa rotundă cu reprezentanți ai Comisiei Europene, asociațiilor de business din Moldova și autoritatea națională de concurență, din 5 octombrie 2023

Scopul întâlnirii a constituit schimbul de opinii privind politicile de concurență în UE și în Republica Moldova, modificarea cadrului legal din domeniu în Republica Moldova,

principalele provocări cu care se confruntă business-ul din Moldova în relațiile sale cu Consiliul Concurenței etc. Aceste probleme au fost discutate în contextul angajamentelor asumate de Republica Moldova în cadrul Acordului de Asociere cu Uniunea Europeană și urmare a obținerii de către Republica Moldova a statutului de țară candidat la Uniunea Europeană.

2. Conferința Internațională „PRIA COMPETITION MOLDOVA 2023”, din 06 octombrie 2023

Principalele subiecte abordate în cadrul evenimentului au fost noile modificări legislative, procesul de armonizare a regulilor de concurență la acquis-ul UE, implementarea celor mai bune practici din domeniu în activitatea autorității de concurență din Moldova, precum și situația concurențială în Republica Moldova în condițiile provocărilor actuale. Conferința organizată de PRIA Events, în colaborare cu Consiliul Concurenței al Republicii Moldova, a întrunit sub egida sa reprezentanți ai Directoratului General pentru Concurență (DG Competition) din cadrul Comisiei Europene - Consiliului Concurenței din România, dar și reprezentanți ai mediului de afaceri din Republica Moldova.

Evenimentul a avut drept scop întrunirea reprezentanților tuturor sectoarelor economiei interesați în problemele în cauză- IT, industrie, sănătate și farmaceutică, sectorul financiar-bancar, asigurări, retail, energie, telecom, auto, mediu, juridic, agricultură, construcții etc. Conferința Internațională PRIA COMPETITION MOLDOVA 2023 a reprezentat un pas important în consolidarea cooperării în domeniul concurenței la nivel regional și european, precum și în promovarea unei mai bune înțelegeri a regulilor și practicilor în domeniu. Schimbul de opinii, experiența împărtășită, exemplele practice, studiile de caz și noutățile prezentate au reprezentat surse inestimabile de învățare și dezvoltare pentru toți participanții interesați de evoluțiile din domeniul concurenței.

3. Conferința internațională „Competition Upgrade”, din 13 - 14 iulie 2023

În cadrul evenimentului, participanții au fost informați despre principalele modificări la Legea concurenței al Republicii Moldova s-au reflectat mai multe aspecte privind activitatea Consiliului Concurenței, precum și procesul de armonizare a regulilor în domeniul concurenței cu acquis-ul european și implementarea celor mai bune practici din domeniu în activitatea autorității de concurență din Moldova. În aceeași ordine de idei, participanții au fost familiarizați despre metodele de prevenire a încălcării Legii concurenței, importanța unei politici de conformitate eficiente cu prezentarea informațiilor privind angajamentele structurale comportamentale din prisma experienței autorității de concurență al Republicii Moldova. Evenimentul a pus în discuție aspecte practice privind aplicarea Legii concurenței în Republica Moldova, precum și prevenirea, înlăturarea/ diminuarea răspunderii pentru practici anticoncurențiale. Conferința a fost organizată de Asociația Businessului European în Moldova (EBA), cu participarea reprezentanților Consiliului Concurenței din România și Consiliului Concurenței din Republica Moldova, în scopul împărtășirii experienței în domeniul concurenței în Republica Moldova și România.

4. Ședință cu membrii Asociației Investitorilor Străini (în continuare - FIA) în formatul „business breakfast”, din 24 Februarie 2023

În cadrul evenimentului au fost abordate și puse în discuție subiecte ce țin de activitatea Consiliului Concurenței și atribuțiile lui, în special, cele ce se referă la: Legea comerțului interior: procedura și modalitatea de examinare de către CC a Practicilor Comerciale Neloiale (PCN), aprobarea cadrului secundar, viziunea CC asupra PCN; Reglementarea din partea statului a prețurilor pentru Produsele Social Importante; Practicile anticoncurențiale în unele sectoare ale economiei naționale etc. De asemenea în cadrul evenimentului au fost abordate și unele aspecte ce țin de organizarea activității Consiliului Concurenței, comunicarea cu mediul de afaceri și societate, precum și modificările legislative care urmează a fi promovate pentru a spori eficiența intervențiilor din partea Consiliului.

5. Ședința bilaterală între Consiliul Concurenței și Camera de Comerț și Industrie a Republicii Moldova, 27 noiembrie 2023

În cadrul întrevederii au fost abordate și puse în discuție subiecte cu referire la implementarea legislației privind practicile comerciale neloiale, precum și problemele de ajutor de stat legate de atribuțiile Camerei de Comerț și Industrie în domeniul învățământului dual. La fel, au fost discutate problemele de ajutor de stat care ar putea apărea în realizarea programelor de învățământ dual, și în special în contextul îndeplinirii de către Camera de Comerț și Industrie a atribuțiilor sale în acest domeniu. În afară de aceasta, părțile au vorbit despre posibile oportunități suplimentare de cooperare între Consiliul Concurenței și Camera de Comerț și Industrie a Republicii Moldova în vederea promovării legislației în domeniul concurenței și culturii concurențiale. Pe această cale, reprezentanții ambelor instituții au convenit să coopereze în vederea organizării, în timp apropiat, a unei serii de evenimente comune cu scopul de a crește conștientizarea problemelor ce țin de domeniul concurenței în rândul mediului de afaceri.

6. Atelierul de lucru cu genericul „Investigarea fraudării ofertelor și combaterea practicilor anticoncurențiale în achizițiile publice, din 19 iunie 2023

În cadrul evenimentului, echipa Consiliului Concurenței a împărtășit experiența și practicile în domeniu, participând cu prezentarea: „Privire de ansamblu asupra trucării procedurii de achiziții și structura competiției în achiziții publice în Republica Moldova”. Totodată, au fost analizate și discutate cele mai importante decizii ale Consiliului Concurenței în domeniul achizițiilor publice pe cazurile de trucare a ofertelor. La Atelier au participat reprezentanții mai multor autorități publice, inclusiv Agenția Achiziții Publice, Agenția Națională pentru Soluționare Contestațiilor, Centru pentru Achiziții Publice Centralizate în Sănătate, Procuratura Anticorupție, Centrul Național Anticorupție etc. Evenimentul a fost organizat cu suportul Programului de Dezvoltare al Dreptului Comercial al Departamentului de Comerț al SUA, în cooperare cu Agenția Achiziții Publice.

7. Evenimentul dedicat „Controlului juridictional al deciziilor în materie de concurență în UE”, organizat în cadrul Atelierului Internațional Bazele dreptului concurenței UE”, din 21 septembrie 2023

În cadrul evenimentului publicului au fost prezentate noile prevederi ale Legii concurenței,

intrate în vigoare din data de 18 septembrie 2023, sistemele de aplicare a legislației în domeniul concurenței și a împărțit provocările existente în aplicarea legislației concurențiale de către instanțele judecătorești. În cadrul discuțiilor au fost abordate atât perspectivele și provocările autorității de concurență, în contextul aplicării legislației în domeniul concurenței de către instanțele de judecată, cât și unele aspecte ce țin de asigurarea confidențialității comunicării între întreprinderi și avocații lor.

8. Conferință dedicată dreptului afacerilor, organizat de echipa JURIDICE MOLDOVA, din 9 iunie 2023

Evenimentul a pus în discuție propuneri de modificări legislative, informații și noutăți privind aspectele teoretice și practice ce țin de conceptul de „unitate economică unică” - un concept complex și specific dreptului concurenței. Un alt aspect pus în discuție cu participanții la conferință a vizat diferența dintre întreprinderi dependente și independente, relațiile de dependență economică, precum și prezentarea unui studiu de caz privind constatarea unui cartel între întreprinderile dependente. Conferința JMD a constituit un bun prilej de a aborda ultimele tendințe ale legislației concurențiale, noțiunile și practicile existente și în special impactul comportamentului anticoncurențial asupra dezvoltării economice.

9. Ședință bilaterală cu Academia de Studii Economice din Moldova din 27 noiembrie 2023

Una dintre componentele cheie discutate în cadrul ședinței a fost dezvoltarea unei colaborări bilaterale între Academie și autoritatea de concurență. Această colaborare ar urma să faciliteze participarea profesorilor, formatorilor și angajaților din ambele instituții la diverse evenimente și activități de interes comun. Prin intermediul acestor schimburi, se urmărește consolidarea cunoștințelor și expertizei în domeniul concurenței și promovarea unei abordări mai cuprinzătoare și coerente în ceea ce privește aplicarea principiilor concurențiale.

Adițional, s-a discutat și despre posibilitatea organizării și desfășurării de stagii de practică în cadrul programelor de master ale Academiei. Aceste stagii ar oferi studenților oportunitatea de a-și aplica cunoștințele teoretice într-un mediu real de lucru în cadrul autorității de concurență, contribuind astfel la pregătirea lor pentru cariere în domeniul concurenței și reglementării.

10. Lecție deschisă dedicată prevederilor legislației în domeniul concurenței și ajutorului de stat din 14 februarie 2023

Evenimentul a avut loc la invitația Academiei de Studii Economice din Moldova, și a întrunit peste 30 de participanți, studenții anului III. În cadrul lecției, studenții au fost familiarizați cu noțiunile de bază în domeniul legislației concurențiale și ajutorului de stat, inclusiv constatările celor mai importante investigații finalizate în ultima perioadă și cazurile răsunătoare.

11. Lecție deschisă dedicată prevederilor legislației în domeniul concurenței din 01 decembrie 2023.

Lecția publică organizată pentru masteranzii Universității de Stat a fost dedicată inspecțiilor inopinate desfășurate de către Consiliul Concurenței. Evenimentul a reprezentat o oportunitate valoroasă de a discuta și a înțelege mai profund rolul și procedurile inspecțiilor inopinate desfășurate de către Consiliul Concurenței și a urmărit familiarizarea studenților cu aspectele practice ale aplicării legislației concurențiale în domeniul afacerilor.

Evenimente adresate furnizorilor de ajutorului de stat

În domeniul ajutorului de stat, Consiliul Concurenței a asigurat o informare continuă a furnizorilor, autorităților publice locale de nivelul I și II, prin organizarea a peste 30 de evenimente: seminare, ședințe și întruniri consultative, care au întrunit sub egida sa circa 244 de persoane. Evenimentele organizate au furnizat participanților o înțelegere profundă a cadrului legal și a obligațiilor asociate acordării și monitorizării ajutorului de stat în conformitate cu legislația națională și reglementările europene relevante. Printre principalele evenimente de informare în domeniul ajutorului de stat, organizate de Consiliul Concurenței în anul 2023, se numără:

- *Seminarul de instruire cu reprezentanții autorităților publice locale de nivelul I și II din Soroca 10 martie 2023*
- *Seminarul de instruire cu reprezentanții autorităților publice locale de nivelul I și II din Taraclia, din 27 iunie 2023*
- *Ședință cu reprezentanții Primăriei municipiului Cahul și Întreprinderile Municipale, inclusiv SA „Apă- Canal Cahul”, din 24 noiembrie 2023.*

Rezultatele Calcului Indicatorului Integrat de Risc de distorsionare a Concurenței

Un rol aparte în activitatea de prevenire a distorsionării concurenței și identificare a riscurilor asupra concurenței îi revine evaluării mediului concurențial, în special pe piețele care prezintă risc sporit de distorsionare a concurenței.

În acest sens, Consiliul Concurenței efectuează anual, evaluarea, analiza și monitorizarea *Indicatorului Integrat de Risc de Distorsionare a Concurenței (în continuare IIRDC)*, ceea ce reprezintă o cercetare științifică și statistică, a cărui rezultat scontat se referă la riscul de distorsionare a concurenței la nivel de sector al economiei naționale.

Calculul IIRDC are drept obiectiv identificarea sectoarelor economice care, datorită caracteristicilor lor, au o influență deosebită atât asupra economiei naționale în ansamblu, cât și asupra bunăstării consumatorilor finali. IIRDC este conceput să funcționeze ca un instrument de analiză preliminară a tuturor sectoarelor economiei naționale în vederea identificării a celor sectoare care prezintă risc sporit de distorsionare a concurenței.

Calculul IIRDC se realizează, anual, pentru toate sectoarele economiei naționale, care corespund cu clasele din Clasificatorul Activităților din Economia Moldovei (CAEM 2 rev.2), elaborat de către Biroul Național de Statistică.

Este de menționat că, datele necesare calculării IIRDC sunt remise Consiliului Concurenței de către Biroul Național de Statistică la finele anului curent pentru anul precedent, prin urmare în anul 2023 a fost calculat IIRDC pentru anul 2022.

Astfel, în anul 2023 Consiliul Concurenței a elaborat cel de al 3-lea [Report privind rezultatele calculului Indicatorului Integrat de Risc de Distorsionare a Concurenței pentru anul 2022.](#)

Modul de calcul și etapele procedurii de determinare a IIRDC sunt descrise detaliat în raport,

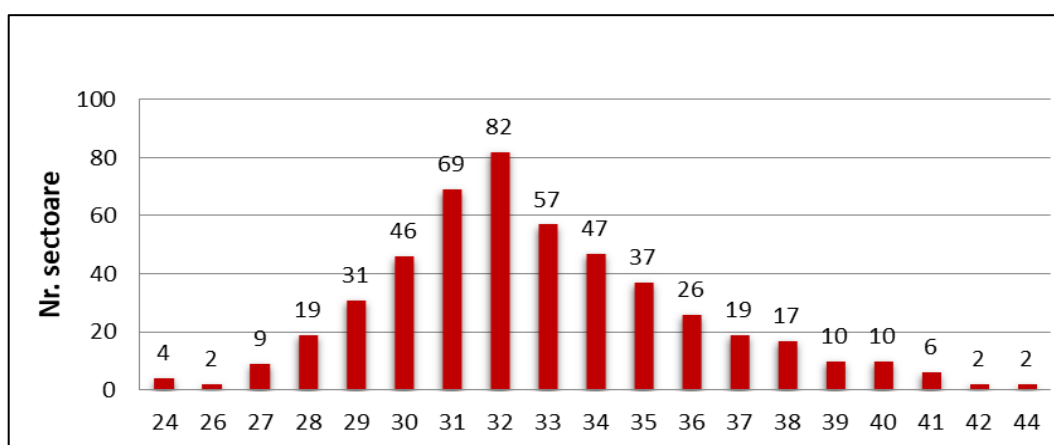
care poate fi accesat pe linkul de mai sus, fiind accesibil integral pe pagina web oficială a Consiliului Concurenței. În continuare, vom expune succint rezultatele și concluziile din raportul menționat.

Indicatorul integrat de risc este conceput să funcționeze ca un instrument de scanare preliminară a tuturor sectoarelor economiei naționale în vederea identificării acelor sectoare care prezintă risc sporit de distorsionare a concurenței. Dar valoarea indicatorului integrat de risc este insuficientă pentru ca Consiliul Concurenței să facă constatări cu privire la starea concurenței într-un sector al economiei naționale, fiind necesare analize suplimentare cu privire la specificul și evoluțiile înregistrate în sectorul examinat.

În anul 2022, IIRDC cuprinde rezultate finale cu valori înregistrate între 24 și 44 de puncte. Majoritatea sectoarelor economice prezintă un grad moderat de risc de distorsionare a mediului concurențial, dintre care 395 de sectoare economice, adică 79,79% din numărul total de 495 sectoare, acumulând între 29 și 36 de puncte. Cele mai multe sectoare (82 la număr) au acumulat valoarea de 32 de puncte, după cum poate fi observat în diagrama ce urmează.

Figura nr. 4:

Nr. sectoarelor în dependență de punctajul IIRDC

În continuare, sunt prezentate, în ordine descrescătoare, sectoarele economice care au acumulat cel mai mare punctaj (între 38 și 44), și prin urmare prezintă risc sporit de existență sau apariție a unor probleme de natură concurențială.

Tabelul 4

Nr.	Codul CAEM-2	Denumirea sectorului economic	I _{risc}
1	C1041	Fabricarea uleiurilor și grăsimilor	44
2	G4621	Comerț cu ridicata al cerealelor, semințelor, furajelor și tutunului prelucrat	44
3	A0111	Cultivarea cerealelor (exclusiv orez), plantelor leguminoase și a plantelor producătoare de semințe oleaginoase	42
4	G4633	Comerț cu ridicata al produselor lactate, ouălor, uleiurilor și grăsimilor comestibile	42
5	A0146	Creșterea porcinelor	41
6	A0150	Activități în ferme mixte (cultura vegetală combinată cu creșterea animalelor)	41
7	C1013	Fabricarea produselor din carne (inclusiv din carne de pasăre)	41
8	C1032	Fabricarea sucurilor de fructe și legume	41

Nr.	Codul CAEM-2	Denumirea sectorului economic	I _{risc}
9	C1051	Fabricarea produselor lactate și a brânzeturilor	41
10	C1081	Fabricarea zahărului	41
11	A0124	Cultivarea fructelor seminț oase și sămburoase	40
12	C1039	Prelucrarea și conservarea fructelor și legumelor, cu excepția cartofilor	40
13	C1082	Fabricarea produselor din cacao, a ciocolatei și a produselor zaharoase	40
14	D3514	Comercializarea energiei electrice	40
15	D3522	Distribuția combustibililor gazoși prin conducte	40
16	G4631	Comerț cu ridicata al fructelor și legumelor	40
17	G4632	Comerț cu ridicata al cărnii și produselor din carne	40
18	G4636	Comerț cu ridicata al zahărului, ciocolatei și produselor zaharoase	40
19	G4638	Comerț cu ridicata specializat al altor alimente, inclusiv pește, crustacee și moluște	40
20	G4719	Comerț cu amănuntul în magazine specializate, cu vânzare predominantă de produse nealimentare	40
21	C1012	Prelucrarea și conservarea cărnii de pasăre	39
22	C1020	Prelucrarea și conservarea peștelui, crustaceelor și moluștelor	39
23	C1071	Fabricarea pâinii; fabricarea prăjiturilor și a produselor proaspete de patiserie	39
24	C1089	Fabricarea altor produse alimentare n. c. a. (supe și ciorbe, miere artificială și caramel etc)	39
25	D3512	Transportul energiei electrice	39
26	D3523	Comercializarea combustibililor gazoși, prin conducte	39
27	G4637	Comerț cu ridicata cu cafea, ceai, cacao și condimente	39
28	G4639	Comerț cu ridicata nespecializat de produse alimentare, băuturi și tutun	39
29	G4711	Comerț cu amănuntul în magazine nespecializate, cu vânzare predominantă de produse alimentare, băuturi și tutun	39
30	J6120	Activități de comunicații electronice prin rețele fără cablu (exclusiv prin satelit)	39
31	A0121	Cultivarea strugurilor	38
32	A0141	Creșterea bovinelor de lapte	38
33	A0145	Creșterea ovinelor și caprinelor	38
34	B0812	Extracția pietrișului și nisipului; extracția argilei și caolinului	38
35	C1011	Producția, prelucrarea și conservarea cărnii	38
36	C1107	Producția de băuturi răcoritoare nealcoolice; producția de ape minerale și alte ape îmbuteliate	38

În vederea analizării sectoarelor economice care se încadrează în clasamentul de 38-44 puncte acumulate, acestea sunt prezentate mai jos cu evidențierea componentelor care au influențat cel mai mult asupra creșterii punctajului, comparativ cu anul 2021.

Tabelul 5

Codul CAEM-2	Denumirea sectorului economic	Nr. de întreprinderi	Variația veniturilor	Variația activelor	Profitabilitate	Productivitate	Mod. nr. întreprinderi	Importanța pentru consumatori	Indicatorul de risc		2022/2021
									2022	2021	
C1041	Fabricarea uleiurilor și grăsimilor	6	4	4	4	4	5	7	44	38	15,79%
G4621	Comerț cu ridicata al cerealelor, semințelor, furajelor și tutumului neprelucrat	4	4	5	3	5	4	7	44	35	25,71%
A0111	Cultivarea cerealelor (exclusiv orez), plantelor leguminoase și a plantelor producătoare de semințe oleaginoase	2	4	4	4	5	5	7	42	41	2,44%

G4633	Comerț cu ridicata al produselor lactate, ouălor, uleiurilor și grăsimilor comestibile	6	4	4	4	5	5	7	42	37	13,51%
A0146	Creșterea porcinelor	6	4	3	4	4	5	7	41	35	17,14%
A0150	Activități în ferme mixte (cultura vegetală combinată cu creșterea animalelor)	7	6	3	3	5	5	7	41	35	17,14%
C1013	Fabricarea produselor din carne (inclusiv din carne de pasăre)	6	5	3	3	4	5	7	41	36	13,89%
C1032	Fabricarea sucurilor de fructe și legume	7	5	3	3	4	4	7	41	37	10,81%
C1051	Fabricarea produselor lactate și a brânzeturilor	7	5	3	3	4	4	7	41	39	5,13%
C1081	Fabricarea zahărului	7	6	2	4	5	5	7	41	35	17,14%
A0124	Cultivarea fructelor semințoase și sămburoase	4	4	3	4	5	5	7	40	34	17,65%
C1039	Prelucrarea și conservarea fructelor și legumelor, cu excepția cartofilor	4	4	4	4	5	4	7	40	35	14,29%
C1082	Fabricarea produselor din cacao, a ciocolatei și a produselor	7	4	4	3	5	5	7	40	35	14,29%
D3514	Comercializarea energiei electrice	7	5	4	3	4	3	4	40	32	25,00%
D3522	Distribuirea combustibililor gazeși prin conducte	7	6	2	3	5	5	4	40	33	21,21%
D4631	Comerț cu ridicata al fructelor și legumelor	4	4	6	3	4	4	7	40	35	14,29%
G4632	Comerț cu ridicata al cărnii și produselor din carne	5	5	4	3	5	4	7	40	36	11,11%
G4636	Comerț cu ridicata al zahărului, ciocolatei și produselor zaharoase	6	6	2	3	4	5	7	40	33	21,21%
G4638	Comerț cu ridicata specializat al altor alimente, inclusiv pește, crustacee și moluște	5	4	4	3	4	5	7	40	35	14,29%
G4719	Comerț cu amănuntul în magazine nespecializate, cu vânzare predominantă de produse nealimentare	4	4	4	3	5	5	7	40	35	14,29%
C1012	Prelucrarea și conservarea cărnii de pasăre	7	5	3	3	4	5	7	39	36	8,33%
C1020	Prelucrarea și conservarea peștelui, crustaceelor și moluștelor	7	6	2	3	4	5	7	39	35	11,43%
C1071	Fabricarea pâinii; fabricarea prăjiturilor și a produselor proaspete de patiserie	4	4	4	3	4	5	7	39	35	11,43%
C1089	Fabricarea altor produse alimentare n. c. a. (suple și ciorbe, miere artificială și caramel etc)	7	6	4	3	6	3	7	39	34	14,71%
D3512	Transportul energiei electrice	7	6	2	3	4	5	4	39	36	8,33%
D3523	Comercializarea combustibililor gazeși, prin conducte	7	4	4	3	4	3	4	39	38	2,63%
G4637	Comerț cu ridicata cu cafea, ceai, cacao și condimente	4	4	3	4	6	4	7	39	36	8,33%

G4639	Comerț cu ridicata nespecializat de produse alimentare, băuturi și tutun	4	5	3	3	5	4	7	39	35	11,43%
G4711	Comerț cu amănuntul în magazine nespecializate, cu vânzare predominantă de produse alimentare, băuturi și tutun	1	1	7	3	5	5	7	39	35	11,43%
J6120	Activități de comunicații electronice prin rețele fără cablu (exclusiv prin satelit)	7	4	4	4	5	5	2	39	32	21,88%
A0121	Cultivarea strugurilor	4	5	2	4	5	5	7	38	36	5,56%
A0141	Creșterea bovinelor de lapte	5	5	4	4	5	4	7	38	34	11,76%
A0145	Creșterea ovinelor și caprinelor	7	5	3	4	6	4	7	38	32	18,75%
B0812	Extracția pietrișului și nisipului; extracția argilei și caolinului	6	6	2	4	5	5	2	38	30	26,67%
C1011	Producția, prelucrarea și conservarea cărnii	6	5	3	3	5	4	7	38	35	8,57%
C1107	Producția de băuturi răcoritoare nealcoolice; producția de ape minerale și alte ape îmbuteliate	7	4	4	4	4	4	7	38	35	8,57%

În urma realizării calculului indicatorului integrat de risc pentru anul 2022, efectuând analiza comparativă cu activitățile economice aflate în fruntea clasamentului indicatorului integrat de risc pentru anul 2021, concluzionăm faptul că, indicatorul integrat de risc nu diferă esențial de la un an la altul, în fruntea clasamentului plasându-se aceleași sectoare economice, cu mici abateri neesențiale față clasamentele din rapoartele efectuate pentru anii 2020 și 2021.

Totodată, întru valorificarea indicatorului integrat de risc de distorsionare a mediului concurențial, acesta va fi luat în considerare la stabilirea gradelor de prioritate pentru cazurile pe care urmează să le investigheze Consiliul Concurenței, în conformitate cu prevederile art. 55 alin. (5) din Legea concurenței, urmând a fi inclus ca fiind unul din criteriile de prioritizare în cadrul *Actului normativ cu privire la aplicarea sistemului de prioritizare a investigațiilor* în cadrul Consiliului Concurenței.

Asigurarea transparenței și accesul la informație

Pe parcursul anului 2023, Consiliul Concurenței a oferit răspuns la 13 cereri de solicitare a accesului la informațiile oficiale. Toate solicitările au fost adresate de reprezentanții mass-media și au parvenit în formă scrisă.

Principalele subiecte de interes au vizat aspecte privind semnele încălcării legislației concurențiale pe piața produselor petroliere principale și a gazului lichefiat din Republica Moldova, publicitate și de măsurare a audienței, piața serviciilor de ride-hailing (servicii de transport rutier în regim de taxi inițiate prin intermediul platformelor digitale de management) etc. Consiliul Concurenței a comunicat toate informațiile solicitate. Timpul mediu pentru examinarea cererii constituind 8 zile.

În perioada de referință, pe pagina web oficială a Consiliului Concurenței au fost publicate 396 de materiale informative.

Totodată în anul 2023, Consiliul Concurenței a fost vizat în 408 de materiale jurnalistice (știri, emisiuni, interviuri), și a constituit sursă directă de informare pentru 157 de materiale mass-media. Această statistică denotă interesul sporit a societății față de activitatea Consiliului Concurenței și deciziile luate de autoritate, astfel încât materialele informative diseminate și acțiunile întreprinse reprezintă o sursă indirectă pentru marea parte a știrilor apărute pe parcursul anului.

VIII. COOPERAREA INTERNAȚIONALĂ

Consiliul Concurenței al Republicii Moldova își desfășoară activitatea într-un cadru internațional extins, angajându-se în diverse inițiative și colaborări la nivel global și regional. Această activitate include dezvoltarea relațiilor de cooperare bilaterale cu autoritățile naționale din alte state, participarea la mese rotunde, conferințe, seminarii, grupuri de lucru, schimburi de experiență cu colegii din alte țări, preluarea celor mai bune practici și implementarea lor în activitatea autorității de concurență din Republica Moldova.

Prin dezvoltarea relațiilor bilaterale cu autoritățile de concurență din alte state, Consiliul Concurenței poate învăța din experiențele altor țări și poate implementa soluții care să asigure un mediu de afaceri mai transparent și mai previzibil. În plus, putem împărtăși și noi experiența noastră în anumite domenii care ar putea fi valoroasă pentru colegii din alte țări, în special pentru acele state care se află în proces de consolidare a autorităților de concurență și de aliniere la standardele internaționale.

Consiliul Concurenței colaborează activ cu instituții internaționale din domeniu, cum ar fi Rețeaua Internațională de Concurență (ICN), Organizația pentru Cooperare și Dezvoltare Economică (OCDE), Comisia Europeană, Organizația Mondială a Comerțului (OMC) și Conferința Națiunilor Unite pentru Comerț și Dezvoltare (UNCTAD). De asemenea, este important să menționăm relațiile deosebit de strânse care s-au format cu unele autorități naționale, cum ar fi Consiliul Concurenței din România și autoritatea de concurență din Polonia.

Pe parcursul anului 2023, Consiliul Concurenței a continuat cooperarea în cadrul organizațiilor susmenționate și și-a fortificat relațiile cu următoarele colegii din alte state, după cum urmează:

1. Consiliul Concurenței din România

Un rol deosebit de important în cadrul relațiilor noastre internaționale îl joacă colaborarea strânsă cu Consiliul Concurenței din România. Istoricul relațiilor noastre este unul solid și de durată, bazat pe suportul necondiționat acordat permanent de către colegii din România. Neau oferit întotdeauna sprijin în diverse aspecte ale activității noastre, împărtășindu-ne din vasta lor experiență și bunele practici acumulate de-a lungul anilor. Experiența bogată a Consiliului Concurenței din România, recunoscută la nivel internațional, a fost esențială pentru dezvoltarea competențelor noastre și alinierea la standardele europene. Relațiile noastre nu sunt doar profesionale, ci și de prietenie, fiind construite pe respect reciproc și dorința comună de a promova un mediu concurențial sănătos în ambele țări.

Consiliul Concurenței al Republicii Moldova a beneficiat de sprijinul și experiența autorității omoloage din România în numeroase aspecte, inclusiv expertiză juridică și schimb de experiență în examinarea unor sectoare sensibile ale economiei, dezvoltarea instituțională și participarea la diverse ateliere și vizite de lucru. Un exemplu notabil a fost Programul „*Ofertarea sprijinului de experți/asistență tehnică din partea României pentru instituțiile din*

Republica Moldova întru fortificarea capacităților instituționale necesare pentru promovarea agendei de integrare europeană. ”

În cadrul acestui Program, în perioada 4 septembrie-13 octombrie 2023, Consiliul Concurenței al Republicii Moldova a beneficiat de sesiuni de asistență tehnică din partea Consiliului Concurenței din România, abordând subiecte strategice precum:

- *Sprrij în în demersul de înființare a organismului de reglementare în domeniul feroviar (04-06 septembrie);*
- *Acordarea asistenței și expertizei juridice în vederea elaborării screening-ului actelor normative (18-22 septembrie);*
- *Acordarea expertizei juridice și schimbului de experiență în cadrul examinării unor sectoare sensibile ale economiei, evaluarea mediului concurențial, analiza și monitorizarea piețelor, experiența Consiliului Concurenței din România privind utilitatea studiilor de piață, modul de organizare și desfășurare a acestora (22-29 septembrie);*
- *Suport tehnic privind consolidarea capacităților instituționale pentru aplicarea eficientă a regulilor de concurență în Republica Moldova, planificarea și desfășurarea eficientă a investigațiilor în domeniul concurenței (2-6 octombrie);*
- *Suport tehnic privind procesul de întărire a competențelor și eficienței aparatului administrativ, precum și de consolidare a capacității administrative și instituționale (9-13 octombrie);*
- *Acordarea asistenței și expertizei juridice în vederea elaborării screening-ului actelor normative (9-13 octombrie).*

Totodată, pe parcursul anului 2023, reprezentanții din cadrul Consiliului Concurenței din România s-au implicat în diverse inițiative și programe de cooperare, având drept beneficiar Consiliul Concurenței al Republicii Moldova, participând la acestea atât la nivel de experți, cât și la nivel de conducere a instituției, cum ar fi:

- Două Ateliere de lucru (mai și iunie 2023) în cadrul platformei regionale de schimb de experiență pentru autoritățile de concurență din 10 state ale Europei de Est și Centrale, înființate în aprilie 2023 prin semnarea Memorandumului regional de colaborare;
- Două Ateliere TAIEX (ianuarie și februarie 2023) realizate în vederea angajamentelor asumate pentru realizarea celor 9 Recomandări ale Comisiei Europene, în speță: „Atelier de lucru privind Controlul indirect și influența decisivă asupra întreprinderilor, entităților economice unice și interacțiunea cu proprietățile interconectate” și Atelierul de lucru cu genericul: „Piețele oligopol, poziția dominantă colectivă și identificarea încălcărilor normelor concurențiale”;
- Întrevedere bilaterală la București între Președintele Consiliului Concurenței al Republicii Moldova cu reprezentanții Consiliului Concurenței din România - au fost abordate un șir de subiecte privind cooperarea bilaterală și experiența Consiliului Concurenței din România de beneficiar peer-review, practicile comerciale nelociale și analizarea gradului de intensitate a ajutorului de stat oferit prin intermediul Zonelor

Economice Libere în Republica Moldova;

- Întrevederea bilaterală (13 - 14 iulie 2023) la Chișinău între Președinții Consiliilor de Concurență al României și Republicii Moldova în contextul conferinței internaționale Competition Upgrade;
- Întrevederi bilaterale (în perioada septembrie-octombrie 2023) cu participarea Președinților Consiliilor de Concurență din ambele țări cu oficialii din cadrul Consiliului Audiovizualului, Agenției Achizițiilor Publice, Cancelariei de Stat și al Ministerului Finanțelor;
- Participarea comună a Președinților Consiliilor de Concurență din România și Republica Moldova la Conferința Internațională „P R I A C O M P E T I T I O N M O L D O V A 2023” (06 octombrie 2023).

Toate aceste evenimente și întruniri au fost deosebit de importante în contextul intensificării procesului de integrare europeană a Republicii Moldova, unde experiența colegilor din România privind parcursul lor european s-a dovedit a fi extrem de valoroasă.

2. *Oficiul pentru Protecția Concurenței și Consumatorilor din Polonia*

Dezvoltarea relațiilor bilaterale cu Oficiul pentru Protecția Concurenței și Consumatorilor din Polonia (UoKiK) a avut un impact semnificativ asupra activității Consiliului Concurenței din Republica Moldova. Multiplele inițiative din partea partenerilor polonezi au adus un aport valoros în creșterea competențelor noastre instituționale.

UoKiK a oferit Consiliului Concurenței din Moldova suport multiaspectual în diferite domenii: efectuarea studiilor de piață, investigarea practicilor anticoncurențiale, aplicarea legislației în domeniul ajutorului de stat, aplicarea legislației ce ține de practicile comerciale neloiale.

Colegii din Polonia au fost inițiatorii creării unei platforme regionale de cooperare între autorități de concurență din Europa Centrală și de Est, scopul principal fiind acordarea suportului pentru autorități din Moldova și Ucraina în eforturile lor de aliniere la practicile Uniunii Europene.

De asemenea, colaborarea strânsă cu UoKiK a promovat autoritatea de concurență din Republica Moldova la nivel regional, consolidându-ne poziția și vizibilitatea în cadrul rețelelor internaționale de concurență. Aceste relații bilaterale nu numai că ne-au ajutat să învățăm din experiențele colegilor polonezi, dar ne-au și oferit ocazia să contribuim activ la discuțiile și inițiativele regionale privind politicile de concurență.

3. *Platforma regională în domeniul concurenței înființată în aprilie 2023 prin semnarea MEMORANDULUI DE COOPERARE REGIONALĂ ÎN DOMENIUL POLITICII DE CONCURENȚĂ*

Noua platformă de cooperare regională a fost concepută de autoritatea de concurență din Polonia ca o bază sigură de suport pentru Consiliul Concurenței al Republicii Moldova și

Comitetul Antimonopol din Ucraina în realizarea angajamentelor asumate de cele două state în contextul parcursului lor european. Este o platformă solidă de schimb de experiență pentru autoritățile de concurență din 11 state ale Europei de Est și Centrale: Austria, Cehia, Estonia, Letonia, Lituania, Polonia, România, Slovacia, Ungaria, precum și cele 2 state candidate la aderarea la Uniunea Europeană - Republica Moldova și Ucraina.

Platforma regională a fost lansată în aprilie 2023 în Varșovia. Deja în 2023, în cadrul ei au fost organizate mai multe evenimente comune:

- *Întâlnirea șefilor de autorități din regiune – 18-19 aprilie 2023, Varșovia, Polonia*
- Două workshop-uri regionale ale căror gazdă a fost Consiliul Concurenței din Moldova care s-au desfășurat la Chișinău în mai și iunie 2023 cu participarea reprezentanților de la 10 autorități semnatare.
- *Atelierul de lucru dedicat schimbului de experiență și preluării celor mai bune practici privind studiile de piață, monitorizarea și piețele digitale, desfășurat la Varșovia, Polonia, în perioada 28.11 - 01.12.2023.*
- *Atelierul de lucru dedicat licitațiilor truate, practicilor comerciale neloiale și altor aspecte juridice specifice domeniului concurențial, găzduit de Consiliul Concurenței al Republicii Moldova la Chișinău în perioada 12-14 decembrie 2023.*

4. Rețeaua Internațională de Concurență (ICN)

Rețeaua Internațională de Concurență (ICN) este o platformă globală ce reunește autorități de concurență din întreaga lume, facilitând schimbul de cunoștințe și bune practici în domeniul concurenței.

Consiliul Concurenței a participat la cea de-a 22-a Conferință Anuală a Rețelei Internaționale de Concurență (ICN), desfășurată la Barcelona, Spania, în perioada 16-20 noiembrie 2023. Principalele teme ale conferinței au fost digitalizarea piețelor, sustenabilitatea, relația dintre concurență și reglementarea piețelor digitale, precum și noile tehnici de detectare a cartelurilor și a altor încălcări concurențiale. În cadrul evenimentului, Republica Moldova a împărtășit practicile și experiența sa în cadrul panelului „Declanșarea inspecțiilor din oficiu: depășirea clementei”. Președintele Consiliului Concurenței a prezentat experiența specifică a Republicii Moldova în condițiile unui nivel redus de aplicare la clemență și practica inițierii investigațiilor din oficiu privind potențialele încălcări de cartel.

5. Organizația pentru Cooperare și Dezvoltare Economică (OECD)

- În perioada 6-8 decembrie 2023, reprezentanții Consiliului Concurenței au participat la cel de-al 22-lea Forum Mondial al Organizației pentru Cooperare și Dezvoltare Economică (OCDE) pentru Concurență, desfășurat la Paris, Franța. Programul vizitei a inclus o serie de întâlniri bilaterale și multilaterale, în cadrul cărora au fost discutate oportunitățile de cooperare viitoare în domeniul politicilor concurențiale și necesitatea implementării unor reforme specifice, având în vedere Memorandumul de înțelegere între Republica Moldova și OCDE.

▪ De asemenea, este important de menționat că, în premieră, Consiliul Concurenței al Republicii Moldova a fost selectat ca instituție gazdă pentru organizarea unui eveniment sub egida Centrului Regional de Concurență din Budapesta al OCDE-GVH, planificat a fi desfășurat la Chișinău în 2024.

Consiliul Concurenței este un partener constant și activ al acestui Centru Regional, luând parte la numeroase seminarii și workshop-uri organizate sub egida lui, începând din anul 2007, de la înființarea sa. În anul 2023, reprezentanții Consiliului Concurenței au beneficiat de următoarele workshop-uri, organizate de Centru:

- *Seminar de instruire „Controlul fuziunilor în vremuri de incertitudine” organizat de Centrul Regional pentru Concurență OECD-GVH din Budapesta, Ungaria, pentru perioada 13-17 februarie 2023*
- *Seminar de instruire cu tematica „, Proprietatea intelectuală și politica de concurență” organizat de Centrul Regional pentru Concurență OECD-GVH din Budapesta, Ungaria, pentru perioada 27-31 martie 2023*
- *Seminar de instruire cu tematica „, Promovarea culturii concurențiale” organizat de Centrul Regional pentru Concurență, OECD-GVH din Budapesta în colaborare cu Serviciul de Stat Antimonopol și Protecția Consumatorului din cadrul Ministerului Economiei din Republica Azerbaijan, or. Baku, Azerbaidjan, perioada 18-22 septembrie 2023*
- *Seminar de instruire cu tematica „Instrumente de detectare”, organizat de Centrul Regional pentru Concurență OECD-GVH din Budapesta, or. Budapesta, Ungaria, perioada 11-15 decembrie 2023.*

6. Conferința Națiunilor Unite pentru Comerț și Dezvoltare

În perioada 04-09 iulie 2023, Consiliul Concurenței a participat la cea de a 21-a sesiune a Grupului de lucru interguvernamental din cadrul UNCTAD ce vizează legislația și politica concurențială, care a avut loc la Geneva, Confederația Elvețiană. Conferința a fost dedicată problemele de punere în aplicare a legislației concurențiale în cazul monopsoniilor ; interacțiunea dintre concurență și politicile industriale; dreptul și politica concurenței și sustenabilitate; revizuirea consolidării capacităților și a asistenței tehnice în domeniul dreptului și politicii concurenței etc. Consiliul Concurenței a participat la eveniment cu contribuție la panelul: „*Review of capacity-building in and technical assistance on competition law and policy*”.

7. Autoritatea de concurență din Georgia

În 2023, relațiile bilaterale cu Autoritatea de Concurență din Georgia au fost consolidate prin participarea Consiliului Concurenței din Republica Moldova la a II-a Conferință Internațională Anuală privind Concurența și Protecția Consumatorului în Tbilisi, unde au fost discutate subiecte de drept concurențial și protecția consumatorilor. În cadrul unei reuniuni bilaterale, conducătorii celor două autorități au explorat oportunități de colaborare viitoare și modalități de consolidare a relațiilor bilaterale în contextul pregătirii Georgiei pentru obținerea statutului de țară candidat al UE.

Alte activități și instruirii:

Printre alte instruirii de care au beneficiat angajații Consiliului Concurenței în anul 2023, se numără:

- *Cursul de instruire cu tematica „Politica de Extindere a UE”, organizat de către CLINGENDAEL ACADEMY, or. Haga, Tarile de Jos, pentru perioada 17-22 iulie 2023*
- *Cursurile Școlii de vară pentru concurență și reglementare în domeniul concurenței (CRESSE)*
- *Atelierul de lucru TAIEX cu tematica „Deschiderea negocierilor de aderare pentru Republica Moldova”, organizat de către Comisia Europeană, Direcția Generală Vecinătate și Negocieri privind Extinderea (DGNEAR), or. Bruxelles, Belgia, perioada 09-12 iulie 2023*
- *Seminar de instruire cu tematica „Ajutor de Stat și Concurența”, organizat de către Comisia Europeană, or. Bruxelles, Belgia, perioada 01 - 04 octombrie 2023.*

Asigurarea accesării și implementării proiectelor de asistență externă pe domeniul de competență al Consiliului Concurenței

TAIEX

La inițiativa Consiliului Concurenței din Republica Moldova, cu sprijinul Instrumentului de Asistență Tehnică și Schimb de Informații al Comisiei Europene (TAIEX), în 2023 au fost organizate la Chișinău două evenimente TAIEX. Importanța tematicilor abordate a fost determinată de situația actuală a economiei Republicii Moldova, provocările stringente cu care se confruntă și necesitatea de a asigura implementarea angajamentelor asumate în parcursul aderării la Uniunea Europeană.

- ***Atelierul 'Rețele oligopol, poziția dominantă colectivă și identificarea încălcărilor normelor concurențiale" (17-18 Ianuarie 2023)***, care a întrunit sub egida sa peste 70 de participanți - experți ai Consiliului Concurenței din România, reprezentanți ai Consiliului Concurenței al Republicii Moldova și ai Agenției Naționale pentru Reglementare în Energetică a Republicii Moldova.
- ***Atelierul „Controlul indirect și influența decisivă asupra întreprinderilor, entităților economice unice și interacțiunea cu proprietățile interconectate” (16-17 Februarie 2023)***, cu participarea experților din Croația, România și Germania și reprezentanților Consiliului Concurenței al Republicii Moldova, Serviciului Prevenirea și Combaterea Spălării Banilor (în continuare - SPCSB) și ai Organizației pentru Dezvoltarea Sectorului Întreprinderilor Mici și Mijlocii (în continuare - ODA).

Programul USAID Reforme Instituționale și Structurale în Moldova (MSRA)

La data de 14 noiembrie 2023, Consiliul Concurenței și Programul USAID „Proiectul Reforme Instituționale și Structurale în Moldova (MSRA)” au semnat un Acord de înțelegere, conform căruia Programul MSRA va asista Consiliul în evaluarea proceselor interne și identificarea soluțiilor optime de digitalizare, și ulterior dezvoltarea unui Sistem automatizat de

management al documentelor și cazurilor.

Uterior, USAID prin intermediul MSRA va sprijini alte inițiative ce au ca scop dezvoltarea capacităților instituționale ale Consiliului Concurenței, inclusiv dezvoltarea unei noi pagini web oficiale a Consiliului Concurenței, implementarea Standardului Internațional ISO 37001, Sistemul de Management Anti-Mtă, elaborarea unei noi strategii de comunicare, etc.

IX. CAPACITATEA INSTITUȚIONALĂ A CONSILIULUI CONCURENȚEI

Evaluarea externă a Consiliului Concurenței

Pe parcursul anului 2023, cu suportul Delegației Uniunii Europene în Republica Moldova, a fost realizat un proiect de evaluare externă a capacităților instituționale ale autorității.

Proiectul TAIEX Peer-Review al Consiliului Concurenței a fost implementat urmare a acordării în iunie 2022, de către Uniunea Europeană Republicii Moldova a statutului de țară candidat. Scopul proiectului a rezidat în analiza gradului de eficiență și capacitatea instituției de a îndeplini sarcinile și responsabilitățile în conformitate cu legislația în vigoare.

În acest sens, a fost luată decizia de a efectua un Peer-review al Consiliului Concurenței, care urma să acorde suport autorității în implementarea standardelor internaționale și a celor mai bune practici în domeniul politicilor de concurență. Analiza compatibilității instituțiilor naționale cu aquis-ul UE conform prevederilor DCFTA/Acordul de Asociere, Capitolul 10, în special (și nu exclusiv) articolele 333-338 și prevederile privind ajutorul de stat.

Scopul primordial al evaluării externe a fost de a ajuta autoritatea să elaboreze noi documente strategice și noi indicatori de performanță și un sistem de evaluare; să transpună mecanismele internaționale relevante și cadrele existente pentru a reduce impactul negativ al „persoanelor” cu influență substanțială asupra piețelor; să stabilească un sistem intern de identificare și soluționare a cauzelor de ineficiență a proceselor de investigație în cadrul Consiliului și pentru a îmbunătăți cooperarea cu sistemul judiciar și alte instituții.

În acest sens, echipa de experți selectați de Delegația Uniunii Europene în Republica Moldova, formată, după cum urmează: **Cosmin BALACURENCO**, Team Leader a echipei, Consiliul Concurenței din România, **Cristina BUTACU**, Consiliul Concurenței din România, **Irma URMONAITE**, Autoritatea de concurență din Lituania și **Patrycja SOBCZAK**, Autoritatea națională de concurență din Polonia, au realizat mai multe întrevederi/ședințe bilaterale cu reprezentanți ai autorităților publice centrale și de drept atât în cadrul misiunilor desfășurate la Chișinău în perioada septembrie-noiembrie 2023, cât și în cadrul ședințelor on line. Discuțiile au fost axate pe colaborarea acestora cu Consiliul Concurenței, problemele cu care se confruntă și potențialele recomandări care urmează a fi întreprinse întru elucidarea acestora.

La data de 29 decembrie 2023 raportul final de evaluare externă a Consiliului Concurenței a fost transmis către părți: Delegației Uniunii Europene în Republica Moldova, Consiliului Concurenței, Președinției și Parlamentului Republicii Moldova.

Organizare și resurse umane

Conform structurii, Consiliul Concurenței este constituit din Plenul Consiliului Concurenței, aparatul executiv (format din 11 subdiviziuni specializate în domeniul concurenței și ajutorului de stat, 7 subdiviziuni operaționale și 3 subdiviziuni teritoriale, care activează în regiunile Nord, Sud și Căgăuzia). În exercitarea atribuțiilor sale, Consiliul Concurenței este organizat în direcții și oficii teritoriale, în conformitate cu structura organizatorică a Consiliului

Concurenței, care rămâne neschimbată din anul 2019, cu un efectiv limită de personal de 130 de unități.

Tabelul 6

Gradul de acoperire cu personal la finele anului 2023

Subdiviziunea structurală	Numărul de unități		Gradul de acoperire
	aprobate	ocupate	
Conducere			
Plenul Consiliului Concurenței	5	5	100%
Aparatul Executiv	1	0	0%
Direcțiile specializate, total:	90	42	46,7%
<i>Direcțiile de concurență</i>	45	22	48,9%
<i>Direcțiile de ajutor de stat</i>	25	8	32%
<i>Direcția Oficiu Teritoriale</i>	12	8	66,7%
<i>Direcția Juridică</i>	8	4	50%
Direcțiile operaționale	34	17	50%
Total:	130	64	49,2%

La finele anului 2023, numărul total de angajați al Consiliului Concurenței alcătuiește 64 de persoane, dintre care 5 persoane cu statut de demnitari publici, 56 de persoane care dețin statut de funcționar public (dintre care 42 cu atribuții de investigare și 14 cu atribuții administrative) și 3 persoane care fac parte din personalul tehnic.

În anul 2023, se evidențiază un nivel relativ scăzut de ocupare a funcțiilor publice în cadrul Consiliului Concurenței, în deosebi a funcțiilor de execuție.

Astfel, în perioada specificată, au fost ocupate 12 funcții (3 funcții de demnitate publică, 1 funcție publică de conducere și 8 funcții publice de execuție).

Tabelul 7

Gradul de acoperire cu personal în dependență de nivelul funcțiilor ocupate pentru anul 2023

	Funcție de demnitate publică	Funcție publică de conducere de nivel superior	Funcție publică de conducere	Funcție publică de execuție	Post de deservire tehnică	Total efectiv persoane
Efectivul-limită de personal la 31.12.2023, unități	5	1	35	84	5	130
Funcții publice / posturi ocupate la 31.12.2023, persoane	5	0	25	31	3	64
Gradul de ocupare a funcțiilor publice / posturilor, %	100	0	71,4	36,9	60	49,2

Gradul de acoperire cu personal în dinamică

Anul	Unități aprobate conform schemei de încadrare	Efectiv angajați	Pondere, %
2019	130	90	69,2%
2020	130	83	63,8%
2021	130	72	55,3%
2022	130	66	50,8%
2023	130	64	49,2%

Dintre procedurile de ocupare a funcțiilor publice în cadrul Consiliului Concurenței, în anul 2023, a prevalat procedura de ocupare a funcțiilor prin concurs. Au fost scoase la concurs 29 de funcții publice, dintre care au fost ocupate 9 (8 funcții publice de execuție și 1 funcție publică de conducere).

Cu toate că au fost desfășurate în permanență concursuri de angajare, se observă o pondere foarte joasă de ocupare a funcțiilor publice. Cauzele capacității reduse a autorității de a acoperi necesarul de personal se datorează complexității activității din toate sectoarele economiei naționale, nivelului de salarizare neconcordanț complexității atribuțiilor și competențelor solicitate de activitatea ce urmează a fi desfășurată, volumului mare de muncă pentru personalul existent și un număr redus de candidați la concursurile pentru funcțiile publice vacante, în mod special, pentru cele de execuție.

O bună parte din angajații care au încetat raporturile de serviciu cu Consiliul Concurenței în anul 2023, au plecat să activeze în cadrul altor autorități cu un nivel de salarizare mai mare sau în sectorul privat. În prezent, Consiliul Concurenței se confruntă cu o insuficiență de personal calificat.

Pe parcursul anului 2023 au fost încetate 16 rapoarte de serviciu, dintre care 12 rapoarte au încetat prin demisie, 1 raport - eliberare prin promovare, 1 raport - încetarea termenului de detașare și 2 rapoarte- încetarea mandatului.

Fluctuația personalului

Anii	2019	2020	2021	2022	2023
Fluctuația	25%	13,6%	17,7 %	28,2%	18,75%

Fluctuația personalului pentru anul 2023 a constituit 18,75%. Începând cu anul 2021 gradul de fluctuație a personalului din cadrul Consiliului Concurenței este mare, ceea ce poate afecta atingerea obiectivelor și a indicatorilor de performanță per autoritate, precum și scăderea memoriei instituționale.

Cu referire la vârsta medie a angajaților per autoritate, menționăm că aceasta a constituit în anul de raportare 40,5 ani.

Consiliul Concurenței pledează pentru o politică de egalitate de gen și de tratament egal între bărbați și femei în procesul de recrutare și de gestionare a resurselor umane. În ansamblu,

personalul Consiliului Concurenței este preponderent de gen feminin, respectiv, în anul 2023 ponderea femeilor a fost de 54,7% iar cea a bărbaților a fost de 45,3%

Tabelul 10

Personalul Consiliului Concurenței în dependență de funcțiile ocupate pe genuri

Anul	Total angajați	Bărbați	Ponderea	Femei	Ponderea	Nr. angajați funcții de conducere, dintre care:			
						Bărbați	Ponderea	Femei	Ponderea
2023	64	29	45,3%	35	54,7%	15	50%	15	50%

Un alt element esențial pentru o activitate de succes a autorității de concurență este experiența personalului în domeniu. În conformitate cu studiile internaționale realizate de către OECD formarea profesională a unui specialist în domeniul concurenței, durează de la 3 până la 5 ani (în unele domenii specifice, chiar și mai mult de 10 ani) de activitate în cadrul autorității de concurență. Respectiv, angajații cu o vechime mai mică de 3 ani de activitate în cadrul autorității de concurență sunt clasificați ca ”începători”.

Tabelul 11

Structura personalului, în funcție de vechimea în muncă în domeniul concurenței și ajutorului de stat (anul 2023)

Vechimea în muncă	Persoane
începător < 3 ani	9
formare profesională avansată 3 - 5 ani	7
calificat 6 – 10 ani	20
înalt calificat > 10 ani	6
Total:	42

Reieșind din analiza din tabelul de mai sus, conchidem faptul că dintre angajații Consiliului Concurenței cu funcții de investigare, pot fi calificați ca „începători” 9 persoane, având o vechime în muncă în cadrul autorității mai mică de 3 ani, iar 7 sunt în proces de formare profesională avansată, cu o vechime de muncă în cadrul autorității, cuprinsă între 3 și 5 ani.

La personalul „calificat” și „înalt calificat”, pot fi atribuiți doar 26 de persoane cu funcții de investigare, cu o vechime de muncă în cadrul autorității cuprinsă între 6 și 10 ani, care reprezintă nucleul ce asigură păstrarea memoriei instituționale, transmiterea experienței și cunoștințelor către ceilalți angajați.

În contextul consolidării instituționale, Consiliul Concurenței tinde să asigure organizarea și desfășurarea activităților de instruire necesare pentru un nivel corespunzător de formare și dezvoltare profesională a angajaților săi. Activitățile de instruire de diferite tipuri și forme sunt organizate în vederea aprofundării și actualizării cunoștințelor, dezvoltării abilităților și modelării aptitudinilor/ comportamentelor necesare pentru exercitarea eficientă a atribuțiilor de serviciu. Astfel, pe parcursul anului 2023, 67 de funcționari ai Consiliului Concurenței au

beneficiat de 5771 de ore de instruire.

Tabelul 12

Tipul și numărul de ore de instruire

Tipul instruirilor	Nr. de persoane care au participat	Numărul de ore de instruire
Interne	62	3720
Externe	43	2051

Luând în considerare Opiniile CE, printre prioritățile stabilite de Consiliul Concurenței a fost fortificarea capacităților administrative ale Consiliului Concurenței. Astfel, pe parcursul anului 2023, angajații Consiliului Concurenței au participat la 75 de sesiuni de instruire, dintre care:

- 52 sesiuni de instruire externe (36 în țară și 16 peste hotare), organizate de către instituțiile publice naționale și partenerii internaționali
- 23 sesiuni de instruire interne, moderate de către formatorii interni ai instituției cât și de experți internaționali.

În baza acordurilor și contractelor de colaborare cu alte instituții, Consiliul Concurenței, organizează stagii de practică pentru studenții și masteranzii din diferite instituții de învățământ. În perioada de referință, de aceste stagii au beneficiat studenții de la Universitatea de Stat din Moldova.

Asigurarea condițiilor de muncă

În ceea ce privește asigurarea angajaților cu condiții de muncă normale, prin efectuarea reparației și prin dotarea cu tehnică de calcul necesară pentru desfășurarea activității, menționăm că în luna decembrie a anului 2023 a fost finalizată reparația sediului Consiliului Concurenței.

Totodată, menționăm faptul că pe parcursul anului, munca în contextul lucrărilor continue de reparație capitală, a constituit un factor nefavorabil și stagnant în procesul desfășurării activității de către angajații Consiliului Concurenței, fapt care s-a reflectat și în rezultatele instituției diminuând astfel numărul investigațiilor finalizate comparativ cu anii precedenți.

Amintim că condițiile de muncă nefavorabile au constituit unul din motivele determinante pentru care fluctuația cadrelor a ajuns la un nivel de 28,2% în anul 2022, diminuându-se până la 18,75% în anul 2023.

Prin urmare, asigurarea angajaților cu condiții de muncă normale prin efectuarea reparației a constituit una din prioritățile stabilite de către Consiliul Concurenței pentru anul 2023, și cu succes implementate. Este de menționat că economiile rezultate din reparație au permis procurarea echipamentului tehnic pentru birou.

Măjor este redată în imagini, diferența esențială dintre condițiile de muncă anterioare și cele de care beneficiază în prezent angajații Consiliului Concurenței.

Condițiile de muncă inițiale:

Condițiile de muncă după renovare:

X. IMPLEMENTAREA ANGAJAMENTELOR PRIVIND PARCURSUL EUROPEAN AL REPUBLICII MOLDOVA PE DOMENIILE DE COMPETENȚĂ ALE CONSILIULUI CONCURENȚEI

Aplicarea și respectarea regulilor UE în domeniul concurenței asigură un mediu economic echitabil și prosper pentru toți actorii implicați, prin protejarea acestora împotriva practicilor comerciale neloiale sau abuzive, încurajând inovarea, investițiile și creșterea economică. Politica în domeniul concurenței și ajutorului de stat constituie unul din capitolele fundamentale ale acquis-ului UE ce urmează a fi integrate în legislația și practicile Republicii Moldova în contextul parcursului său european.

În acest sens, Consiliul Concurenței, în calitate de instituție coordonatoare **Grupului de lucru 8Bltica în domniul concurenței**, în conformitate cu dispozițiile *Htărârii Guvernului nr. 868/2022 privind aprobarea Mecanismului de coordonare a procesului de integrare europeană a Republicii Moldova și a componentei grupurilor de lucru implicate în asigurarea implementării Mecanismului de coordonare a procesului de integrare europeană a Republicii Moldova*, a desfășurat o activitate susținută în îndeplinirea activităților specifice și a sarcinilor prioritare legate de implementarea cerințelor de aderare la Uniunea Europeană.

În special, Consiliul Concurenței a fost implicat activ în îndeplinirea cerințelor și a rolului atribuit domeniului concurenței și ajutorului de stat în procesul de integrare europeană a Republicii Moldova.

Consiliului Concurenței i-a fost atribuit un rol cheie în implementarea planurilor de acțiuni elaborate în vederea coordonării eforturilor autorităților naționale, precum:

- Planul de acțiuni pentru implementarea celor 9 condiții formulate de către Comisia Europeană. Proiectul planului a fost discutat la ședința Comisiei Naționale pentru Integrare Europeană (CNIE) din 13 iulie 2022 și a fost adoptat la 4 august 2022.
- Planul măsurilor pentru limitarea influenței excesive a intereselor private asupra vieții economice, politice și publice (deoligarhizare), aprobat de către Comisia Națională pentru Integrare Europeană la data de 26 mai 2023,
- Plan de acțiuni privind ridicarea nivelului de pregătire pentru aderare la Uniunea Europeană și aliniere la legislația UE pe cele 33 de capitole din acquis
- Planul de acțiuni *deltas* „Implementation of the 9 recommendations of the European Commission formulated in the context of granting candidate status for accession to the European Union”.
- Setul de măsuri pe termen scurt pentru accelerarea procesului de integrare europeană care răspund recomandărilor din Raportul CE privind extinderea UE 2023.

Potrivit planurilor de acțiuni aprobate Consiliul Concurenței a fost responsabil de un șir de acțiuni, în special în vederea implementării angajamentului de „deoligarhizare” prin eliminarea influenței excesive a intereselor private asupra vieții economice, politice și publice, printre care: 1. Analiza practicilor internaționale relevante, mecanismelor și cadrelor

existente pentru a reduce impactul negativ al „persoanelor cu influență substanțială” („oligarhi”) asupra piețelor. 2. Combaterea concentrării proprietății media și a finanțării ne transparente a massmedia pentru a garanta pluralismul mediatic. 3. Consolidarea capacităților instituționale de monitorizare a comportamentului persoanelor cu influență excesivă asupra vieții economice și de combatere a practicilor abuzive utilizate de acestea pe piețe.

Un capitol separat și anume Capitolul 8 Politica în domeniul concurenței, i-a revenit Consiliului Concurenței în Planul național de acțiuni pentru aderarea Republicii Moldova la Uniunea Europeană pe anii 2024-2027. Proiectul capitolului dat a fost elaborat de Consiliul Concurenței și cuprinde acțiuni și măsuri de implementare care reflectă angajamentele relevante domeniului concurență și ajutor de stat ce derivă din Acordul de Asociere RMUE, Agenda de asociere RM- UE, și în special prevederile relevante ale Opiniei Comisiei Europene pe marginea cererii de aderare a RM la UE din 17 iunie 2022 (criteriul politic și economic) și cele de-a doua parte a Opiniei Comisiei Europene din 1 februarie 2023.

În contextul recomandărilor formulate în Opiniile Comisiei Europene și Opinia finală privind limitarea influenței economice și politice excesive în viața publică (dezoligarhizare), adoptat de Comisia de la Veneția la cea de-a 135-a sesiune plenară (Veneția, 9-10 iunie 2023), activitatea Consiliului Concurenței a fost orientată în implementarea prioritară a acestora și anume: alinierea legislativă suplimentară prin armonizarea cadrului normativ secundar, desfășurarea activității de investigare în privința practicilor anticoncurențiale, al controlului concentrărilor economice și al ajutoarelor de stat, dezvoltarea capacității administrative, inclusiv fortificarea capacității Consiliului Concurenței în identificarea și sancționarea concentrărilor economice nenotifyate Consiliului Concurenței, ce ar putea fi calificate ca incompatibile cu mediul concurențial, precum și sensibilizarea furnizorilor de ajutoare cu privire la normele privind ajutoarele de stat.

Adițional, în contextul exercițiului de atribuire a instituției, unității, și persoanei responsabile pentru fiecare act juridic din acquis-ul UE, conform instrucțiunilor prezentate în Liniile de orientare elaborate de MAEIE, fiecare act juridic din Directoriul UE al Capitolului 8/ Politica în domeniul concurenței (din totalul de 364 de acte), a fost asociat angajărilor Consiliului Concurenței. Totodată, angajărilor Consiliului Concurenței i-au fost atribuite acte ale Directoriului UE, în cadrul următoarelor Grupuri de lucru, după cum urmează: Grupul de lucru 4/Libera circulație a capitalului – 1 act, Grupul de lucru 11/ Agricultură și dezvoltarea rurală, Grupul de lucru 20/ Politica industrială și antreprenorială – 47 de acte, Grupul de lucru 24/ Justiție, libertate și securitate – 1 act și Grupul de lucru 28/ Protecția consumatorilor și sănătății - 1 act.

Odată cu luarea deciziei istorice a Consiliului European din 14 decembrie 2023, privind deschiderea negocierilor de aderare la Uniunea Europeană cu Republica Moldova, a demarat procesul de pregătire a negocierilor de aderare, iar Capitolul 8/Politica în domeniul concurenței a fost inclus în lista primelor capitole pentru procesul de screening. Acest exercițiu a impus consolidarea tuturor eforturilor în vederea realizării în termeni proximi și restrângerea exercițiului de examinarea analitică a acquis-ului Uniunii Europene (UE).

La data de 8.11.2023 a fost publicat primul Raport pe țară al Comisiei Europene privind extinderea UE 2023: [Raportul pe 2023 privind Republica Moldova Care însoțește documentul Comunicarea Consiliului către Parlamentul European, Consiliu, Economic și Social și Comitetul Regiunilor Comunicarea din 2023 privind politica de extindere a UE.](#)

În cadrul acestui document Comisia Europeană a prezentat pentru Capitolul 8: Politica în domeniul concurenței, următoarele constatări: „Moldova are un anumit nivel de pregătire în domeniul politicii în domeniul concurenței. În perioada de raportare s-au înregistrat progrese limitate. În aprilie 2023, Legea concurenței a fost modificată. Consiliul Concurenței nu dispune de personal suficient și continuă să se confrunte cu constrângeri în ceea ce privește resursele umane și capacitatea sa de a efectua investigații și de a monitoriza punerea în aplicare a legislației.”

În acest context, Comisia Europeană a emis recomandări specifice pentru Republica Moldova, care includ în special:

- alinieră cadrul legislativ la acquis-ul în materie de antitrust, fuziuni și ajutoare de stat;
- să sporească transparența ajutoarelor de stat acordate de guvern și să alinieze în continuare schemele de ajutoare de stat în vigoare la acquis-ul UE, inclusiv la cele aplicate în zonele economice libere;
- consolidarea capacității administrative și instituționale a Consiliului Concurenței.

Totodată, în raport este menționată necesitatea unei alinieri suplimentare la politica UE în domeniul concurenței, în special în ceea ce privește revocarea membrilor Consiliului Concurenței și nivelul amenzilor care pot fi aplicate, și în domeniul ajutorului de stat în ceea ce privește ajutoarele pentru repararea pagubelor provocate de calamități naturale sau de evenimente extraordinare, notificarea cărora este imperativă în conformitate cu legislația UE.

Întru realizarea angajamentelor asumate de Republica Moldova în parcursul său european, cu considerarea recomandărilor și constatărilor prezentate Comisia Europeană, precum și de echipa de experți selectați de Delegația Uniunii Europene în Republica Moldova în cadrul raportului de evaluare externă, Consiliul Concurenței și-a stabilit acțiunile prioritare pentru anul următor, acestea fiind redactate la capitolul „Priorități pentru anul 2024” din prezentul raport.

PRIORITĂȚI PENTRU ANUL 2024

Având în vedere evoluțiile și rezultatele din 2023, precum și recomandările Comisiei Europene și ale experților Peer-review, Consiliul Concurenței își propune pentru 2024 realizarea următoarelor direcții prioritare, încadrate în patru obiective specifice Planului de acțiuni pentru 2024:

- I. Eficientizarea aplicării legislației în domeniul concurenței și ajutorului de stat, inclusiv prin:
 - Concentrarea eforturilor de investigare pe domenii prioritare pentru economia Republicii Moldova, cu un accent deosebit pe problemele complexe din domeniul concurenței și ajutorului de stat
 - Finalizarea cel puțin a 2-3 investigații de importanță majoră inițiate în perioadele precedente
 - Sporirea eficienței investigațiilor desfășurate de către Consiliul Concurenței și îmbunătățirea calității actelor emise
 - Desfășurarea studiilor de piață în domenii prioritare (domeniul medicamentelor de uz uman, producerea și comercializarea culturilor cerealiere și oleaginoase, acces în rețele de comercializare pentru producători agricoli și de produse alimentare).

- II. Armonizarea cadrului normativ național în domeniile de competență și asigurarea realizării angajamentelor asumate de Consiliul Concurenței în procesul de aderare la UE, inclusiv:
 - Conducerea activităților în cadrul Grupului de lucru nr. 8 în procesul de pregătire și desfășurare a negocierilor de aderare la Uniunea Europeană
 - Elaborarea noilor acte normative și ajustarea cadrului normativ existent în vederea armonizării legislației naționale din domeniul concurenței și ajutorului de stat cu legislația Uniunii Europene în acord cu prevederile Planului național de acțiuni privind realizarea criteriilor de aderare a Republicii Moldova la Uniunea Europeană
 - Alinierea schemelor de ajutor de stat existente, în special celor legate de activitatea Zonelor Economice Libere.

- III. Consolidarea capacităților instituționale ale Consiliului Concurenței, inclusiv:
 - Stabilizarea situației privind fluctuația personalului
 - Inițierea procesului de digitalizare a activității Consiliului Concurenței
 - Elaborarea și începerea implementării unei noi strategii de dezvoltare instituțională ale Consiliului Concurenței în baza recomandărilor din raportul de evaluare externă
 - Lansarea proiectului Twinning „*Strengthening the institutional capacities of the Competition Council to enforce the competition and state aid policy in line with*

the EU best practices”.

IV. Creșterea nivelului de sensibilizare/ conștientizare a societății cu privire la cultura concurențială, inclusiv:

- Elaborarea și implementarea unei noi strategii de comunicare și promovare
- Desfășurarea continuă a evenimentelor și campaniilor de informare și sensibilizare.

RAPORTUL NARATIV

Privind executarea bugetului la situația din 31 decembrie 2023 a Consiliului Concurenței

F1F3: 0411 Servicii generale economice și comerciale

P1P3: 5005 Protecția concurenței

P3: 00117 Protecția concurenței

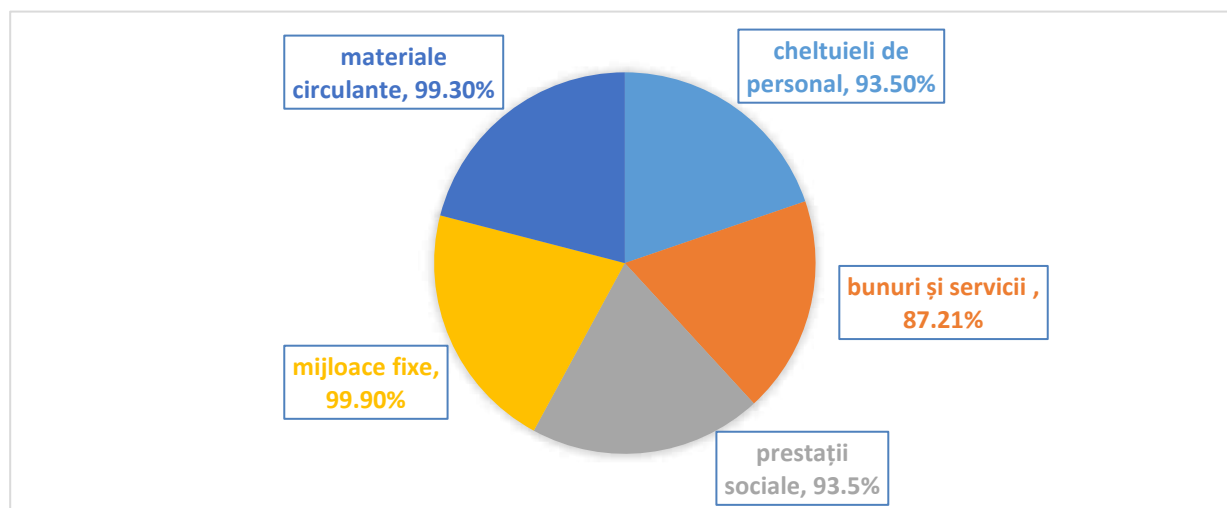
I. Descrierea generală a executării bugetului

Limitele aprobate pentru anul 2023 pentru Consiliul Concurenței conform Legii bugetului de stat pentru anul 2023 nr.359 din 22 decembrie 2022 constituie **39 696,7 mii lei**. În rezultatul rectificării legii bugetului de stat pentru anul 2023, limitele au fost majorate cu **959,6 mii lei**, fiind stabilite în sumă **40 656,3 mii lei**, distribuite după cum urmează:

(mii lei)

		Aprobat	Precizat	Executat 31.12.2023	Rata executării
149 800	Finanțare de la buget	39 196,7	39 756,3	37 229,8	93,65
142 310	Încasări de la prestarea serviciilor cu plată	500,0	900,0	1 453,1	161,46
	TOTAL venituri	39 696,7	40 656,3	38 682,9	95,15
Clasa 2	Cheltuieli	25 237,8	27 127,4	25 169,5	92,78
Subclasa 21	Cheltuieli de personal	22 671,3	23 630,9	22 092,4	93,49
Subclasa 22	Bunuri și servicii	2 120,5	3 050,5	2 660,3	87,21
Subclasa 27	Prestații sociale	446,0	446,0	416,8	93,45
Clasa 3	Active nefinanciare	14 458,9	13 528,9	13 513,4	99,89
Subclasa 31	Mijloace fixe	14 000,0	13 146,4	13 133,8	99,90
Subclasa 33	Stocuri de materiale circulante	458,9	382,5	379,6	99,25
	TOTAL	39 696,7	40 656,3	38 682,9	95,15

Executarea bugetului pentru perioada raportată la capitolul venituri este la nivel de 95,15% și la capitolul cheltuieli de 95,15 %.

În anul curent Ministrul Finanțelor a inițiat procedura de modificare a Legii bugetului de stat pentru anul 2023. În acest context au fost înaintate propuneri pentru ajustarea veniturilor cu + 400, 0 mii lei și cheltuielilor de personal cu +959,6 mii lei:

(mii lei)

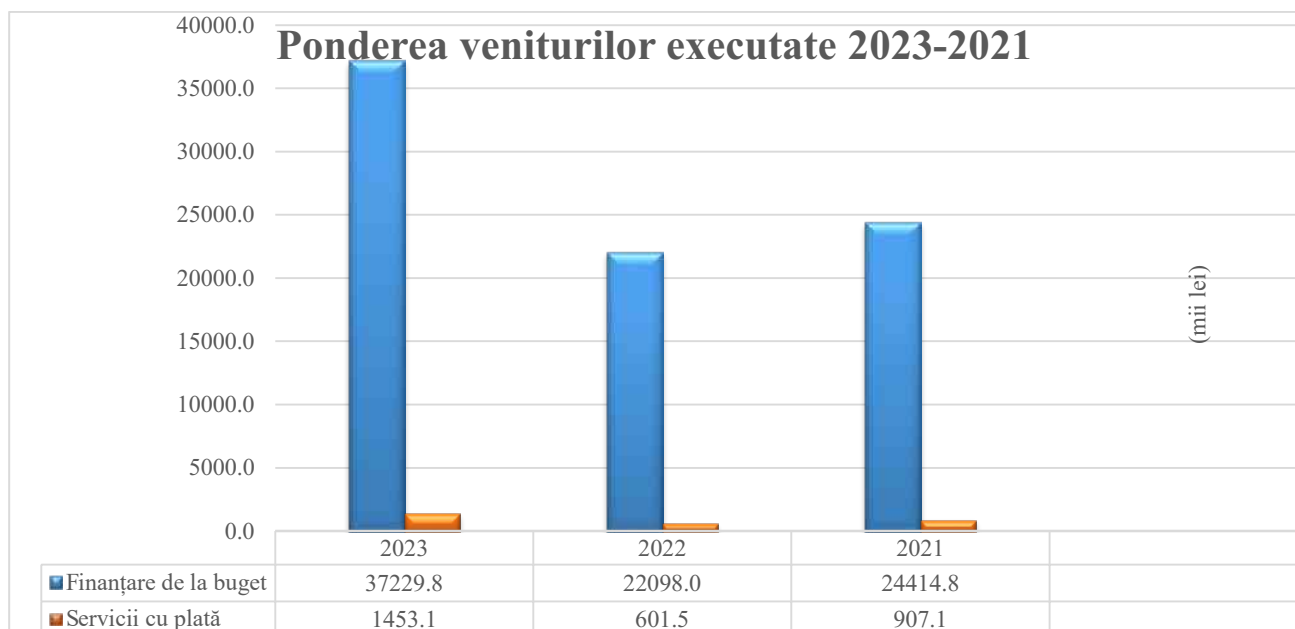
K6		Aprobat 2023	Propuneri de ajustare	Precizat 2023
142.310	Încasări de la prestarea serviciilor cu plată	500,0	+ 400,0	900,0
21	Cheltuieli de personal		+959,6	

Veniturile executate pentru anul 2023 comparativ cu anii 2022-2021

		executat		
		2023	2022	2021
	Venituri, total	38 682,9	22 699,5	24 321,1
142 310	Încasări de la prestarea serviciilor cu plată	1 453,1	601,5	907,1
149 800	Finanțare de la buget	37 229,8	22 098,0	23 414,8

(mii lei)

Încasările de la prestarea serviciilor cu plată sunt formate din încasări din taxele de notificare a concentrărilor economice. Valorificarea alocațiilor bugetare executate pentru anul 2023 constituie 161,46 %, comparativ cu anul 2022 – 114,3 % și 2021 – 95,8 %.

Ponderea cea mai mare din veniturile executate revin veniturilor finanțate de la bugetul de stat, care au fost executate în sumă de 37,2mii lei.

Veniturile efective pentru anul 2023 comparativ cu perioada similară 2022 – 2021

		Efective (mii lei)		
		2023	2022	2021
	Venituri efective, total	37 995,9	22 584,9	25 428,6
142 310	Încasări de la prestarea serviciilor cu plată	703,1	486,4	1 322,2
149 200	Venituri de la active intrate cu titlul gratuit			691,6
149 300	Venituri din reevaluarea activelor	63,0		
149 500	Venituri din recuperarea daunei materiale		0,568	
149 800	Finanțare de la buget	37 229,8	22 098,0	23 414,8

Veniturile efective pentru perioada raportată constituie **37 995,9** mii lei și sunt formate din 142.310 „Încasări de la prestarea serviciilor cu plată” – 703,1 mii lei; 149.300 „Venituri din reevaluarea activelor” – 63,0 mii lei; 149.800 „Finanțare de la buget” – 37 229,8 mii lei. Se denotă o majorare semnificativă pe eco 142.310 „Încasări de la prestarea serviciilor cu plată” – motivul fiind mai multe operațiuni de notificări pentru concentrările economice în 2023 față de 2022. Aceste venituri sunt formate din încasări din taxele de notificare a concentrărilor economice care este percepută în baza Legii Concurenței nr. 183 din 11. 07. 2012.

Comparativ cu perioada similară pentru anul 2023 veniturile din încasările din taxele de notificare a concentrărilor economice sunt mai mari cu 216,7 mii lei față de anul 2022 și mai mici cu 619,1 mii lei față de anul 2021.

Cheltuielile efective pentru anul 2023 comparativ cu perioada similară 2022 – 2021

(mii lei)

		2023	2022	2021
	Cheltuielile efective	26 994,7	22 746,8	25 052,9
211	Cheltuieli de personal	17 757,2	14 619,6	13 603,0
212	Contribuții de asigurări sociale de stat obligatorii	5 149,6	4 239,7	3 993,9
221	Bunuri – Cheltuieli privind utilizarea stocurilor	388,0	441,8	456,4
222	Bunuri și servicii	2 345,8	2 230,8	5 799,0
231	Cheltuieli privind uzura mijloacelor fixe	526,7	563,4	732,1
232	Cheltuieli privind amortizarea activelor nemateriale	240,1	253,2	243,0
273	Prestații sociale	579,3	397,8	212,5
289	Alte cheltuieli	8,1	0,56	13,0

Cheltuielile efective pentru perioada raportată constituie **26 994,7** mii lei și sunt formate din 211 „Cheltuieli de personal” – 17 757,2 mii lei; 212 „Contribuții de asigurări sociale de stat obligatorii” – 5 149,6 mii lei; 221 „Bunuri – Cheltuieli privind utilizarea stocurilor” – 388,0 mii lei; 222 „Bunuri și servicii” – 2 345,8 mii lei; 231 „Cheltuieli privind uzura mijloacelor fixe” – 526,7 mii lei; 232 „Cheltuieli privind amortizarea activelor nemateriale” – 240,1 mii lei; 273 „Prestații sociale” – 579,3 mii lei; 289 „Alte cheltuieli ale autorităților/ instituțiilor bugetare” – 8,1 mii lei.

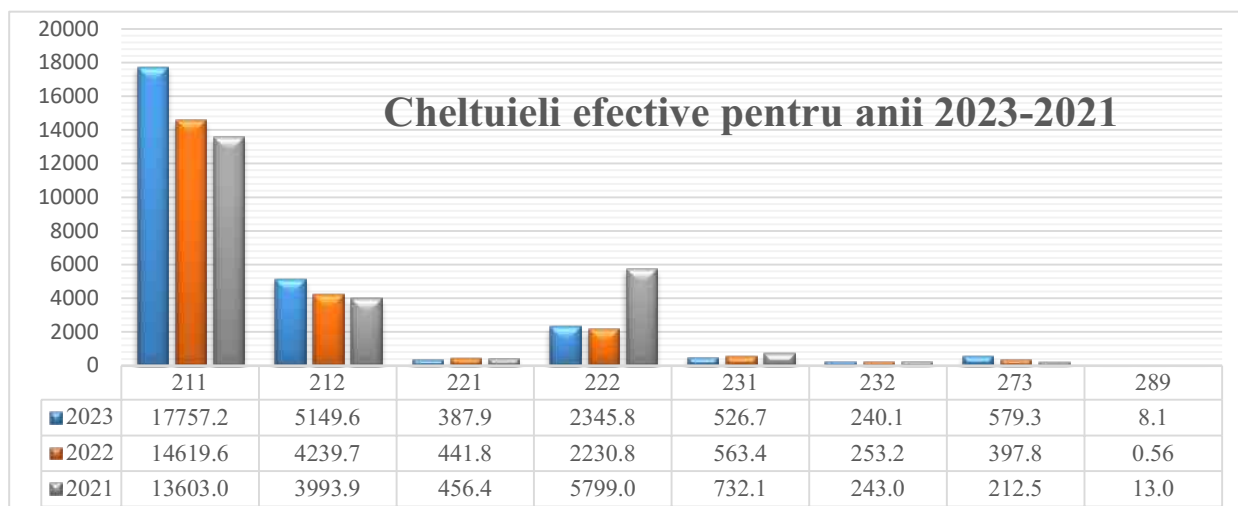
Reieșind din datele tabelului, observăm că ponderea cea mai mare în totalul cheltuielilor sunt cheltuielile de personal care total cu contribuțiile de asigurări sociale de stat obligatorii alcătuiesc 84,8 % din totalul cheltuielilor efective pentru anul 2023, 82,9% pentru 2022, 70,2 % pentru anul 2021.

Majoritatea cheltuielilor sunt finanțate din contul transferurilor de la bugetul de stat: remunerarea muncii angajaților, procurarea materialelor și bunurilor, diferite servicii, uzura pentru anul de gestiune necesare pentru buna funcționare a instituției.

Devierile cheltuielilor efective comparativ cu perioada similară 2023- 2021

(mii lei)

		2023 față de 2022	2022 față de 2021
	Cheltuielile efective	+4247,9	-2306,1
211	Cheltuieli de personal	+3137,7	+1016,6
212	Contribuții de asigurări sociale de stat obligatorii	+909,9	+245,8
221	Bunuri – Cheltuieli privind utilizarea stocurilor	-54,0	-14,6
222	Bunuri și servicii	+115,0	-3568,2
231	Cheltuieli privind uzura mijloacelor fixe	-36,7	-168,7
232	Cheltuieli privind amortizarea activelor nemateriale	-13,1	+10,2
273	Prestații sociale	+181,6	+185,3
289	Alte cheltuieli	+7,5	-12,4

II. Descrierea informației din bilanțul contabil

La început de an situația pe Activul și Pasivul bilanțului constituie **2 612,7 mii lei**, la situația din 31.12.2023 – **15 280,4 mii lei**.

Soldul mijloacelor fixe la începutul perioadei de raportare constituie **11 329,7 mii lei**. Pe parcursul anului Consiliul Concurenței a avut:

Sold mijloacelor fixe la **31.12.2023 – 23 712,2 mii lei**;

Achiziții în sumă de **1 248,1 mii lei**, inclusiv la grupa de conturi 311 „Clădiri” – **11 773,5 mii lei**, 314 „Mașini și utilaje” – **1 164,1 mii lei**, grupa de conturi 316 „Unelte și scule, inventar de producere și gospodăresc” – **83,9 mii lei**, grupa de conturi 317 ”Active nemateriale” – **0,0 mii lei**.

O componentă a activelor nefinanciare sunt mijloacele fixe, care constituie grupa de conturi 31, valoarea totală a mijloacelor fixe a anului 2023 constituie – **23 712,2 mii lei**. Contul 391 „Uzura mijloacelor fixe” suma constituie – **7 714,1 mii lei**.

Contul 392 „Amortizarea activelor nemateriale” – **1 743,8 mii lei.**

Valoarea de bilanț a mijloacelor fixe constituie –**14 254,4 mii lei**

Soldul pe contul 391”Uzura mijloacelor fixe” constituie **7 714,1 mii lei**, inclusiv:

- 391 400 ”Uzura mașinilor și utilajelor” – **3 283,8 mii lei;**
- 391 500 ”Uzura mijloacelor de transport” – **2 810,2 mii lei;**
- 391 600 ”Uzura uneltelor, sculelor și inventarului gospodăresc” – **1 614,0 mii lei;**
- 391 900 ”Uzura altor mijloace fixe” – **5,2 mii lei;**

Soldul pe contul 392 ”Amortizarea activelor nemateriale” constituie **1 743,8 mii lei.**

Gradul de uzură a activelor

	31.12.2023
Mașini și utilaje	68,10 %
Mijloace de transport	97,45 %
Unelte, scule și inventar gospodăresc	86,72 %
Active nemateriale	85,74 %
Alte mijloace fixe	100 %
În total pe entitate	87,60%

Soldul stocurilor de materiale circulante la începutul perioadei de raportare constituie **614,2 mii lei.**

- Soldul pe subclasa 33 „Stocuri de materiale circulante” la **31.12.2023 – 600,6 mii lei;**
- **Procurări** în sumă de **372,4 mii lei**, inclusiv combustibil **177,2 mii lei**, piese de schimb **2,04 mii lei**, materiale de uz gospodăresc și rechizite de birou – **157,5 mii lei** și pentru alte materiale **35,6 mii lei;**
- **Casarea** stocurilor de materiale utilizate în procesul desfășurării activității – **388,0 mii lei;**

Creanțele interne la situația din 31 decembrie 2023 constituie **425,5 mii lei.** **Datoriile interne** la situația din 31 decembrie 2023 constituie **3 225,1 mii lei.**

III. Descrierea creanțelor și datoriilor

Contul 419 „Alte creanțe ale autorităților/instituțiilor bugetare” – 425,4 mii lei.

Descifrarea creanțelor conform clasificăției economice:

(mii lei)

		Situația din 31.12.2023	Situația din 31.12.2022
222.220	Servicii de telecomunicații	0,82	0,36
222.300	Servicii de locațiune	189,2	
222.400	Servicii de transport		6,7
222.500	Servicii de reparații curente	0,48	
222.980	Servicii poștale	2,21	0,04
222.990	Servicii neatribuite altor aliniate	66,7	
316.110	Unelte și scule, inventar de producere și gospodăresc	112,3	
331.110	Procurarea combustibilului	12,7	39,6
336.110	Procurarea materialelor de uz gospodăresc și rechizitelor de birou	39,0	

339.110	Procurarea altor materiale	2,1	7,1
	Total	425,5	53,8

Grupa de conturi 519 „Alte datorii ale autorităților/instituțiilor bugetare” la finele perioadei de gestiune constituie 3 225,1 mii lei.

Descifrarea datoriilor conform clasificăției economice:

(mii lei)

		Situația din 31.12.2023	Situația din 31.12.2022	Devieri (+/-)
142.310	Încasări de la prestarea serviciilor	975,0	225,0	+750,0
211.180	Remunerarea muncii angajaților conform statelor	1 578,3	947,1	+631,3
212.100	Contribuții de asigurări sociale de stat obligatorii	457,7	274,7	+183,0
222.220	Servicii de telecomunicații	0,05		-0,05
222.300	Servicii de locațiune	0,0001	62,3	-62,3
222.400	Servicii de transport			
222.720	Deplasări peste hotare	0,013		-0,013
222.990	Servicii neatribuite altor aliniate			
273.200	Indemnizații la încetarea acțiunii contractului de muncă	211,3	35,5	+175,8
273.500	Indemnizații pentru incapacitatea temporară de muncă	2,7	16,2	-13,5
	Total	3 225,1	1 560,8	-1 664,3

finele anului având în examinare șapte notificări de examinare a concentrărilor economice comparativ cu 3 notificări la situația din 31.12.2022.

Majorarea cheltuielilor de personal este cauzată de majorarea salariilor angajaților la 01.10.2023 comparativ cu anul precedent.

De menționat ca la situația din 31.12.2023 arieratele constituie zero, toate datoriile fiind formate în luna decembrie curent.

IV. Descrierea performanței pe programe/subprogram

Modificări în structura organizatorică și efectivul-limită de personal ale Consiliului Concurenței nu au fost realizate.

În conformitate cu prevederile Hotărârii Parlamentului nr.8 din 07 februarie 2020 „Privind aprobarea structurii organizatorice și efectivului-limită de personal ale Consiliului Concurenței” efectivul-limită de personal aprobat constituie 130 de unități, din care:

- funcții de demnitate publică – 5 unități;
- funcționari publici de conducere – 36 unități,
- funcționari publici de execuție – 84 unități, personal auxiliar – 5 unități.

Persoane efectiv încadrate la situația de 31.12.2023-66 persoane. Salariu efectiv calculat în perioada de raportare este expus în tabelul de mai jos, care constituie total cu

contribuțiile de asigurări sociale de stat obligatorii suma de 22 906, 8 mii lei.

		anul 2023	anul 2022	Devieri (+ / -)
211.110	Salariul de bază	10 495,4	9 946,3	53.3
211.120	Sporuri și suplimente la salariul de bază	5 565,7	3 278,9	463.7
211.140	Premieri	1695,9	1 394,4	499,6
211	Remunerarea muncii	17757,2	14 619,6	1016,6
212.100	Contribuții de asigurări sociale de stat obligatorii	5149,6	4 239,7	294.8
212.210	Prime de asigurare obligatorie de asistență medicală			- 49,1
212		5149,6	4 239,7	245.8
	Total	22 906,8	18 859,3	1262.4

Informația privind personalul, cheltuielile salariale, alți indicatori relevanți:

În anul 2023 în cadrul Consiliului Concurenței au fost angajate 14 persoane, iar disponibilizate 16 persoane. Gradul de ocupare a funcțiilor publice constituie 51,5 %. Lipsa de 48,5 % a personalului sporește sarcina și volumul de lucru pentru fiecare angajat. Nivelul de salarizare mic în sistemul bugetar în raport cu complexitatea activității face ca interesul specialiștilor pentru funcțiile vacante pentru care Consiliul Concurenței anunță concurs, să fie unul destul de mic.

Remunerarea muncii angajaților se efectuează în conformitate cu prevederile Legii nr. 270 din 23.11.2018 privind sistemul unitar de salarizare în sectorul bugetar, pusă în aplicare din 01.12.2018, HG nr.426 din 26.04.2004, cu privire la modul de calculare a salariului mediu” și în limita fondului anual de salarizare conform statelor de personal aprobate.

Analiza alocațiilor destinate Consiliului Concurenței pe perioada de gestiune, denotă că acestea au prevăzute preponderent pentru retribuirea muncii și achitarea contribuțiilor de asigurări sociale obligatorii care dețin ponderea de 87,8% din totalul cheltuielilor de casă (Forma FD-043) și 84,8% din totalul cheltuielilor efective (FD-042). În Raportul privind stările de personal și efectivele de personal (Forma FD-048), este prezentată informația privind statul de personal aprobat și existent la momentul raportării a instituției.

Pe parcursul perioadei de raportare Consiliul Concurenței și-a îndreptat eforturile întru implementarea obiectivelor subprogramului. Astfel, o serie de indicatorii au fost realizați integral, au înregistrat creșteri și devieri pozitive, după cum urmează:

	Cod	Denumirea	Un.de măsură	Aprobat	Executat	Valoarea (+ / -)
1	2	3	4	5	6	7 (6-5)
Rezultat	r1	Bunăstarea consumatorului	mii lei	165977,3	439105,80	+273128,50
		Gradul de fluctuație a personalului	%	15,0	18,75	-3,75
		Ponderea avizelor elaborate în raport cu numărul proiectelor actelor normative transmise la avizare	%	100,0	100,0	0
		Ponderea proceselor verbale	%	100,0	-	100,0

	contravenționale întocmite și remise în termen în instanța de judecată;				
	Ponderea investigațiilor inițiate din oficiu din nr. total de investigații inițiate	%	70,0	31,25	-38,75
	Ponderea investigațiilor finalizate din numărul investigațiilor aflate în derulare	%	25,0	26,31	+1,31
	Ponderea cazurilor de stabilire a încălcărilor din numărul total de cazuri finalizate	%	70,0	26,66	-43,33
	Ponderea notificărilor cu privire la intenția acordării unei măsuri de sprijin examinate în termen	%	100,0	100,0	0
	Ponderea măsurilor de sprijin monitorizate din nr total de decizii de autorizare/ autorizare condiționată adoptate	%	100,0	100,0	0
	Ponderea personalului cu funcție de control al Consiliului Concurenței instruit (în vederea realizării la capacitate maximă a responsabilităților în domeniile de activitate)	%	80,0	100%	+20
	Ponderea personalului cu funcție de control al Consiliului Concurenței dotat cu echipamente IT modernizate și actualizate	%	50,0	60,78	+10,78
	Creșterea audienței (nr de urmăritori) pe paginile oficiale ale autorității în rețele de socializare	%	10,0	11,95	+1,95
	Creșterea ponderii utilizatorilor unici a paginii web a Consiliului Concurenței	%	15,0	54,0%	+39%
	Ponderea de realizare a angajamentelor asumate, în limita competențelor instituționale, de Consiliul Concurenței în cadrul procesului de Aderare la UE	%	100,0	100,0	0
Prods	Nr. activităților de informare și sensibilizare organizate (conferințe, ședințe, seminare)	număr	20,0	65,0	+45
	Numărul propunerilor de modificare a cadrului legal înaintate ca urmare a investigațiilor utile desfășurate	număr	5,0	0	-5,0
	Numărul schemelor de ajutor de stat existente supuse alinierii examinate (ZEL)	număr	1,0	3,0	+2
	Nr. de acte normative elaborate, aprobate și intrate în vigoare ca urmare a procesului de aliniere a cadrului legal în domeniu	număr	3,0	3,0	0
	Nr. materialelor de informare și sensibilizare (comunicate de presă, analize) publicate pe pagina web	număr	100,0	396,0	+296
	Nr. campaniilor de informare realizate	număr	2,0	2,0	0
	Nr. autorităților/instituțiilor/ agenți economici (întreprinderi) sensibilizate	număr	80,0	198,0	+118,0
	Nr. participanților sensibilizați în cadrul	număr	500,0	769,00	+269,0

		activităților de informare desfășurate				
Eficiența		Timpul mediu consumat pentru autorizarea unui ajutor de stat	zile	35,0	31,51	+3,49
		Coraportul dintre rezultatele utilizate și bunăstarea consumatorilor	%	0,15	0,09	+0,06
		Rata de menținere de către instanța de judecată a deciziilor adoptate de Plenul Consiliului Concurenței (%)	%	90	90	0
		Creșterea ponderii sancțiunilor încasate din nr total de sancțiuni aplicate	%	10	23,92	+13,92
		Diminuarea duratei de investigare a cazurilor cu 15% pînă în anul 2025	%	7	-16,61	-23,61
		Ponderea materialelor mass media al căror sursă este Consiliul Concurenței din nr. total de știri identificate	%	65	38,48	-26,52
		Coraportul personalului ”calificat” și ”înalț calificat” din nr total de angajați	%	25	61,9	+36,9

V. Altă informație adițională

În conformitatea cu ordinul Ministerului Finanțelor nr. 216 din 28. 12. ” Cu privire la aprobarea Planului de conturi contabile în sistemul bugetar și a Normelor metodologice privind evidența contabilă și raportarea financiară în sistemul bugetar, și Ordinul Ministerului Finanțelor al RM nr. 60 din 29.05.2012 „cu privire la aprobarea regulamentului privind inventarierea” în Consiliului Concurenței, evidența contabilă se duce conform legislației în vigoare. Inventarierea mijloacelor fixe, stocurilor de materiale circulante, creanțelor și datorielor efectuat la sfârșitul anului de gestiune: surplusuri și/ sau neajunsuri pe precedent nu au fost depistate. Verificări din partea Curții de conturi nu au avut loc. Evidența contabilă se ține în programul „1C” deservită de către instituția publică Centrul de Tehnologii Informaționale în Finanțe și Sistemul Informațional de Management Financiar.

La contul 723000”Corectarea rezultatelor instituției publice a anilor precedenți este reflectată suma de 1981,59 lei și este formată din:

Data efectuării corectării	Conținutul economic	Suma corecției, lei	Înregistrarea contabilă	
			Debit	Credit
31.12.2023 /NC 17	S-a luat la evidența contabilă combustibilul 85,5 litri în sumă de 1981,59 conform foilor de parcurs la doi gestionari responsabili de mașini pentru anul 2022	1981,59	723000	331190
	Sold final al contului 723000	1981,59		

În conformitate cu ordinul Președintelui Consiliului Concurenței nr.62 din 21 noiembrie 2022, Direcția Administrativ-Financiară asigură secretariatul grupului de lucru în domeniul achizițiilor publice. În perioada raportată au fost organizate 23 ședințe a grupului de lucru în rezultatul cărora:

- elaborat, aprobat și actualizat Planul anual al achizițiilor publice pentru anul curent;
- întocmite – 57 de contracte și 9 acorduri adiționale;
- înregistrate în Ministerul Finanțelor – Trezoreria de stat – 55 de contracte;

- elaborată, aprobată și prezentată Agenției Achiziții Publice – Darea de seamă privind realizarea achizițiilor publice de valoare mică pentru anul 2023;
- elaborate, aprobate și publicate Raportul privind monitorizarea contractelor de achiziții publice pentru anul 2023 și trimestrial pentru anul curent.

Pe parcursul anului curent au fost elaborate 609 de ordine de plată ce au fost remise prin platforma e-docplat în sistemul trezorerial.

Gradul de executare a ordinelor de plată – 100%

Rezultatul financiar pentru perioada raportată este de – 12 055,3 mii lei (venituri efective – 37 995,9 mii lei, cheltuieli efective – 26 994,7 mii lei.

Pentru perioada de raportare Consiliul Concurenței nu a beneficiat valori cu titlu gratuit sau ajutor material.

**Președintele
Consiliului Concurenței**

Alexei GERȚESCU

**Șeful Direcției
administrativ –financiare**

Lilia CUCOȘ

**Indicatorii cantitativi ai activității
Consiliului Concurenței**

Nr.	Indicatori	Anul 2023
<i>Legea concurenței Nr. 183 din 11.07.2012</i>		
1	1.1 acorduri anticoncurențiale	
	- inițiate	6
	- finalizate	3
	- în investigare	23
	1.2 abuzul de poziție dominantă	
	- inițiate	2
	- finalizate	4
	- în investigare	13
	1.3 concurența neloială	
	- inițiate	6
	- finalizate	3
	- în investigare	10
	1.4 limitarea concurenței de către autoritățile publice	
	- inițiate	1
	- finalizate	2
	- în investigare	10
	1.5 concentrări economice nenotificate	
	- inițiate	1
	- finalizate	2
- în investigare	6	
1.6 cazuri cu obiect multiplu		
- inițiate	0	
- finalizate	1 ¹	
- în investigare	6	
2	Controlul concentrărilor economice notificate	
	- Numărul de formulare examinate	19

¹ Pe marginea unei investigații cu obiect multiplu a fost emisă o decizie în partea ce ține de acțiunile de concurență neloială, însă aceasta continuă în partea ce ține de presupusele semne ale încălcării prevederilor art. 11 din Legea concurenței.

	- Examinări finalizate cu scrisori de informare cu privire la faptul că operațiunea nu cade sub incidența Legii concurenței	2
	- Concentrări economice autorizate	8
	Concentrări economice notificate (investigații în faza II)	
	- inițiate	2
	- finalizate	2
	- în investigare	2
3	Amenzi/sanctiuni, mii lei	
	- aplicate de către Consiliul Concurenței	39 583
	- încasate	10 169, 443
4	Publicitate ilegală, cazuri examinate	
<i>Legea 139 din 15.06.2012 cu privire la ajutorul de stat</i>		
5	Măsuri autorizate	30
6	Scheme de ajutor de stat existente examinate	2
7	Ponderea furnizorilor de ajutor de stat ce utilizează SIRASM din totalul celor care au notificat ajutoare de stat	100%
8	Ponderea furnizorilor de ajutor de stat ce utilizează SIRASM din totalul celor care au raportat ajutoare de stat	100%
9	Proceduri de examinare prevăzută de art. 10 alin. (2) lit. c) al Legii cu privire la ajutorul de stat	
	- inițiate	1
	- finalizate	2
	- în investigare	3
<i>Activitatea juridică</i>		
10	Avize elaborate la proiectele de acte normative	171
11	Cauze finalizate în instanțele de judecată dintre care:	
12	Cauze în ordine de contencios-administrativ:	10
	- în favoarea Consiliului Concurenței	9
	- în defavoarea Consiliului Concurenței	1
13	Cauze contravenționale:	9
	- menținută propunerea agentului constatator	6
	- anulat procesul-verbal contravențional	1